

BOOKSTACKS CLASSICS

B

Φίληβος

Plato (c. 428-348 BCE)

Ἑλληνική EDITION

Publication record

TITLE	Φίληβος
AUTHOR	Plato (c. 428-348 BCE)
EDITION	Bookstacks TEI edition, based on the source electronic edition
SOURCE	Platonis Opera. Clarendon Press. 1910
PUBLISHED	21 August 2026
EDITION ID	plato__philebus
CANONICAL URI	bookstacks.org

RIGHTS AND AVAILABILITY

The underlying ancient work is in the public domain. Rights in this translation and source encoding are described below. This derived TEI file is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License; source rights remain as recorded in sourceDesc. View the canonical license terms.

No ISBN has been assigned. The stable Bookstacks edition identifier and canonical URI above serve as the publication record for this digital edition. Bookstacks asserts no additional restriction over this generated PDF beyond the canonical source terms.

Περιεχόμενα

Φίληβος

1

Φίληβος

ΣΩ. ὄρα δὴ, Πρώταρχε, τίνα λόγον μέλλεις παρὰ Φιλήβου δέχεσθαι νυνὶ καὶ πρὸς τίνα τὸν παρ' ἡμῖν ἀμφισβητεῖν, ἐὰν μὴ σοι κατὰ νοῦν ἢ λεγόμενος. βούλει συγκεφαλαιωσώμεθα ἑκάτερον;

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Φίληβος μὲν τοίνυν ἀγαθὸν εἶναί φησι τὸ χαίρειν πᾶσι ζώοις καὶ τὴν ἡδονὴν καὶ τέρψιν, καὶ ὅσα τοῦ γένους ἐστὶ τούτου σύμφωνα· τὸ δὲ παρ' ἡμῶν ἀμφισβήτημά ἐστι μὴ ταῦτα, ἀλλὰ τὸ φρονεῖν καὶ τὸ νοεῖν καὶ μεμνησθαι καὶ τὰ τούτων αὖ συγγενῇ, δόξαν τε ὀρθὴν καὶ ἀληθεῖς λογισμούς, τῆς γε ἡδονῆς ἀμείνω καὶ λῶω γίγνεσθαι σύμπασιν ὅσαπερ αὐτῶν δυνατὰ μεταλαβεῖν· δυνατοῖς δὲ μετασχεῖν ὠφελιμώτατον ἀπάντων εἶναι πᾶσι τοῖς οὐσί τε καὶ ἐσομένοις. μὲν οὐχ οὕτω πως λέγομεν, ὦ Φίληβε, ἑκάτεροι;

ΦΙ. πάντων μὲν οὖν μάλιστα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. δέχη δὴ τοῦτον τὸν νῦν διδόμενον, ὦ Πρώταρχε, λόγον;

ΠΡΩ. ἀνάγκη δέχεσθαι· Φίληβος γὰρ ἡμῖν ὁ καλὸς ἀπείρηκεν.

ΣΩ. δεῖ δὴ περὶ αὐτῶν τρόπῳ παντὶ τάληθές πη περανθῆναι;

ΠΡΩ. δεῖ γὰρ οὖν.

ΣΩ. ἴθι δὴ, πρὸς τούτοις διομολογησώμεθα καὶ τόδε.

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. ὡς νῦν ἡμῶν ἑκάτερος ἕξιν ψυχῆς καὶ διαθέσιν ἀποφαίνειν τινὰ ἐπιχειρήσει τὴν δυναμένην ἀνθρώποις πᾶσι τὸν βίον εὐδαίμονα παρέχειν. ἄρ' οὐχ οὕτως;

ΠΡΩ. οὕτω μὲν οὖν.

ΣΩ. οὐκοῦν ὑμεῖς μὲν τὴν τοῦ χαίρειν, ἡμεῖς δ' αὖ τὴν τοῦ φρονεῖν;

ΠΡΩ. ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. τί δ' ἂν ἄλλη τις κρείττων τούτων φανῇ; μὲν οὐκ, ἂν μὲν ἡδονῇ μᾶλλον φαίνεται συγγενής, ἡττώμεθα μὲν ἀμφοτέρω τοῦ ταῦτα ἔχοντος βεβαίως βίου, κρατεῖ δὲ ὁ τῆς ἡδονῆς τὸν τῆς φρονήσεως;

ΠΡΩ. ναί.

ΣΩ. ἂν δέ γε φρονήσῃ, νικᾷ μὲν φρόνησις τὴν ἡδονήν, ἡ δὲ ἡττᾶται; ταῦθ' οὕτως ὁμολογούμενά φατε, ἦ πῶς;

ΠΡΩ. ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ.

ΣΩ. τί δὲ Φιλήβω; τί φῆς;

ΦΙ. ἐμοὶ μὲν πάντως νικᾶν ἡδονὴ δοκεῖ καὶ δόξει· σὺ δέ, Πρώταρχε, αὐτὸς γνώσῃ.

ΠΡΩ. παραδούς, ὦ Φίληβε, ἡμῖν τὸν λόγον οὐκ ἂν ἔτι κύριος εἴης τῆς πρὸς Σωκράτη ὁμολογίας ἣ καὶ τοῦναντίον.

ΦΙ. ἀληθῆ λέγεις· ἀλλὰ γὰρ ἀφοσιοῦμαι καὶ μαρτύρομαι νῦν αὐτὴν τὴν θεόν.

ΠΡΩ. καὶ ἡμεῖς σοι τούτων γε αὐτῶν συμμάρτυρες ἂν εἴμεν, ὥς ταῦτα ἔλεγες ἃ λέγεις. ἀλλὰ δὴ τὰ μετὰ ταῦτα ἐξῆς, ὦ Σώκρατες, ὅμως καὶ μετὰ Φιλήβου ἐκόντος ἢ ὅπως ἂν ἐθέλῃ πειρώμεθα περαίνειν.

ΣΩ. πειρατέον, ἀπ' αὐτῆς δὴ τῆς θεοῦ, ἣν ὁδε Ἀφροδίτην μὲν λέγεσθαί φησι, τὸ δ' ἀληθέστατον αὐτῆς ὄνομα ἡδονὴν εἶναι.

ΠΡΩ. ὀρθότατα.

ΣΩ. τὸ δ' ἐμὸν δέος, ὦ Πρώταρχε, αἰὶ πρὸς τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα οὐκ ἔστι κατ' ἄνθρωπον, ἀλλὰ πέρα τοῦ μεγίστου φόβου. καὶ νῦν τὴν μὲν Ἀφροδίτην, ὅπη ἐκείνη φίλον, ταύτη προσαγορεύω· τὴν δὲ ἡδονὴν οἶδα ὥς ἔστι ποικίλον, καὶ ὅπερ εἶπον, ἀπ' ἐκείνης ἡμᾶς ἀρχομένους ἐνθυμεῖσθαι δεῖ καὶ σκοπεῖν ἥντινα φύσιν ἔχει. ἔστι γάρ, ἀκούειν μὲν οὕτως ἀπλῶς, ἐν τι, μορφᾶς δὲ δήπου παντοίας εἴληφε καὶ τινα τρόπον ἀνομοίους ἀλλήλαις. ἰδὲ γάρ· ἥδεσθαι μὲν φαμεν τὸν ἀκολασταίνοντα ἄνθρωπον, ἥδεσθαι δὲ καὶ τὸν σωφρονοῦντα αὐτῷ τῷ σωφρονεῖν· ἥδεσθαι δ' αὖ καὶ τὸν ἀνοηταίνοντα καὶ ἀνοήτων δοξῶν καὶ ἐλπίδων μεστόν, ἥδεσθαι δ' αὖ τὸν φρονοῦντα αὐτῷ τῷ φρονεῖν· καὶ τούτων τῶν ἡδονῶν ἐκατέρας πῶς ἂν τις ὁμοίας ἀλλήλαις εἶναι λέγων οὐκ ἀνόητος φαίνοιτο ἐνδίκως;

ΠΡΩ. εἰσὶ μὲν γὰρ ἀπ' ἐναντίων, ὦ Σώκρατες, αὗται πραγμάτων, οὐ μὴν αὐταὶ γε ἀλλήλαις ἐναντίαι. πῶς γὰρ ἡδονῇ γε ἡδονὴ μὴ οὐχ ὁμοιώτατον ἂν εἴη, τοῦτο αὐτὸ ἑαυτῷ, πάντων χρημάτων;

ΣΩ. καὶ γὰρ χρῶμα, ὦ δαιμόνιε, χρώματι· κατὰ γε αὐτὸ τοῦτο οὐδὲν διοίσει τὸ χρῶμα εἶναι πᾶν, τό γε μὴν μέλαν τῷ λευκῷ πάντες γιγνώσκουμεν ὥς πρὸς τῷ διάφορον εἶναι καὶ ἐναντιώτατον ὃν τυγχάνει. καὶ δὴ καὶ σχῆμα σχήματι κατὰ ταυτόν· γένει μὲν ἔστι πᾶν ἓν, τὰ δὲ μέρη τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ τὰ μὲν ἐναντιώτατα ἀλλήλοις, τὰ δὲ διαφορότητ' ἔχοντα μυρίαν που τυγχάνει, καὶ πολλὰ ἕτερα οὕτως ἔχονθ' εὐρήσομεν. ὥστε τούτῳ γε τῷ λόγῳ μὴ πίστευε, τῷ πάντα τὰ ἐναντιώτατα ἐν ποιοῦντι. φοβοῦμαι δὲ μή τις αἰσῶν ἡδονᾶς εὐρήσομεν ἐναντίας.

ΠΡΩ. ἴσως· ἀλλὰ τί τοῦθ' ἡμῶν βλάφει τὸν λόγον;

ΣΩ. ὅτι προσαγορεύεις αὐτὰ ἀνόμοια ὄντα ἐτέρῳ, φήσομεν, ὀνόματι·

λέγεις γὰρ ἀγαθὰ πάντ' εἶναι τὰ ἡδέα. τὸ μὲν οὖν μὴ οὐχὶ ἡδέα εἶναι τὰ ἡδέα λόγος οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ· κακὰ δ' ὄντα αὐτῶν τὰ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ δέ, ὡς ἡμεῖς φαμέν, ὅμως πάντα σὺ προσαγορεύεις ἀγαθὰ αὐτά, ὁμολογῶν ἀνόμοια εἶναι, τῷ λόγῳ εἴ τις σε προσαναγκάζει. τί οὖν δὴ ταῦτόν ἐν ταῖς κακαῖς ὁμοίως καὶ ἐν ἀγαθαῖς ἐνὸν πάσας ἡδονὰς ἀγαθὸν εἶναι προσαγορεύεις;

ΠΡΩ. πῶς λέγεις, ὦ Σώκρατες; οἷοι γάρ τινα συγχωρήσεσθαι, θέμενον ἡδονὴν εἶναι τἀγαθόν, εἴτα ἀνέξεσθαι σου λέγοντος τὰς μὲν εἶναί τινας ἀγαθὰς ἡδονάς, τὰς δέ τινας ἐτέρας αὐτῶν κακὰς;

ΣΩ. ἀλλ' οὖν ἀνομοίους γε φήσεις αὐτάς ἀλλήλαις εἶναι καὶ τινας ἐναντίας.

ΠΡΩ. οὐτι καθ' ὅσον γε ἡδοναί.

ΣΩ. πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν φερόμεθα λόγον, ὦ Πρώταρχε, οὐδ' ἄρα ἡδονὴν ἡδονῆς διάφορον, ἀλλὰ πάσας ὁμοίας εἶναι φήσομεν, καὶ τὰ παραδείγματα ἡμᾶς τὰ νυνδὴ λεχθέντα οὐδὲν τιτρώσκει, πεισόμεθα δὲ καὶ ἐροῦμεν ἅπερ οἱ πάντων φαυλότατοί τε καὶ περὶ λόγους ἅμα νέοι.

ΠΡΩ. τὰ ποῖα δὴ λέγεις;

ΣΩ. ὅτι σε μιμούμενος ἐγὼ καὶ ἀμυνόμενος ἐὰν τολμῶ λέγειν ὡς τὸ ἀνομοιοτάτον ἐστὶ τῷ ἀνομοιοτάτῳ πάντων ὁμοιοτάτον, ἔξω τὰ αὐτὰ σοὶ λέγειν, καὶ φανούμεθά γε νεώτεροι τοῦ δέοντος, καὶ ὁ λόγος ἡμῖν ἐκπεσὼν οἰχίσεται. πάλιν οὖν αὐτὸν ἀνακρουόμεθα, καὶ τάχ' ἂν ἰόντες εἰς τὰς ὁμοίας ἴσως ἂν πως ἀλλήλοις συγχωρήσαιμεν.

ΠΡΩ. λέγε πῶς;

ΣΩ. ἐμὲ θὲς ὑπὸ σοῦ πάλιν ἐρωτώμενον, ὦ Πρώταρχε.

ΠΡΩ. τὸ ποῖον δῆ;

ΣΩ. φρόνησίς τε καὶ ἐπιστήμη καὶ νοῦς καὶ πάνθ' ὁπόσα δὴ κατ' ἀρχὰς ἐγὼ θέμενος εἶπον ἀγαθὰ, διερωτώμενος ὅτι ποτ' ἐστὶν ἀγαθόν, ἄρ' οὐ ταῦτόν πείσονται τοῦτο ὅπερ ὁ σὸς λόγος;

ΠΡΩ. πῶς;

ΣΩ. πολλάι τε αἱ συνάπασαι ἐπιστῆμαι δόξουσιν εἶναι καὶ ἀνόμοιοι τινες αὐτῶν ἀλλήλαις· εἰ δὲ καὶ ἐναντία πῃ γίνονται τινες, ἄρα ἄξιος ἂν εἶην τοῦ διαλέγεσθαι νῦν, εἰ φοβηθεὶς τοῦτο αὐτὸ μηδεμίαν ἀνόμοιον φαίην ἐπιστήμην ἐπιστήμῃ γίνεσθαι, κάπειθ' ἡμῖν οὕτως ὁ λόγος ὥσπερ μῦθος ἀπολόμενος οἰχοίτο, αὐτοὶ δὲ σωζοίμεθα ἐπὶ τινος ἀλογίας;

ΠΡΩ. ἀλλ' οὐ μὴν δεῖ τοῦτο γενέσθαι, πλὴν τοῦ σωθῆναι. τό γε μὴν μοι ἴσον τοῦ σοῦ τε καὶ ἐμοῦ λόγου ἀρέσκει· πολλαὶ μὲν ἡδοναὶ καὶ ἀνόμοιοι γιγνέσθων, πολλὰ δὲ ἐπιστῆμαι καὶ διάφοροι.

ΣΩ. τὴν τοίνυν διαφορότητα, ὦ Πρώταρχε, τοῦ ἀγαθοῦ τοῦ τ' ἐμοῦ καὶ τοῦ σοῦ μὴ ἀποκρυπτόμενοι, κατατιθέντες δὲ εἰς τὸ μέσον, τολμῶμεν, ἂν πῃ ἐλεγχόμενοι μηνύσωσι πότερον ἡδονὴν τἀγαθὸν δεῖ λέγειν ἢ φρόνησιν ἢ τι τρίτον ἄλλο εἶναι. νῦν γὰρ οὐ δήπου πρὸς γε αὐτὸ τοῦτο φιλονικοῦμεν,

ὅπως ἀγὼ τίθεται, ταῦτ' ἔσται τὰ νικῶντα, ἢ ταῦθ' ἂν σύ, τῷ δ' ἀληθεστάτω δεῖ που συμμαχεῖν ἡμᾶς ἄμφω.

ΠΡΩ. δεῖ γὰρ οὖν.

ΣΩ. τοῦτον τοίνυν τὸν λόγον ἔτι μᾶλλον δι' ὁμολογίας βεβαιωσώμεθα.

ΠΡΩ. τὸν ποῖον δῆ;

ΣΩ. τὸν πᾶσι παρέχοντα ἀνθρώποις πράγματα ἐκοῦσί τε καὶ ἄκουσιν ἐνίοις καὶ ἐνίοτε.

ΠΡΩ. λέγε σαφέστερον.

ΣΩ. τὸν νυνδὴ παραπεσόντα λέγω, φύσει πως πεφυκότα θαυμαστόν. ἐν γὰρ δὴ τὰ πολλὰ εἶναι καὶ τὸ ἐν πολλὰ θαυμαστόν λεχθέν, καὶ ῥᾷδιον ἀμφισβητῆσαι τῷ τούτων ὅποτερονοῦν τιθεμένῳ.

ΠΡΩ. ἄρ' οὖν λέγεις ὅταν τις ἐμὲ φῇ Πρώταρχον ἕνα γεγονότα φύσει πολλοὺς εἶναι πάλιν τοὺς ἐμὲ καὶ ἐναντίους ἀλλήλοις, μέγαν καὶ σμικρὸν τιθέμενος καὶ βαρὺν καὶ κοῦφον τὸν αὐτὸν καὶ ἄλλα μυρία;

ΣΩ. σὺ μὲν, ὦ Πρώταρχε, εἴρηκας τὰ δεδημευμένα τῶν θαυμαστῶν περὶ τὸ ἐν καὶ πολλὰ, συγκεχωρημένα δὲ ὡς ἔπος εἰπεῖν ὑπὸ πάντων ἤδη μὴ δεῖν τῶν τοιούτων ἅπτεσθαι, παιδαριώδη καὶ ῥᾷδια καὶ σφόδρα τοῖς λόγοις ἐμπόδια ὑπολαμβάνόντων γίνεσθαι, ἐπεὶ μηδὲ τὰ τοιάδε, ὅταν τις ἐκάστου τὰ μέλη τε καὶ ἅμα μέρη διελὼν τῷ λόγῳ, πάντα ταῦτα τὸ ἐν ἐκεῖνο εἶναι διομολογησάμενος, ἐλέγχῃ καταγελῶν ὅτι τέρατα διηνάγκασται φάναι, τό τε ἐν ὡς πολλὰ ἔστι καὶ ἄπειρα, καὶ τὰ πολλὰ ὡς ἐν μόνον.

ΠΡΩ. σὺ δὲ δὴ ποῖα, ὦ Σώκρατες, ἕτερα λέγεις, ἂν μήπω συγκεχωρημένα δεδήμευται περὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον;

ΣΩ. ὁπόταν, ὦ παῖ, τὸ ἐν μὴ τῶν γιγνομένων τε καὶ ἀπολλυμένων τις τιθῇται, καθάπερ ἄρτίως ἡμεῖς εἵπομεν. ἐνταυθοῖ μὲν γὰρ καὶ τὸ τοιοῦτον ἔν, ὅπερ εἵπομεν νυνδὴ, συγκεχώρηται τὸ μὴ δεῖν ἐλέγχειν · ὅταν δέ τις ἕνα ἄνθρωπον ἐπιχειρῇ τίθεσθαι καὶ βοῦν ἕνα καὶ τὸ καλὸν ἐν καὶ τὸ ἀγαθὸν ἔν, περὶ τούτων τῶν ἐνάδων καὶ τῶν τοιούτων ἢ πολλὴ σπουδὴ μετὰ διαιρέσεως ἀμφισβήτησις γίγνεται.

ΠΡΩ. πῶς;

ΣΩ. πρῶτον μὲν εἴ τις δεῖ τοιαύτας εἶναι μονάδας ὑπολαμβάνειν ἀληθῶς οὐσας · εἶτα πῶς αὖ ταύτας, μίαν ἐκάστην οὖσαν αἰ τὴν αὐτὴν καὶ μήτε γένεσιν μήτε ὄλεθρον προσδεχομένην, ὅμως εἶναι βεβαιότατα μίαν ταύτην; μετὰ δὲ τοῦτ' ἐν τοῖς γιγνομένοις αὖ καὶ ἀπείροις εἴτε διεσπασμένην καὶ πολλὰ γεγονυῖαν θετέον, εἴθ' ὅλην αὐτὴν αὐτῆς χωρίς, ὃ δὴ πάντων ἀδυνατώτατον φαίνεται' ἂν, ταῦτὸν καὶ ἐν ἅμα ἐν ἐνί τε καὶ πολλοῖς γίγνεσθαι. ταῦτ' ἔστι τὰ περὶ τὰ τοιαῦτα ἐν καὶ πολλὰ, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνα, ὦ Πρώταρχε, ἀπάσης ἀπορίας αἷτια μὴ καλῶς ὁμολογηθέντα καὶ εὐπορίας ἂν αὖ καλῶς.

ΠΡΩ. οὐκοῦν χρή τοῦθ' ἡμᾶς, ὦ Σώκρατες, ἐν τῷ νῦν πρῶτον διαπονήσασθαι;

ΣΩ. ὥς γοῦν ἐγὼ φαίην ἄν.

ΠΡΩ. καὶ πάντας τοίνυν ἡμᾶς ὑπόλαβε συγχωρεῖν σοι τούσδε τὰ τοιαῦτα · Φίληβον δ' ἴσως κράτιστον ἐν τῷ νῦν ἐπερωτῶντα μὴ κινεῖν εὖ κείμενον.

ΣΩ. εἶεν · πόθεν οὖν τις ταύτης ἄρξεται πολλῆς οὔσης καὶ παντοίας περὶ τὰ ἀμφισβητούμενα μάχης; ἄρ' ἐνθένδε;

ΠΡΩ. πόθεν;

ΣΩ. φαμέν που ταῦτόν ἐν καὶ πολλὰ ὑπὸ λόγων γιγνόμενα περιτρέχειν πάντῃ καθ' ἕκαστον τῶν λεγομένων αἰεί, καὶ πάλαι καὶ νῦν. καὶ τοῦτο οὔτε μὴ παύσηται ποτε οὔτε ἤρξατο νῦν, ἀλλ' ἔστι τὸ τοιοῦτον, ὥς ἐμοὶ φαίνεται, τῶν λόγων αὐτῶν ἀθάνατόν τι καὶ ἀγήρων πάθος ἐν ἡμῖν · ὁ δὲ πρῶτον αὐτοῦ γευσάμενος ἐκάστοτε τῶν νέων, ἡσθεὶς ὥς τινα σοφίας ἡύρηκώς θησαυρόν, ὑφ' ἡδονῆς ἐνθουσιᾷ τε καὶ πάντα κινεῖ λόγον ἄσμενος, τοτὲ μὲν ἐπὶ θάτερα κυκλῶν καὶ συμφύρων εἰς ἓν, τοτὲ δὲ πάλιν ἀνειλίπτων καὶ διαμερίζων, εἰς ἀπορίαν αὐτόν μὲν πρῶτον καὶ μάλιστα καταβάλλων, δεύτερον δ' αἰεί τὸν ἐχόμενον, ἅντε νεώτερος ἅντε πρεσβύτερος ἅντε ἥλιξ ὢν τυγχάνῃ, φειδόμενος οὔτε πατρός οὔτε μητρὸς οὔτε ἄλλου τῶν ἀκουόντων οὐδενός, ὀλίγου δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων, οὐ μόνον τῶν ἀνθρώπων, ἐπεὶ βαρβάρων γε οὐδενός ἂν φείσαιοτο, εἴπερ μόνον ἐρμηνέα ποθὲν ἔχοι.

ΠΡΩ. ἄρ', ὦ Σώκρατες, οὐχ ὁρᾷς ἡμῶν τὸ πλῆθος, ὅτι νέοι πάντες ἐσμέν, καὶ οὐ φοβῆ μή σοι μετὰ Φιλήβου συνεπιθώμεθα, ἐὰν ἡμᾶς λοιδορῆς; ὅμως δὲ μακθάνομεν γὰρ ὃ λέγεις, εἴ τις τρόπος ἔστι καὶ μηχανὴ τὴν μὲν τοιαύτην ταραχὴν ἡμῖν ἔξω τοῦ λόγου εὐμενῶς πως ἀπελθεῖν, ὁδὸν δέ τινα καλλίω ταύτης ἐπὶ τὸν λόγον ἀνευρεῖν, σύ τε προθυμοῦ τοῦτο καὶ ἡμεῖς συνακολουθήσομεν εἰς δύναμιν · οὐ γὰρ σμικρὸς ὁ παρὼν λόγος, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. οὐ γὰρ οὖν, ὦ παῖδες, ὥς φησιν ὑμᾶς προσαγορεύων Φίληβος. οὐ μὴν ἔστι καλλίων ὁδὸς οὐδ' ἂν γένοιτο ἥς ἐγὼ ἐραστὴς μὲν εἰμι αἰεί, πολλάκις δὲ με ἤδη διαφυγοῦσα ἔρημον καὶ ἄπορον κατέστησεν.

ΠΡΩ. τίς αὕτη; λεγέσθω μόνον.

ΣΩ. ἦν δηλῶσαι μὲν οὐ πάνυ χαλεπόν, χρῆσθαι δὲ παγχάλεπον · πάντα γὰρ ὅσα τέχνης ἐχόμενα ἀνηυρέθη πῶποτε διὰ ταύτης φανερά γέγονε. σκόπει δὲ ἦν λέγω.

ΠΡΩ. λέγε μόνον.

ΣΩ. θεῶν μὲν εἰς ἀνθρώπους δόσις, ὥς γε καταφαίνεται ἐμοί, ποθὲν ἐκ θεῶν ἐρρίφη διὰ τινος Προμηθέως ἅμα φανοτάτῳ τινὶ πυρί · καὶ οἱ μὲν παλαιοί, κρείττονες ἡμῶν καὶ ἐγγυτέρω θεῶν οἰκοῦντες, ταύτην φήμην παρέδωκαν, ὥς ἐξ ἑνὸς μὲν καὶ πολλῶν ὄντων τῶν αἰεί λεγομένων εἶναι, πέρας δὲ καὶ ἀπειρίαν ἐν αὐτοῖς σύμφυτον ἐχόντων. δεῖν οὖν ἡμᾶς τούτων οὕτω διακεκοσμημένων αἰεί μίαν ιδέαν περὶ παντὸς ἐκάστοτε θεμένους

ζητεῖν—εὐρήσειν γὰρ ἐνοῦσαν— ἐὰν οὖν μεταλάβωμεν, μετὰ μίαν δύο, εἴ πως εἰσὶ, σκοπεῖν, εἰ δὲ μή, τρεῖς ἢ τινα ἄλλον ἀριθμόν, καὶ τῶν ἐν ἐκείνων ἕκαστον πάλιν ὡσαύτως, μέχρι περ ἂν τὸ κατ' ἀρχὰς ἐν μὴ ὅτι ἐν καὶ πολλὰ καὶ ἄπειρά ἐστι μόνον ἴδη τις, ἀλλὰ καὶ ὅποσα· τὴν δὲ τοῦ ἀπείρου ἰδέαν πρὸς τὸ πλῆθος μὴ προσφέρειν πρὶν ἂν τις τὸν ἀριθμὸν αὐτοῦ πάντα κατίδῃ τὸν μεταξὺ τοῦ ἀπείρου τε καὶ τοῦ ἐνός, τότε δ' ἦδη τὸ ἐν ἕκαστον τῶν πάντων εἰς τὸ ἄπειρον μεθέντα χαίρειν ἔαν.

ΣΩ. οἱ μὲν οὖν θεοί, ὅπερ εἶπον, οὕτως ἡμῖν παρέδοσαν σκοπεῖν καὶ μαρθάνειν καὶ διδάσκειν ἀλλήλους· οἱ δὲ νῦν τῶν ἀνθρώπων σοφοὶ ἐν μὲν, ὅπως ἂν τύχωσι, καὶ πολλὰ θάττον καὶ βραδύτερον ποιοῦσι τοῦ δέοντος, μετὰ δὲ τὸ ἐν ἄπειρα εὐθύς, τὰ δὲ μέσα αὐτοὺς ἐκφεύγει—οἷς διακεχώρισται τό τε διαλεκτικῶς πάλιν καὶ τὸ ἐριστικῶς ἡμᾶς ποιεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους τοὺς λόγους.

ΠΡΩ. τὰ μὲν πως, ὦ Σώκρατες, δοκῶ σου μαρθάνειν, τὰ δὲ ἔτι σαφέστερον δέομαι ἃ λέγεις ἀκοῦσαι.

ΣΩ. σαφὲς μὲν, ὦ Πρώταρχε, ἐστὶν ἐν τοῖς γράμμασιν ὃ λέγω, καὶ λάμβαν' αὐτὸ ἐν τούτοις οἷσπερ καὶ πεπαιδευσαι.

ΠΡΩ. πῶς;

ΣΩ. φωνὴ μὲν ἡμῖν ἐστὶ που μία διὰ τοῦ στόματος ἰοῦσα, καὶ ἄπειρος αὖ πλήθει, πάντων τε καὶ ἐκάστου.

ΠΡΩ. τί μὲν;

ΣΩ. καὶ οὐδὲν ἐτέρῳ γε τούτων ἐσμέν πω σοφοί, οὔτε ὅτι τὸ ἄπειρον αὐτῆς ἴσμεν οὔθ' ὅτι τὸ ἐν· ἀλλ' ὅτι πόσα τ' ἐστὶ καὶ ὅποῖα, τοῦτό ἐστι τὸ γραμματικὸν ἕκαστον ποιοῦν ἡμῶν.

ΠΡΩ. ἀληθέστατα.

ΣΩ. καὶ μὲν καὶ τὸ μουσικὸν ὃ τυγχάνει ποιοῦν, τοῦτ' ἔστι ταῦτόν.

ΠΡΩ. πῶς;

ΣΩ. φωνὴ μὲν που καὶ τὸ κατ' ἐκείνην τὴν τέχνην ἐστὶ μία ἐν αὐτῇ.

ΠΡΩ. πῶς δ' οὖ;

ΣΩ. δύο δὲ θῶμεν βαρὺ καὶ ὀξύ, καὶ τρίτον ὁμότονον. ἢ πῶς;

ΠΡΩ. οὕτως.

ΣΩ. ἀλλ' οὕπω σοφὸς ἂν εἴης τὴν μουσικὴν εἰδὼς ταῦτα μόνα, μὴ δὲ εἰδὼς ὧς γ' ἔπος εἰπεῖν εἰς ταῦτα οὐδενὸς ἄξιος ἔσῃ.

ΠΡΩ. οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. ἀλλ', ὦ φίλε, ἐπειδὴν λάβῃς τὰ διαστήματα ὅποσα ἐστὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς φωνῆς ὀξύτητός τε πέρι καὶ βαρύτητος, καὶ ὅποῖα, καὶ τοὺς ὅρους τῶν διαστημάτων, καὶ τὰ ἐκ τούτων ὅσα συστήματα γέγονεν—ἃ κατιδόντες οἱ πρόσθεν παρέδοσαν ἡμῖν τοῖς ἐπομένοις ἐκείνοις καλεῖν αὐτὰ ἀρμονίας, ἐν τε ταῖς κινήσεσιν αὖ τοῦ σώματος ἕτερα τοιαῦτα ἐνόντα πάθη γιγνόμενα, ἃ δὴ δι' ἀριθμῶν μετρηθέντα δεῖν αὖ φασι ρυθμοὺς καὶ μέτρα ἐπονομάζειν, καὶ ἅμα ἐννοεῖν ὡς οὕτω δεῖ περὶ παντὸς ἐνός καὶ πολλῶν

σκοπεῖν—ὅταν γὰρ αὐτά τε λάβῃς οὕτω, τότε ἐγένου σοφός, ὅταν τε ἄλλο τῶν ἐν ὁτιοῦν ταύτῃ σκοπούμενος ἔλῃς, οὕτως ἔμφρων περὶ τοῦτο γέγονας· τὸ δ' ἄπειρόν σε ἐκάστων καὶ ἐν ἐκάστοις πλῆθος ἄπειρον ἐκάστοτε ποιεῖ τοῦ φρονεῖν καὶ οὐκ ἐλλόγιμον οὐδ' ἐνάριθμον, ἅτ' οὐκ εἰς ἀριθμὸν οὐδένα ἐν οὐδενὶ πώποτε ἀπιδόντα.

ΠΡΩ. κάλλιστα, ὦ Φίληβε, ἔμοιγε τὰ νῦν λεγόμενα εἰρηκέναι φαίνεται Σωκράτης.

ΦΙ. κάμοι ταῦτα γε αὐτά· ἀλλὰ τί δὴ ποτε πρὸς ἡμᾶς ὁ λόγος οὗτος νῦν εἴρηται καὶ τί ποτε βουλόμενος;

ΣΩ. ὁρθῶς μέντοι τοῦθ' ἡμᾶς, ὦ Πρώταρχε, ἠρώτηκε Φίληβος.

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν, καὶ ἀποκρίνου γε αὐτῷ.

ΣΩ. δράσω ταῦτα διελθὼν σμικρὸν ἔτι περὶ αὐτῶν τούτων. ὥσπερ γὰρ ἐν ὁτιοῦν εἴ τίς ποτε λάβοι, τοῦτον, ὥς φαμεν, οὐκ ἐπ' ἀπείρου φύσιν δεῖ βλέπειν εὐθύς ἀλλ' ἐπὶ τινὰ ἀριθμὸν, οὕτω καὶ τὸ ἐναντίον ὅταν τις τὸ ἄπειρον ἀναγκασθῇ πρῶτον λαμβάνειν, μὴ ἐπὶ τὸ ἐν εὐθύς, ἀλλ' ἐπ' ἀριθμὸν αὖ τινὰ πλῆθος ἕκαστον ἔχοντά τι κατανοεῖν, τελευτᾷν τε ἐκ πάντων εἰς ἓν. πάλιν δὲ ἐν τοῖς γράμμασι τὸ νῦν λεγόμενον λάβωμεν.

ΠΡΩ. πῶς;

ΣΩ. ἐπειδὴ φωνὴν ἄπειρον κατενόησεν εἴτε τις θεὸς εἴτε καὶ θεῖος ἄνθρωπος—ὡς λόγος ἐν Αἰγύπτῳ Θεῦθ τινὰ τοῦτον γενέσθαι λέγων, ὃς πρῶτος τὰ φωνήεντα ἐν τῷ ἀπείρῳ κατενόησεν οὐκ ἐν ὄντα ἀλλὰ πλείω, καὶ πάλιν ἕτερα φωνῆς μὲν οὐ, φθόγγου δὲ μετέχοντά τινος, ἀριθμὸν δὲ τινὰ καὶ τούτων εἶναι, τρίτον δὲ εἶδος γραμμάτων διεστήσατο τὰ νῦν λεγόμενα ἄφωνα ἡμῖν· τὸ μετὰ τοῦτο διήρει τὰ τε ἄφθογγα καὶ ἄφωνα μέχρι ἐνὸς ἐκάστου, καὶ τὰ φωνήεντα καὶ τὰ μέσα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἕως ἀριθμὸν αὐτῶν λαβὼν ἐνὶ τε ἐκάστῳ καὶ σύμπασι στοιχεῖον ἐπωνόμασε· καθορῶν δὲ ὡς οὐδεὶς ἡμῶν οὐδ' ἂν ἐν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἄνευ πάντων αὐτῶν μάθοι, τοῦτον τὸν δεσμὸν αὖ λογισάμενος ὡς ὄντα ἓνα καὶ πάντα ταῦτα ἐν πῶς ποιοῦντα μίαν ἐπ' αὐτοῖς ὡς οὖσαν γραμματικὴν τέχνην ἐπεφθέγγατο προσειπὼν.

ΦΙ. ταῦτ' ἔτι σαφέστερον ἐκείνων αὐτά γε πρὸς ἄλληλα, ὦ Πρώταρχε, ἔμαθον· τὸ δ' αὐτό μοι τοῦ λόγου νῦν τε καὶ σμικρὸν ἔμπροσθεν ἐλλείπεται.

ΣΩ. μῶν, ὦ Φίληβε, τὸ τί πρὸς ἔπος αὖ ταῦτ' ἐστίν;

ΦΙ. ναί, τοῦτ' ἐστὶν ὃ πάλαι ζητοῦμεν ἐγὼ τε καὶ Πρώταρχος.

ΣΩ. ἢ μὴν ἐπ' αὐτῷ γε ἤδη γεγονότες ζητεῖτε, ὡς φῆς, πάλαι.

ΦΙ. πῶς;

ΣΩ. ἄρ' οὐ περὶ φρονήσεως ἦν καὶ ἡδονῆς ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς ὁ λόγος, ὁπότερον αὐτοῖν αἰρετέον;

ΦΙ. πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. καὶ μὴν ἐν γε ἐκάτερον αὐτοῖν εἶναί φαμεν.

ΦΙ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. τοῦτ' αὐτὸ τοίνυν ἡμᾶς ὁ πρόσθεν λόγος ἀπαιτεῖ, πῶς ἔστιν ἐν καὶ πολλὰ αὐτῶν ἐκάτερον, καὶ πῶς μὴ ἄπειρα εὐθύς, ἀλλὰ τινὰ ποτε ἀριθμὸν ἐκάτερον ἔμπροσθεν κέκτῃται τοῦ ἄπειρα αὐτῶν ἕκαστα γεγονέναι;

ΠΡΩ. οὐκ εἰς φαῦλόν γε ἐρώτημα, ὦ Φίληβε, οὐκ οἶδ' ὄντινα τρόπον κύκλῳ πως περιαγαγὼν ἡμᾶς ἐμβέβληκε Σωκράτης. καὶ σκόπει δὴ πότερος ἡμῶν ἀποκρινεῖται τὸ νῦν ἐρωτώμενον. ἴσως δὴ γελοῖον τὸ ἐμὲ τοῦ λόγου διάδοχον παντελῶς ὑποστάντα διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὸ νῦν ἐρωτηθὲν ἀποκρίνασθαι σοὶ πάλιν τοῦτο προστάττειν · γελοιότερον δ' οἶμαι πολὺ τὸ μηδέτερον ἡμῶν δύνασθαι. σκόπει δὴ τί δράσομεν. εἶδη γάρ μοι δοκεῖ νῦν ἐρωτᾶν ἡδονῆς ἡμᾶς Σωκράτης εἴτε ἔστιν εἴτε μὴ, καὶ ὅποσα ἐστὶ καὶ ὁποῖα · τῆς τ' αὖ φρονήσεως πέρι κατὰ ταῦτά ὡσαύτως.

ΣΩ. ἀληθέστατα λέγεις, ὦ παῖ Καλλίου · μὴ γὰρ δυνάμενοι τοῦτο κατὰ παντὸς ἐνὸς καὶ ὁμοίου καὶ ταῦτοῦ δρᾶν καὶ τοῦ ἐναντίου, ὥς ὁ παρελθὼν λόγος ἐμήνυσεν, οὐδεὶς εἰς οὐδὲν οὐδενὸς ἂν ἡμῶν οὐδέποτε γένοιτο ἄξιος.

ΠΡΩ. σχεδὸν ἔοικεν οὕτως, ὦ Σώκρατες, ἔχειν. ἀλλὰ καλὸν μὲν τὸ σύμπαντα γιγνώσκειν τῷ σώφρονι, δεύτερος δ' εἶναι πλοῦς δοκεῖ μὴ λανθάνειν αὐτὸν αὐτόν. τί δὴ μοι τοῦτο εἴρηται τὰ νῦν; ἐγὼ σοὶ φράσω. σὺ τῇδε ἡμῖν τὴν συνουσίαν, ὦ Σώκρατες, ἐπέδωκας πᾶσι καὶ σεαυτὸν πρὸς τὸ διελέσθαι τί τῶν ἀνθρωπίνων κτημάτων ἄριστον. Φιλήβου γὰρ εἰπόντος ἡδονὴν καὶ τέρψιν καὶ χαρὰν καὶ πάνθ' ὅποσα τοιαῦτ' ἐστί, σὺ πρὸς αὐτὰ ἀντεῖπες ὥς οὐ ταῦτα ἀλλ' ἐκεῖνά ἐστίν ἃ πολλὰκίς ἡμᾶς αὐτοὺς ἀναμνησκόμεν ἐκόντες, ὀρθῶς δρῶντες, ἴν' ἐν μνήμῃ παρακείμενα ἐκάτερα βασανίζηται. φῆς δ', ὥς ἔοικε, σὺ τὸ προσρηθησόμενον ὀρθῶς ἄμεινον ἡδονῆς γε ἀγαθὸν εἶναι νοῦν, ἐπιστήμην, σύνεσιν, τέχνην καὶ πάντα αὐτὰ τούτων συγγενῇ, ἃ κτᾶσθαι δεῖν ἀλλ' οὐχὶ ἐκεῖνα. τούτων δὴ μετ' ἀμφισβητήσεως ἐκατέρων λεχθέντων ἡμεῖς σοὶ μετὰ παιδιᾶς ἠπειλήσαμεν ὥς οὐκ ἀφήσομεν οἵκαδὲ σε πρὶν ἂν τούτων τῶν λόγων πέρας ἱκανὸν γένηται τι διορισθέντων, σὺ δὲ συνεχώρησας καὶ ἔδωκας εἰς ταῦθ' ἡμῖν σεαυτόν, ἡμεῖς δὲ δὴ λέγομεν, καθάπερ οἱ παῖδες, ὅτι τῶν ὀρθῶς δοθέντων ἀφαίρεσις οὐκ ἔστι · παῦσαι δὴ τὸν τρόπον ἡμῖν ἀπαντῶν τοῦτον ἐπὶ τὰ νῦν λεγόμενα.

ΣΩ. τίνα λέγεις;

ΠΡΩ. εἰς ἀπορίαν ἐμβάλλων καὶ ἀνερωτῶν ὧν μὴ δυναίμεθ' ἂν ἱκανὴν ἀπόκρισιν ἐν τῷ παρόντι διδόναι σοι. μὴ γὰρ οἴώμεθα τέλος ἡμῖν εἶναι τῶν νῦν τὴν πάντων ἡμῶν ἀπορίαν, ἀλλ' εἰ δρᾶν τοῦθ' ἡμεῖς ἀδυνατοῦμεν, σοὶ δραστέον · ὑπέσχου γάρ. βουλευέου δὴ πρὸς ταῦτα αὐτὸς πότερον ἡδονῆς εἶδη σοὶ καὶ ἐπιστήμης διαιρετέον ἢ καὶ ἑατέον, εἴ πῃ καθ' ἑτερόν τινα τρόπον οἷός τ' εἴ καὶ βούλει δηλῶσαί πως ἄλλως τὰ νῦν ἀμφισβητούμενα παρ' ἡμῖν.

ΣΩ. δεινὸν μὲν τοίνυν ἔτι προσδοκᾶν οὐδὲν δεῖ τὸν ἐμέ, ἐπειδὴ τοῦθ' οὕτως εἶπες · τὸ γὰρ εἰ βούλει ῥηθὲν λύει πάντα φόβον ἐκάστων πέρι. πρὸς δὲ αὖ τοῖς μνήμην τινὰ δοκεῖ τίς μοι δεδωκέναι θεῶν ἡμῖν.

ΠΡΩ. πῶς δὴ καὶ τίνων;

ΣΩ. λόγων ποτέ τινων πάλαι ἀκούσας ὄναρ ἢ καὶ ἐγρηγορώς νῦν ἐννοῶ περὶ τε ἡδονῆς καὶ φρονήσεως, ὡς οὐδέτερον αὐτοῖν ἐστι τάγαθόν, ἀλλὰ ἄλλο τι τρίτον, ἕτερον μὲν τούτων, ἄμεινον δὲ ἀμφοῖν. καίτοι τοῦτό γε ἂν ἐναργῶς ἡμῖν φανῇ νῦν, ἀπήλλαχται μὲν ἡδονὴ τοῦ νικᾶν · τὸ γὰρ ἀγαθὸν οὐκ ἂν ἔτι ταῦτόν αὐτῇ γίγνοιτο. ἢ πῶς;

ΠΡΩ. οὕτως.

ΣΩ. τῶν δέ γε εἰς τὴν διαίρεσιν εἰδῶν ἡδονῆς οὐδὲν ἔτι προσδεησόμεθα κατ' ἐμὴν δόξαν. προῖδὸν δ' ἔτι σαφέστερον δείξει.

ΠΡΩ. κάλλιστ' εἰπὼν οὕτω καὶ διαπέραινε.

ΣΩ. μίκρ' ἄττα τοίνυν ἔμπροσθεν ἔτι διομολογησόμεθα.

ΠΡΩ. τὰ ποῖα;

ΣΩ. τὴν τάγαθοῦ μοῖραν πότερον ἀνάγκη τέλεον ἢ μὴ τέλεον εἶναι;

ΠΡΩ. πάντων δήπου τελεώτατον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. τί δέ; ἱκανὸν τάγαθόν;

ΠΡΩ. πῶς γὰρ οὐ; καὶ πάντων γε εἰς τοῦτο διαφέρειν τῶν ὄντων.

ΣΩ. τότε γε μὴν, ὡς οἶμαι, περὶ αὐτοῦ ἀναγκαιότατον εἶναι λέγειν, ὡς πᾶν τὸ γιγνώσκον αὐτὸ θηρεύει καὶ ἐφίεται βουλόμενον ἐλεῖν καὶ περὶ αὐτὸ κτήσασθαι, καὶ τῶν ἄλλων οὐδὲν φροντίζει πλην τῶν ἀποτελουμένων ἅμα ἀγαθοῖς.

ΠΡΩ. οὐκ ἔστι τούτοις ἀντειπεῖν.

ΣΩ. σκοπῶμεν δὴ καὶ κρίνωμεν τὸν τε ἡδονῆς καὶ τὸν φρονήσεως βίον ἰδόντες χωρίς.

ΠΡΩ. πῶς εἶπες;

ΣΩ. μήτε ἐν τῷ τῆς ἡδονῆς ἐνέστω φρόνησις μήτ' ἐν τῷ τῆς φρονήσεως ἡδονή. δεῖ γάρ, εἴπερ πότερον αὐτῶν ἔστ' ἀγαθόν, μηδὲν μηδενὸς ἔτι προσδεῖσθαι · δεόμενον δ' ἂν φανῇ πότερον, οὐκ ἔστι που τοῦτ' ἔτι τὸ ὄντως ἡμῖν ἀγαθόν.

ΠΡΩ. πῶς γὰρ ἂν;

ΣΩ. οὐκοῦν ἐν σοὶ πειρώμεθα βασανίζοντες ταῦτα;

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. ἀποκρίνου δή.

ΠΡΩ. λέγε.

ΣΩ. δέξαι' ἂν, Πρώταρχε, σὺ ζῇν τὸν βίον ἅπαντα ἡδόμενος ἡδονὰς τὰς μεγίστας;

ΠΡΩ. τί δ' οὐ;

ΣΩ. ἄρ' οὖν ἔτι τινὸς ἂν σοὶ προσδεῖν ἡγοῖο, εἰ τοῦτ' ἔχεις παντελῶς;

ΠΡΩ. οὐδαμῶς.

ΣΩ. ὄρα δὴ, τοῦ φρονεῖν καὶ τοῦ νοεῖν καὶ λογίζεσθαι τὰ δέοντα καὶ ὅσα τούτων ἀδελφά, μὴν μὴ δέοι' ἄν τι;

ΠΡΩ. καὶ τί; πάντα γὰρ ἔχοιμ' ἄν που τὸ χαίρειν ἔχων.

ΣΩ. οὐκοῦν οὕτω ζῶν αἰὲν διὰ βίου ταῖς μεγίσταις ἡδοναῖς χαίροις ἄν;

ΠΡΩ. τί δ' οὐ;

ΣΩ. νοῦν δέ γε καὶ μνήμην καὶ ἐπιστήμην καὶ δόξαν μὴ κεκτημένος ἀληθῆ, πρῶτον μὲν τοῦτο αὐτό, εἰ χαίρεις ἢ μὴ χαίρεις, ἀνάγκη δήπου σε ἀγνοεῖν, κενόν γε ὄντα πάσης φρονήσεως;

ΠΡΩ. ἀνάγκη.

ΣΩ. καὶ μὴν ὡσαύτως μνήμην μὴ κεκτημένον ἀνάγκη δήπου μὴδ' ὅτι ποτὲ ἔχαιρες μεμνησθαι, τῆς τ' ἐν τῷ παραχρῆμα ἡδονῆς προσπιπτούσης μὴδ' ἡντινοῦν μνήμην ὑπομένειν · δόξαν δ' αὖ μὴ κεκτημένον ἀληθῆ μὴ δοξάζειν χαίρειν χαίροντα, λογισμοῦ δὲ στερόμενον μὴδ' εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ὡς χαιρήσεις δυνατὸν εἶναι λογίζεσθαι, ζῆν δὲ οὐκ ἀνθρώπου βίον, ἀλλὰ τινος πλεύμονος ἢ τῶν ὅσα θαλάττια μετ' ὀστρεῖνων ἔμφυχά ἐστι σωμάτων. ἔστι ταῦτα, ἢ παρὰ ταῦτα ἔχομεν ἄλλα διανοηθῆναι;

ΠΡΩ. καὶ πῶς;

ΣΩ. ἄρ' οὖν αἰρετὸς ἡμῖν βίος ὁ τοιοῦτος;

ΠΡΩ. εἰς ἀφασίαν παντάπασι με, ὦ Σώκρατες, οὗτος ὁ λόγος ἐμβέβληκε τὰ νῦν.

ΣΩ. μήπω τοῖνον μαλθακιζώμεθα, τὸν δὲ τοῦ νοῦ μεταλαβόντες αὖ βίον ἴδωμεν.

ΠΡΩ. τὸν ποῖον δὴ λέγεις;

ΣΩ. εἴ τις δέξαιτ' ἄν αὖ ζῆν ἡμῶν φρόνησιν μὲν καὶ νοῦν καὶ ἐπιστήμην καὶ μνήμην πᾶσαν πάντων κεκτημένος, ἡδονῆς δὲ μετέχων μήτε μέγα μήτε σμικρόν, μὴδ' αὖ λύπης, ἀλλὰ τὸ παράπαν ἀπαθῆς πάντων τῶν τοιούτων.

ΠΡΩ. οὐδέτερος ὁ βίος, ὦ Σώκρατες, ἔμοιγε τούτων αἰρετός, οὐδ' ἄλλω μὴ ποτε, ὡς ἐγῶμαι, φανῇ.

ΣΩ. τί δ' ὁ συναμφοτέρος, ὦ Πρώταρχε, ἐξ ἀμφοῖν συμμειχθεὶς κοινὸς γενόμενος;

ΠΡΩ. ἡδονῆς λέγεις καὶ νοῦ καὶ φρονήσεως;

ΣΩ. οὕτω καὶ τῶν τοιούτων λέγω ἔγωγε.

ΠΡΩ. πᾶς δήπου τοῦτόν γε αἰρήσεται πρότερον ἢ 'κείνων ὁποτερονοῦν, καὶ πρὸς τούτοις γε οὐχ ὁ μὲν, ὁ δ' οὐ.

ΣΩ. μανθάνομεν οὖν ὅτι νῦν ἡμῖν ἐστι τὸ συμβαῖνον ἐν τοῖς παροῦσι λόγοις;

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν, ὅτι γε τρεῖς μὲν βίοι προυτέθησαν, τοῖν δυοῖν δ' οὐδέτερος ἱκανὸς οὐδὲ αἰρετὸς οὔτε ἀνθρώπων οὔτε ζώων οὐδενί.

ΣΩ. μὴν οὖν οὐκ ἤδη τούτων γε πέρι δῆλον ὡς οὐδέτερος αὐτοῖν εἶχε τάγαθόν; ἦν γὰρ ἄν ἱκανὸς καὶ τέλειος καὶ πᾶσι φυτοῖς καὶ ζώοις αἰρετός,

οἷσπερ δυνατόν ἦν οὕτως αἰεὶ διὰ βίου ζῆν · εἰ δέ τις ἄλλα ἡρεῖθ' ἡμῶν, παρὰ φύσιν ἂν τὴν τοῦ ἀληθῶς αἰρετοῦ ἐλάμβανεν ἄκων ἐξ ἀγνοίας ἢ τινος ἀνάγκης οὐκ εὐδαίμονος.

ΠΡΩ. ἔοικε γοῦν ταῦθ' οὕτως ἔχειν.

ΣΩ. ὥς μὲν τοῖσιν τὴν γε Φιλήβου θεὸν οὐ δεῖ διανοεῖσθαι ταῦτόν καὶ τὰγαθόν, ἱκανῶς εἰρησθῆναι μοι δοκεῖ.

ΦΙ. οὐδὲ γὰρ ὁ σὸς νοῦς, ὦ Σώκρατες, ἔστι τὰγαθόν, ἀλλ' ἔξει που ταῦτ' ἐγκλήματα.

ΣΩ. τάχ' ἂν, ὦ Φίληβε, ὃ γ' ἐμός · οὐ μέντοι τόν γε ἀληθινὸν ἅμα καὶ θεῖον οἶμαι νοῦν, ἀλλ' ἄλλως πως ἔχειν. τῶν μὲν οὖν νικητηρίων πρὸς τὸν κοινὸν βίον οὐκ ἀμφισβητῶ πω ὑπὲρ νοῦ, τῶν δὲ δὴ δευτερείων ὁρᾶν καὶ σκοπεῖν χρή περὶ τί δράσομεν · τάχα γὰρ ἂν τοῦ κοινοῦ τούτου βίου αἰτιώμεθ' ἂν ἐκάτερος ὁ μὲν τὸν νοῦν αἴτιον, ὁ δ' ἡδονὴν εἶναι, καὶ οὕτω τὸ μὲν ἀγαθὸν τούτων ἀμφοτέρων οὐδέτερον ἂν εἴη, τάχα δ' ἂν αἰτιόν τις ὑπολάβοι πότερον αὐτῶν εἶναι. τούτου δὴ περὶ καὶ μᾶλλον ἔτι πρὸς Φίληβον διαμαχοίμην ἂν ὥς ἐν τῷ μεικτῷ τούτῳ βίῳ, ὅτι ποτ' ἔστι τοῦτο ὃ λαβὼν ὁ βίος οὗτος γέγονεν αἰρετὸς ἅμα καὶ ἀγαθός, οὐχ ἡδονὴ ἀλλὰ νοῦς τούτῳ συγγενέστερον καὶ ὁμοιότερόν ἐστι, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον οὐτ' ἂν τῶν πρωτείων οὐδ' αὖ τῶν δευτερείων ἡδονῇ μετὸν ἀληθῶς ἂν ποτε λέγοιτο · πορρωτέρω δ' ἐστὶ τῶν τριτείων, εἴ τι τῷ ἐμῷ νῷ δεῖ πιστεύειν ἡμᾶς τὰ νῦν.

ΠΡΩ. ἀλλὰ μὴν, ὦ Σώκρατες, ἔμοιγε δοκεῖ νῦν μὲν ἡδονὴ σοι πεπτωκέναι καταπερεῖ πληγεῖσα ὑπὸ τῶν νυνδὴ λόγων · τῶν γὰρ νικητηρίων περὶ μαχομένη κεῖται. τὸν δὲ νοῦν, ὥς ἔοικε, λεκτέον ὥς ἐμφρόνως οὐκ ἀντεποιεῖτο τῶν νικητηρίων · τὰ γὰρ αὐτ' ἔπαθεν ἂν. τῶν δὲ δὴ δευτερείων στερηθεῖσα ἡδονὴ παντάπασιν ἂν τινα καὶ ἀτιμίαν σχοίη πρὸς τῶν αὐτῆς ἐραστῶν · οὐδὲ γὰρ ἐκείνοις ἔτ' ἂν ὁμοίως φαίνοιτο καλῇ.

ΣΩ. τί οὖν; οὐκ ἄμεινον αὐτὴν ἔαν ἤδη καὶ μὴ τὴν ἀκριβεστάτην αὐτῇ προσφέροντα βάσανον καὶ ἐξελέγχοντα λυπεῖν;

ΠΡΩ. οὐδὲν λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. ἄρ' ὅτι τὸ ἀδύνατον εἶπον, λυπεῖν ἡδονήν;

ΠΡΩ. οὐ μόνον γε ἀλλ' ὅτι καὶ ἀγνοεῖς ὥς οὐδεὶς πῶ σε ἡμῶν μεθήσει πρὶν ἂν εἰς τέλος ἐπεξέλθῃς τούτων τῷ λόγῳ.

ΣΩ. βαβαῖ ἄρα, ὦ Πρώταρχε, συχνοῦ μὲν λόγου τοῦ λοιποῦ, σχεδὸν δὲ οὐδὲ ῥαδίου πάννυ τι νῦν. καὶ γὰρ δὴ φαίνεται δεῖν ἄλλης μηχανῆς, ἐπὶ τὰ δευτερεῖα ὑπὲρ νοῦ πορευόμενον οἷον βέλη ἔχειν ἕτερα τῶν ἐμπροσθεν λόγων · ἔστι δὲ ἴσως ἔνια καὶ ταῦτά. οὐκοῦν χρή;

ΠΡΩ. πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. τὴν δὲ γε ἀρχὴν αὐτοῦ διευλαβεῖσθαι πειρώμεθα τιθέμενοι.

ΠΡΩ. ποῖαν δὴ λέγεις;

ΣΩ. πάντα τὰ νῦν ὄντα ἐν τῷ παντὶ διχῇ διαλάβωμεν, μᾶλλον δ', εἰ

βούλει, τριχῇ.

ΠΡΩ. καθ' ὅτι, φράζοις ἄν;

ΣΩ. λάβωμεν ἅττα τῶν νυνδῇ λόγων.

ΠΡΩ. ποῖα;

ΣΩ. τὸν θεὸν ἐλέγομέν που τὸ μὲν ἄπειρον δεῖξαι τῶν ὄντων, τὸ δὲ πέρας;

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. τούτω δὴ τῶν εἰδῶν τὰ δύο τιθώμεθα, τὸ δὲ τρίτον ἐξ ἀμφοῖν τούτων ἓν τι συμμισγόμενον. εἰμί δ', ὡς ἔοικεν, ἐγὼ γελοῖός τις ἄνθρωπος κατ' εἶδη διστάς καὶ συναριθμούμενος.

ΠΡΩ. τί φῆς, ὠγαθέ;

ΣΩ. τετάρτου μοι γένους αὖ προσδεῖν φαίνεται.

ΠΡΩ. λέγε τίνος.

ΣΩ. τῆς συμμείξεως τούτων πρὸς ἄλληλα τὴν αἰτίαν ὅρα, καὶ τίθει μοι πρὸς τρισὶν ἐκείνοις τέταρτον τοῦτο.

ΠΡΩ. μὲν οὖν σοι καὶ πέμπτου προσδεήσει διάκρισιν τινος δυναμένου;

ΣΩ. τάχ' ἂν · οὐ μὴν οἶμαί γε ἐν τῷ νῦν · ἂν δέ τι δέη, συγγνώμη πού μοι σὺ μεταδιώκοντι πέμπτον βίην.

ΠΡΩ. τί μὴν;

ΣΩ. πρῶτον μὲν δὴ τῶν τεττάρων τὰ τρία διελόμενοι, τὰ δύο τούτων πειρώμεθα, πολλὰ ἐκάτερον ἐσχισμένον καὶ διεσπασμένον ἰδόντες, εἰς ἓν πάλιν ἐκάτερον συναγαγόντες, νοῆσαι πῇ ποτε ἦν αὐτῶν ἓν καὶ πολλὰ ἐκάτερον.

ΠΡΩ. εἴ μοι σαφέστερον ἔτι περὶ αὐτῶν εἴποις, τάχ' ἂν ἐποίμην.

ΣΩ. λέγω τοίνυν τὰ δύο ἃ προτίθεμαι ταῦτ' εἶναι ἅπερ νυνδῇ, τὸ μὲν ἄπειρον, τὸ δὲ πέρας ἔχον · ὅτι δὲ τρόπον τινὰ τὸ ἄπειρον πόλλ' ἐστί, πειράσομαι φράζειν. τὸ δὲ πέρας ἔχον ἡμᾶς περιμενέτω.

ΠΡΩ. μένει.

ΣΩ. σκέψαι δὴ. χαλεπὸν μὲν γὰρ καὶ ἀμφισβητήσιμον ὃ κελεύω σε σκοπεῖν, ὅμως δὲ σκόπει. θερμότερου καὶ ψυχροτέρου πέρι πρῶτον ὅρα πέρας εἴ ποτέ τι νοήσῃς ἄν, ἢ τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον ἐν αὐτοῖς οἰκοῦντε τοῖς γένεσιν, ἕωσπερ ἂν ἐνοικῆτον, τέλος οὐκ ἂν ἐπιτρεψαίτην γίγνεσθαι · γενομένης γὰρ τελευτῆς καὶ αὐτῷ τετελευτήκατον.

ΠΡΩ. ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. αἰεὶ δέ γε, φαμέν, ἓν τε τῷ θερμότερῳ καὶ ψυχροτέρῳ τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον ἓν.

ΠΡΩ. καὶ μάλα.

ΣΩ. αἰεὶ τοίνυν ὁ λόγος ἡμῖν σημαίνει τούτω μὴ τέλος ἔχειν · ἀτελεῖ δ' ὅντε δήπου παντάπασιν ἀπείρῳ γίγνεσθον.

ΠΡΩ. καὶ σφόδρα γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. ἀλλ' εὖ γε, ὦ φίλε Πρώταρχε, ὑπέλαβες καὶ ἀνέμνησας ὅτι καὶ

τὸ σφόδρα τοῦτο, ὃ σὺ νῦν ἐφθέγξω, καὶ τό γε ἡρέμα τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχετον τῷ μᾶλλον τε καὶ ἥττον · ὅπου γὰρ ἂν ἐνήτον, οὐκ ἔατον εἶναι ποσὸν ἕκαστον, ἀλλ' αἰὲ σφοδρότερον ἡσυχαιτέρου καὶ τοῦναντίον ἐκασταῖς πράξεσιν ἐμποιοῦντε τὸ πλεόν καὶ τὸ ἔλαττον ἀπεργάζεσθον, τὸ δὲ ποσὸν ἀφανίζετον. ὃ γὰρ ἐλέχθη νυνδὴ, μὴ ἀφανίσαντε τὸ ποσόν, ἀλλ' ἐάσαντε αὐτό τε καὶ τὸ μέτριον ἐν τῇ τοῦ μᾶλλον καὶ ἥττον καὶ σφόδρα καὶ ἡρέμα ἔδρα ἐγγενέσθαι, αὐτὰ ἔρρει ταῦτα ἐκ τῆς αὐτῶν χώρας ἐν ἡ ἐνήν. οὐ γὰρ ἔτι θερμότερον οὐδὲ ψυχρότερον εἴτην ἂν λαβόντε τὸ ποσόν · προχωρεῖ γὰρ καὶ οὐ μένει τό τε θερμότερον αἰὲ καὶ τὸ ψυχρότερον ὡσαύτως, τὸ δὲ ποσὸν ἔσται καὶ προῖον ἐπαύσατο. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν λόγον ἄπειρον γίγνεται ἂν τὸ θερμότερον καὶ τοῦναντίον ἅμα.

ΠΡΩ. φαίνεται γοῦν, ὦ Σώκρατες · ἔστι δ', ὅπερ εἶπες, οὐ ῥάδια ταῦτα συνέπεσθαι. τὸ δὲ εἰς αὐθίς τε καὶ αὐθις ἴσως λεχθέντα τόν τε ἐρωτῶντα καὶ τὸν ἐρωτῶμενον ἱκανῶς ἂν συμφωνοῦντας ἀποφῆναιεν.

ΣΩ. ἀλλ' εὖ μὲν λέγεις καὶ πειρατέον οὕτω ποιεῖν. νῦν μέντοι ἄθρει τῆς τοῦ ἀπείρου φύσεως εἰ τοῦτο δεξόμεθα σημεῖον, ἵνα μὴ πάντ' ἐπεξιόντες μηκύνωμεν.

ΠΡΩ. τὸ ποῖον δὴ λέγεις;

ΣΩ. ὅπόσ' ἂν ἡμῖν φαίνεται μᾶλλον τε καὶ ἥττον γιγνόμενα καὶ τὸ σφόδρα καὶ ἡρέμα δεχόμενα καὶ τὸ λίαν καὶ ὅσα τοιαῦτα πάντα, εἰς τὸ τοῦ ἀπείρου γένος ὡς εἰς ἓν δεῖ πάντα ταῦτα τιθέναι, κατὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον ὃν ἔφαμεν ὅσα διέσπασται καὶ διέσχισται συναγαγόντας χρῆναι κατὰ δύναμιν μίαν ἐπισημαίνεσθαι τίνα φύσιν, εἰ μέμνησαι.

ΠΡΩ. μέμνημαι.

ΣΩ. οὐκοῦν τὰ μὴ δεχόμενα ταῦτα, τούτων δὲ τὰ ἐναντία πάντα δεχόμενα, πρῶτον μὲν τὸ ἴσον καὶ ἰσότητα, μετὰ δὲ τὸ ἴσον τὸ διπλάσιον καὶ πᾶν ὅτιπερ ἂν πρὸς ἀριθμὸν ἀριθμὸς ἢ μέτρον ἢ πρὸς μέτρον, ταῦτα σύμπαντα εἰς τὸ πέρας ἀπολογιζόμενοι καλῶς ἂν δοκοῖμεν δρᾶν τοῦτο. ἢ πῶς σὺ φῆς;

ΠΡΩ. κάλλιστά γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. εἶεν · τὸ δὲ τρίτον τὸ μεικτὸν ἐκ τούτων ἀμφοῖν τίνα ἰδέαν φήσομεν ἔχειν;

ΠΡΩ. σὺ καὶ ἐμοὶ φράσεις, ὡς οἶμαι.

ΣΩ. θεὸς μὲν οὖν, ἄνπερ γε ἐμαῖς εὐχαῖς ἐπήκοος γίγνηται τις θεῶν.

ΠΡΩ. εὐχου δὴ καὶ σκόπει.

ΣΩ. σκοπῶ · καί μοι δοκεῖ τις, ὦ Πρώταρχε, αὐτῶν φίλος ἡμῖν νυνδὴ γεγενέναι.

ΠΡΩ. πῶς λέγεις τοῦτο καὶ τίνι τεκμηρίῳ χρῆ;

ΣΩ. φράσω δῆλον ὅτι · σὺ δέ μοι συνακολούθησον τῷ λόγῳ.

ΠΡΩ. λέγε μόνον.

ΣΩ. θερμότερον ἐφθεγγόμεθα νυνδὴ πού τι καὶ ψυχρότερον. ἢ γάρ;

ΠΡΩ. ναί.

ΣΩ. πρόσθετες δὴ ξηρότερον καὶ ὑγρότερον αὐτοῖς καὶ πλέον καὶ ἔλαττον καὶ θᾶπτον καὶ βραδύτερον καὶ μείζον καὶ σμικρότερον καὶ ὅποσα ἐν τῷ πρόσθετι τῆς τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον δεχομένης ἐτίθεμεν εἰς ἐν φύσεως.

ΠΡΩ. τῆς τοῦ ἀπείρου λέγεις;

ΣΩ. ναί. συμμείγνυ δέ γε εἰς αὐτὴν τὸ μετὰ ταῦτα τὴν αὖ τοῦ πέρατος γένναν.

ΠΡΩ. ποίαν;

ΣΩ. ἦν καὶ νυνδὴ, δέον ἡμᾶς καθάπερ τὴν τοῦ ἀπείρου συνηγάγομεν εἰς ἓν, οὕτω καὶ τὴν τοῦ περατοειδοῦς συναγαγεῖν, οὐ συνηγάγομεν. ἀλλ' ἴσως καὶ νῦν ταῦτον δράσει, εἰ τούτων ἀμφοτέρων συναγομένων καταφάνης καὶ κείνη γενήσεται.

ΠΡΩ. ποίαν καὶ πῶς λέγεις;

ΣΩ. τὴν τοῦ ἴσου καὶ διπλασίου, καὶ ὁπόση παύει πρὸς ἄλληλα τὰναντία διαφόρως ἔχοντα, σύμμετρα δέ καὶ σύμφωνα ἐνθεῖσα ἀριθμὸν ἀπεργάζεται.

ΠΡΩ. μαθάνω · φαίνει γάρ μοι λέγειν μειγνὺς ταῦτα γενέσεις τινὰς ἐφ' ἐκάστων αὐτῶν συμβαίνειν.

ΣΩ. ὀρθῶς γὰρ φαίνομαι.

ΠΡΩ. λέγε τοῖνυν.

ΣΩ. ἄρα οὐκ ἐν μὲν νόσοις ἢ τούτων ὀρθὴ κοινωνία τὴν ὑγείας φύσιν ἐγέννησεν;

ΠΡΩ. παντάπασιν μὲν οὔν.

ΣΩ. ἐν δὲ ὀξεῖ καὶ βαρεῖ καὶ ταχεῖ καὶ βραδεῖ, ἀπείροις οὖσιν, ἄρ' οὐ ταῦτ' ἐγγιγνόμενα ταῦτα · ἅμα πέρασ τε ἀπηργάσατο καὶ μουσικὴν σύμπασαν τελεώτατα συνεστήσατο;

ΠΡΩ. κάλλιστά γε.

ΣΩ. καὶ μὴν ἐν γε χειμῶσιν καὶ πνίγεσιν ἐγγενομένη τὸ μὲν πολὺ λίαν καὶ ἀπειρον ἀφείλετο, τὸ δὲ ἕμμετρον καὶ ἅμα σύμμετρον ἀπηργάσατο.

ΠΡΩ. τί μὴν;

ΣΩ. οὐκοῦν ἐκ τούτων ὦραί τε καὶ ὅσα καλὰ πάντα ἡμῖν γέγονε, τῶν τε ἀπείρων καὶ τῶν πέρασ ἐχόντων συμμειχθέντων;

ΠΡΩ. πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. καὶ ἄλλα γε δὴ μυρία ἐπιλείπω λέγων, οἷον μεθ' ὑγείας κάλλος καὶ ἰσχύν, καὶ ἐν ψυχαῖς αὖ πάμπολλα ἔτερα καὶ ἀγάλα. ὕβριν γάρ που καὶ σύμπασαν πάντων πονηρίαν αὕτη κατιδοῦσα ἢ θεός, ὃ καλὲ Φίληβε, πέρασ οὔτε ἡδονῶν οὐδὲν οὔτε πλησμονῶν ἐνδὸν ἐν αὐτοῖς, νόμον καὶ τάξιν πέρασ ἔχοντ' ἔθετο · καὶ σὺ μὲν ἀποκναῖσαι φῆς αὐτὴν, ἐγὼ δὲ τοῦναντίον ἀποσῶσαι λέγω. σοὶ δέ, ὦ Πρώταρχε, πῶς φαίνεται;

ΠΡΩ. καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες, ἔμοιγε κατὰ νοῦν.

ΣΩ. οὐκοῦν τὰ μὲν δὴ τρία ταῦτα εἴρηκα, εἰ συννοεῖς.

ΠΡΩ. ἀλλ' οἶμαι κατανοεῖν · ἐν μὲν γὰρ μοι δοκεῖς τὸ ἄπειρον λέγειν, ἐν δὲ καὶ δεύτερον τὸ πέρας ἐν τοῖς οὖσι · τρίτον δὲ οὐ σφόδρα κατέχω τί βούλει φράζειν.

ΣΩ. τὸ γὰρ πληθός σε, ὧ θαυμάσιε, ἐξέπληξε τῆς τοῦ τρίτου γενέσεως · καίτοι πολλά γε καὶ τὸ ἄπειρον παρέσχετο γένη, ὅμως δ' ἐπισφραγισθέντα τῷ τοῦ μᾶλλον καὶ ἐναντίου γένει ἐν ἐφάνη.

ΠΡΩ. ἀληθῆ.

ΣΩ. καὶ μὴν τό γε πέρας οὔτε πολλὰ εἶχεν, οὔτ' ἐδυσκολαίνομεν ὥς οὐκ ἦν ἐν φύσει.

ΠΡΩ. πῶς γὰρ ἄν;

ΣΩ. οὐδαμῶς. ἀλλὰ τρίτον φάθι με λέγειν, ἐν τοῦτο τιθέντα τὸ τούτων ἔκγονον ἅπαν, γένεσιν εἰς οὐσίαν ἐκ τῶν μετὰ τοῦ πέρατος ἀπειργασμένων μέτρων.

ΠΡΩ. ἔμαθον.

ΣΩ. ἀλλὰ δὴ πρὸς τρισὶ τέταρτόν τι τότε ἔφαμεν εἶναι γένος σκεπτέον · κοινή δ' ἡ σκέψις. ὅρα γὰρ εἴ σοι δοκεῖ ἀναγκαῖον εἶναι πάντα τὰ γιγνόμενα διὰ τина αἰτίαν γίγνεσθαι.

ΠΡΩ. ἔμοιγε · πῶς γὰρ ἂν χωρὶς τούτου γίγνοιτο;

ΣΩ. οὐκοῦν ἡ τοῦ ποιούντος φύσις οὐδὲν πλὴν ὀνόματι τῆς αἰτίας διαφέρει, τὸ δὲ ποιῶν καὶ τὸ αἷτιον ὀρθῶς ἂν εἶη λεγόμενον ἔν;

ΠΡΩ. ὀρθῶς.

ΣΩ. καὶ μὴν τό γε ποιούμενον αὖ καὶ τὸ γιγνόμενον οὐδὲν πλὴν ὀνόματι, καθάπερ τὸ νυνδὴ, διαφέρον εὐρήσομεν. ἦ πῶς;

ΠΡΩ. οὕτως.

ΣΩ. ἄρ' οὖν ἡγεῖται μὲν τὸ ποιῶν ἀεὶ κατὰ φύσιν, τὸ δὲ ποιούμενον ἐπακολουθεῖ γιγνόμενον ἐκεῖνῳ;

ΠΡΩ. πάνυ γε.

ΣΩ. ἄλλο ἄρα καὶ οὐ ταυτὸν αἰτία τ' ἐστὶ καὶ τὸ δουλεῦον εἰς γένεσιν αἰτία.

ΠΡΩ. τί μὴν;

ΣΩ. οὐκοῦν τὰ μὲν γιγνόμενα καὶ ἐξ ὧν γίγνεται πάντα τὰ τρία παρέσχετο ἡμῖν γένη;

ΠΡΩ. καὶ μάλα.

ΣΩ. τὸ δὲ δὴ πάντα ταῦτα δημιουργοῦν λέγομεν τέταρτον, τὴν αἰτίαν, ὥς ἱκανῶς ἕτερον ἐκεῖνων δεδηλωμένον;

ΠΡΩ. ἕτερον γὰρ οὖν.

ΣΩ. ὀρθῶς μὴν ἔχει, διωρισμένων τῶν τεττάρων, ἐνὸς ἐκάστου μνήμης ἕνεκα ἐφεξῆς αὐτὰ καταριθμήσασθαι.

ΠΡΩ. τί μὴν;

ΣΩ. πρῶτον μὲν τοίνυν ἄπειρον λέγω, δεύτερον δὲ πέρας, ἔπειτ' ἐκ

τούτων τρίτον μεικτὴν καὶ γεγεννημένην οὐσίαν · τὴν δὲ τῆς μείξεως αἰτίαν καὶ γενέσεως τετάρτην λέγων ἄρα μὴ πλημμελοῖν ἄν τι;

ΠΡΩ. καὶ πῶς;

ΣΩ. φέρε δὴ, τὸ μετὰ τοῦθ' ἡμῖν τίς ὁ λόγος, καὶ τί ποτε βουλευθέντες εἰς ταῦτα ἀφικόμεθα; ἄρ' οὐ τόδε ἦν; δευτερεῖα ἐζητοῦμεν πότερον ἡδονῆς γίγνεται ἢ φρονήσεως. οὐχ οὕτως ἦν;

ΠΡΩ. οὕτω μὲν οὖν.

ΣΩ. ἄρ' οὖν ἴσως νῦν, ἐπειδὴ ταῦτα οὕτω διειλόμεθα, κάλλιον ἂν καὶ τὴν κρίσιν ἐπιτελεσαίμεθα πρώτου πέρι καὶ δευτέρου, περὶ ὧν δὴ τὸ πρῶτον ἡμφεσβητήσαμεν;

ΠΡΩ. ἴσως.

ΣΩ. ἴθι δὴ · νικῶντα μὲν ἔθεμέν που τὸν μεικτὸν βίον ἡδονῆς τε καὶ φρονήσεως. ἦν οὕτως;

ΠΡΩ. ἦν.

ΣΩ. οὐκοῦν τοῦτον μὲν τὸν βίον ὁρῶμέν που τίς τέ ἐστι καὶ οἴοιου γένους;

ΠΡΩ. πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. καὶ μέρος γ' αὐτὸν φήσομεν εἶναι τοῦ τρίτου οἶμαι γένους · οὐ γὰρ ὁ δυοῖν τινοῖν ἐστι μικτὸς ἐκείνους ἀλλὰ συμπάντων τῶν ἀπείρων ὑπὸ τοῦ πέρατος δεδεμένων, ὥστε ὁρθῶς ὁ νικηφόρος οὗτος βίος μέρος ἐκείνου γίγνεται ἢ.

ΠΡΩ. ὁρθότατα μὲν οὖν.

ΣΩ. εἶεν · τί δὲ ὁ σός, ὦ Φίληβε, ἡδὺς καὶ ἁμεικτος ὢν; ἐν τίνι γένει τῶν εἰρημένων λεγόμενος ὁρθῶς ἂν ποτε λέγοιτο; ὥδε δ' ἀπόκριναί μοι πρὶν ἀποφύνασθαι.

ΦΙ. λέγε μόνον.

ΣΩ. ἡδονὴ καὶ λύπη πέρας ἔχεται, ἢ τῶν τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον δεχομένων ἐστών;

ΦΙ. ναί, τῶν τὸ μᾶλλον, ὦ Σώκρατες · οὐ γὰρ ἂν ἡδονὴ πᾶν ἀγαθὸν ἦν, εἰ μὴ ἄπειρον ἐτύγχανε πεφυκὸς καὶ πληθεὶ καὶ τῷ μᾶλλον.

ΣΩ. οὐδὲ γ' ἂν, ὦ Φίληβε, λύπη πᾶν κακόν · ὥστ' ἄλλο τι νῶν σχεπτέον ἢ τὴν τοῦ ἀπείρου φύσιν ὡς παρέχεται τι μέρος ταῖς ἡδοναῖς ἀγαθοῦ. τούτω δὴ σοὶ τῶν ἀπεράντων γε γένους ἔστων · φρόνησιν δὲ καὶ ἐπιστήμην καὶ νοῦν εἰς τί ποτε τῶν προειρημένων, ὦ Πρώταρχε τε καὶ Φίληβε, νῦν θέντες οὐκ ἂν ἀσεβοῦμεν; οὐ γάρ μοι δοκεῖ σμικρὸς ἡμῖν εἶναι ὁ κίνδυνος κατορθώσασιν καὶ μὴ περὶ τὸ νῦν ἐρωτώμενον.

ΦΙ. σεμνύνεις γάρ, ὦ Σώκρατες, τὸν σεαυτοῦ θεόν.

ΣΩ. καὶ γὰρ σύ, ὦ ἑταῖρε, τὴν σαυτοῦ · τὸ δ' ἐρωτώμενον ὁμῶς ἡμῖν λεχτέον.

ΠΡΩ. ὁρθῶς τοι λέγει Σωκράτης, ὦ Φίληβε, καὶ αὐτῷ πειστέον.

ΦΙ. οὐκοῦν ὑπὲρ ἐμοῦ σύ, Πρώταρχε, προήρησαι λέγειν;

ΠΡΩ. πάνυ γε · νῦν μέντοι σχεδὸν ἀπορῶ, καὶ δέομαί γε, ὦ Σώκρατες, αὐτόν σε ἡμῖν γενέσθαι προφήτην, ἵνα μηδὲν ἡμεῖς σοι περὶ τὸν ἀγωνιστὴν ἐξαμαρτάνοντες παρὰ μέλος φθεγζώμεθά τι.

ΣΩ. πειστέον, ὦ Πρώταρχε · οὐδὲ γὰρ χαλεπὸν οὐδὲν ἐπιτάττεις. ἀλλ' ὄντως σε ἐγώ, καθάπερ εἶπε Φίληβος, σεμνύνων ἐν τῷ παίζειν ἐθορύβησα, νοῦν καὶ ἐπιστήμην ἐρόμενος ὁποῖου γένους εἶεν;

ΠΡΩ. παντάπασι γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. ἀλλὰ μὴν ῥάδιον · πάντες γὰρ συμφωνοῦσιν οἱ σοφοί, ἑαυτοὺς ὄντως σεμνύνοντες, ὥς νοῦς ἐστὶ βασιλεὺς ἡμῖν οὐρανοῦ τε καὶ γῆς. καὶ ἴσως εὖ λέγουσι. διὰ μακροτέρων δ', εἰ βούλει, τὴν σκέψιν αὐτοῦ τοῦ γένους ποιησώμεθα.

ΠΡΩ. λέγ' ὅπως βούλει, μηδὲν μῆκος ἡμῖν ὑπολογιζόμενος, ὦ Σώκρατες, ὥς οὐκ ἀπεχθισόμενος.

ΣΩ. καλῶς εἶπες. ἀρζώμεθα δέ πως ὧδε ἐπανερωτῶντες.

ΠΡΩ. πῶς;

ΣΩ. πότερον, ὦ Πρώταρχε, τὰ σύμπαντα καὶ τότε τὸ καλούμενον ὄλον ἐπιτροπεύειν φῶμεν τὴν τοῦ ἀλόγου καὶ εἰκῇ δύναμιν καὶ τὸ ὅπη ἔτυχεν, ἢ τάναντία, καθάπερ οἱ πρόσθεν ἡμῶν ἔλεγον, νοῦν καὶ φρόνησίν τινα θαυμαστὴν συντάττουσαν διακυβερνᾶν;

ΠΡΩ. οὐδὲν τῶν αὐτῶν, ὦ θαυμάσιε Σώκρατες · ὁ μὲν γὰρ σὺ νῦν λέγεις, οὐδὲ ὅσιον εἶναί μοι φαίνεται. τὸ δὲ νοῦν πάντα διακοσμεῖν αὐτὰ φάναι καὶ τῆς ὀψεως τοῦ κόσμου καὶ ἡλίου καὶ σελήνης καὶ ἀστέρων καὶ πάσης τῆς περιφορᾶς ἄξιον, καὶ οὐκ ἄλλως ἔγωγ' ἂν ποτε περὶ αὐτῶν εἵπομαι οὐδ' ἂν δοξάσαιμι.

ΣΩ. βούλει δητὰ τι καὶ ἡμεῖς τοῖς ἔμπροσθεν ὁμολογούμενον συμφήσωμεν ὥς ταῦθ' οὕτως ἔχει, καὶ μὴ μόνον οἰώμεθα δεῖν τὰλλότρια ἄνευ κινδύνου λέγειν, ἀλλὰ καὶ συγκινδυνεύωμεν καὶ μετέχωμεν τοῦ φόγου, ὅταν ἀνὴρ δεινὸς φῇ ταῦτα μὴ οὕτως ἀλλ' ἀτάκτως ἔχειν;

ΠΡΩ. πῶς γὰρ οὐκ ἂν βουλοίμην;

ΣΩ. ἴθι δῆ, τὸν ἐπιόντα περὶ τούτων νῦν ἡμῖν λόγον ἄθρει.

ΠΡΩ. λέγε μόνον.

ΣΩ. τὰ περὶ τὴν τῶν σωμάτων φύσιν ἀπάντων τῶν ζώων, πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ πνεῦμα καθορώμεν που καὶ γῆν καθάπερ οἱ χειμαζόμενοι, φασίν, ἐνόντα ἐν τῇ συστάσει.

ΠΡΩ. καὶ μάλα · χειμαζόμεθα γὰρ ὄντως ὑπ' ἀπορίας ἐν τοῖς νῦν λόγοις.

ΣΩ. φέρε δῆ, περὶ ἐκάστου τῶν παρ' ἡμῖν λαβὲ τὸ τοιόνδε.

ΠΡΩ. ποῖον;

ΣΩ. ὅτι μικρόν τε τούτων ἕκαστον παρ' ἡμῖν ἔνεστι καὶ φαῦλον καὶ οὐδαμῇ οὐδαμῶς εἰλικρινὲς ὃν καὶ τὴν δύναμιν οὐκ ἀξίαν τῆς φύσεως ἔχον. ἐν ἐνὶ δὲ λαβὼν περὶ πάντων νόει ταυτόν. οἶον πῦρ ἔστι μὲν που

παρ' ἡμῖν, ἔστι δ' ἐν τῷ παντί.

ΠΡΩ. τί μήν;

ΣΩ. οὐκοῦν σμικρὸν μὲν τι τὸ παρ' ἡμῖν καὶ ἀσθενὲς καὶ φαῦλον, τὸ δ' ἐν τῷ παντί πληθῆι τε θαυμαστὸν καὶ κάλλει καὶ πάσῃ δυνάμει τῇ περὶ τὸ πῦρ οὔσῃ.

ΠΡΩ. καὶ μάλ' ἄληθές ὃ λέγεις.

ΣΩ. τί δέ; τρέφεται καὶ γίγνεται ἐκ τούτου καὶ αὔξεται τὸ τοῦ παντὸς πῦρ ὑπὸ τοῦ παρ' ἡμῖν πυρός, ἢ τοῦναντίον ὑπ' ἐκείνου τό τ' ἐμὸν καὶ τὸ σὸν καὶ τὸ τῶν ἄλλων ζώων ἅπαντ' ἴσχει ταῦτα;

ΠΡΩ. τοῦτο μὲν οὐδ' ἀποκρίσεως ἄξιον ἐρωτᾷς.

ΣΩ. ὀρθῶς · ταῦτά γὰρ ἐρεῖς οἶμαι περὶ τε τῆς ἐν τοῖς ζώοις γῆς τῆς ἐνθάδε καὶ τῆς ἐν τῷ παντί, καὶ τῶν ἄλλων δὴ πάντων ὅσων ἠρώτησα ὀλίγον ἐμπροσθεν. οὕτως ἀποκρινῆ;

ΠΡΩ. τίς γὰρ ἀποκρινόμενος ἄλλως ὑγιαίνων ἂν ποτε φανείη;

ΣΩ. σχεδὸν οὐδ' ὅστισοῦν · ἀλλὰ τὸ μετὰ τοῦτο ἐξῆς ἔπου. πάντα γὰρ ἡμεῖς ταῦτα τὰ νυνδὴ λεχθέντα ἄρ' οὐκ εἰς ἐν συγχείμενα ἰδόντες ἐπωνομάσαμεν σῶμα;

ΠΡΩ. τί μήν;

ΣΩ. ταῦτὸν δὴ λαβὲ καὶ περὶ τοῦδε ὃν κόσμον λέγομεν · διὰ τὸν αὐτὸν γὰρ τρόπον ἂν εἴη που σῶμα, σύνθετον ὃν ἐκ τῶν αὐτῶν.

ΠΡΩ. ὀρθότατα λέγεις.

ΣΩ. πότερον οὖν ἐκ τούτου τοῦ σώματος ὅλως τὸ παρ' ἡμῖν σῶμα ἢ ἐκ τοῦ παρ' ἡμῖν τοῦτο τρέφεται τε καὶ ὅσα νυνδὴ περὶ αὐτῶν εἵπομεν εἵληφέν τε καὶ ἔχει;

ΠΡΩ. καὶ τοῦθ' ἕτερον, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἄξιον ἐρωτήσεως.

ΣΩ. τί δέ; τόδε ἄρα ἄξιον; ἢ πῶς ἐρεῖς;

ΠΡΩ. λέγε τὸ ποῖον.

ΣΩ. τὸ παρ' ἡμῖν σῶμα ἄρ' οὐ ψυχὴν φήσομεν ἔχειν;

ΠΡΩ. δῆλον ὅτι φήσομεν.

ΣΩ. πόθεν, ὦ φίλε Πρώταρχε, λαβόν, εἵπερ μὴ τό γε τοῦ παντὸς σῶμα ἐμψυχον ὃν ἐτύγχανε, ταῦτά γε ἔχον τούτῳ καὶ ἔτι πάντῃ καλλίονα;

ΠΡΩ. δῆλον ὡς οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. οὐ γὰρ που δοκοῦμέν γε, ὦ Πρώταρχε, τὰ τέτταρα ἐκεῖνα, πέρας καὶ ἀπειρον καὶ κοινὸν καὶ τὸ τῆς αἰτίας γένος ἐν ἅπασι τέταρτον ἐνόν, τοῦτο ἐν μὲν τοῖς παρ' ἡμῖν ψυχὴν τε παρέχον καὶ σωμασκήαν ἐμποιοῦν καὶ πταίσαντος σώματος ἱατρικὴν καὶ ἐν ἄλλοις ἄλλα συντιθέν καὶ ἀκούμενον πᾶσαν καὶ παντοίαν σοφίαν ἐπικαλεῖσθαι, τῶν δ' αὐτῶν τούτων ὄντων ἐν ὅλῳ τε οὐρανῷ καὶ κατὰ μεγάλα μέρη, καὶ προσέτι καλῶν καὶ εἰλικρινῶν, ἐν τούτοις δ' οὐκ ἄρα μεμηχανῆσθαι τὴν τῶν καλλίστων καὶ τιμιωτάτων φύσιν.

ΠΡΩ. ἀλλ' οὐδαμῶς τοῦτό γ' ἂν λόγον ἔχοι.

ΣΩ. οὐκοῦν εἰ μὴ τοῦτο, μετ' ἐκείνου τοῦ λόγου ἂν ἐπόμενοι βέλτιον λέγοιμεν ὡς ἔστιν, ἃ πολλάκις εἰρήκαμεν, ἅπειρόν τε ἐν τῷ παντὶ πολὺ, καὶ πέρας ἱκανόν, καὶ τις ἐπ' αὐτοῖς αἰτία οὐ φαύλη, κοσμοῦσά τε καὶ συντάττουσα ἐναιατούς τε καὶ ὥρας καὶ μῆνας, σοφία καὶ νοῦς λεγομένη δικαιοτάτ' ἄν.

ΠΡΩ. δικαιοτάτα δῆτα.

ΣΩ. σοφία μὴν καὶ νοῦς ἄνευ ψυχῆς οὐκ ἂν ποτε γενοίσθην.

ΠΡΩ. οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. οὐκοῦν ἐν μὲν τῇ τοῦ Διὸς ἐρεῖς φύσει βασιλικὴν μὲν ψυχὴν, βασιλικὸν δὲ νοῦν ἐγγίγνεσθαι διὰ τὴν τῆς αἰτίας δύναμιν, ἐν δ' ἄλλοις ἄλλα καλὰ, καθ' ὅτι φίλον ἐκάστοις λέγεσθαι.

ΠΡΩ. μάλα γε.

ΣΩ. τοῦτον δὴ τὸν λόγον ἡμᾶς μὴ τι μάτην δόξης, ὦ Πρώταρχε, εἰρηκέναι, ἀλλ' ἔστι τοῖς μὲν πάλαι ἀποφνηαμένοις ὡς αἰεὶ τοῦ παντὸς νοῦς ἄρχει σύμμαχος ἐκείνοις.

ΠΡΩ. ἔστι γὰρ οὖν.

ΣΩ. τῇ δέ γε ἐμῇ ζητήσῃ πεπορικῶς ἀπόκρισιν, ὅτι νοῦς ἐστὶ γένους τῆς τοῦ πάντων αἰτίου λεχθέντος τῶν τεττάρων, ~~ὧν ἦν ἡμῖν ἐν τοῦτο.~~ ἔχεις γὰρ δήπου νῦν ἡμῶν ἤδη τὴν ἀπόκρισιν.

ΠΡΩ. ἔχω καὶ μάλα ἱκανῶς · καίτοι με ἀποκρινάμενος ἔλαθες.

ΣΩ. ἀνάπαυλα γάρ, ὦ Πρώταρχε, τῆς σπουδῆς γίγνεται ἐνίοτε ἡ παιδία.

ΠΡΩ. καλῶς εἶπες.

ΣΩ. νῦν δήπου, ὦ ἐταῖρε, οὐ μὲν γένους ἐστὶ καὶ τίνα ποτὲ δύναμιν κέκτηται, σχεδὸν ἐπεικῶς ἡμῖν τὰ νῦν δεδῆλωται.

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. καὶ μὴν ἡδονῆς γε ὡσαύτως πάλαι τὸ γένος ἐφάνη.

ΠΡΩ. καὶ μάλα.

ΣΩ. μεμνόμεθα δὴ καὶ ταῦτα περὶ ἀμφοῖν, ὅτι νοῦς μὲν αἰτίας ἦν συγγενῆς καὶ τούτου σχεδὸν τοῦ γένους, ἡδονὴ δὲ ἅπειρός τε αὐτῇ καὶ τοῦ μήτε ἀρχὴν μήτε μέσα μήτε τέλος ἐν αὐτῷ ἄφ' ἑαυτοῦ ἔχοντος μηδὲ ἐξοντός ποτε γένους.

ΠΡΩ. μεμνησόμεθα · πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. δεῖ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο, ἐν ᾧ τέ ἐστὶν ἐκάτερον αὐτοῖν καὶ διὰ τί πάθος γίγνεσθον ὁπόταν γίγνησθον ἰδεῖν ἡμᾶς. πρῶτον τὴν ἡδονὴν · ὥσπερ τὸ γένος αὐτῆς πρότερον ἐβασανίσκαμεν, οὕτω καὶ ταῦτα πρότερα. λύπης δὲ αὐτῇ χωρὶς τὴν ἡδονὴν οὐκ ἂν ποτε δυναίμεθα ἱκανῶς βασανίσαι.

ΠΡΩ. ἀλλ' εἰ ταύτῃ χρὴ πορεύεσθαι, ταύτῃ πορευόμεθα.

ΣΩ. ἄρ' οὖν σοὶ καθάπερ ἐμοὶ φαίνεται τῆς γενέσεως αὐτῶν πέρι;

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. ἐν τῷ κοινῷ μοι γένει ἅμα φαίνεσθον λύπη τε καὶ ἡδονὴ γίγνεσθαι

κατὰ φύσιν.

ΠΡΩ. κοινὸν δέ γε, ὦ φίλε Σώκρατες, ὑπομύνησκε ἡμᾶς τί ποτε τῶν προειρημένων βούλει δηλοῦν.

ΣΩ. ἔσται ταῦτ' εἰς δύναμιν, ὦ θαυμάσιε.

ΠΡΩ. καλῶς εἶπες.

ΣΩ. κοινὸν τοίνυν ὑπακούωμεν ὃ δὴ τῶν τεττάρων τρίτον ἐλέγομεν.

ΠΡΩ. ὃ μετὰ τὸ ἄπειρον καὶ πέρας ἔλεγες, ἐν ᾧ καὶ ὑγίειαν, οἶμαι δὲ καὶ ἁρμονίαν, ἐτίθεσο;

ΣΩ. κάλλιστ' εἶπες. τὸν νοῦν δὲ ὅτι μάλιστ' ἤδη πρόσεχε.

ΠΡΩ. λέγε μόνον.

ΣΩ. λέγω τοίνυν τῆς ἁρμονίας μὲν λυομένης ἡμῖν ἐν τοῖς ζώοις ἅμα λύσιν τῆς φύσεως καὶ γένεσιν ἀλγηδόνων ἐν τῷ τότε γίγνεσθαι χρόνῳ.

ΠΡΩ. πάνυ λέγεις εἰκός.

ΣΩ. πάλιν δὲ ἀρμοττομένης τε καὶ εἰς τὴν αὐτῆς φύσιν ἀπιούσης ἡδονὴν γίγνεσθαι λεκτέον, εἰ δεῖ δι' ὀλίγων περὶ μεγίστων ὅτι τάχιστα ῥηθῆναι.

ΠΡΩ. οἶμαι μὲν σε ὀρθῶς λέγειν, ὦ Σώκρατες, ἐμφανέστερον δὲ ἔτι ταυτὰ ταῦτα πειρώμεθα λέγειν.

ΣΩ. οὐκοῦν τὰ δημόσιά που καὶ περιφανῆ ῥᾶστον συννοεῖν;

ΠΡΩ. ποῖα;

ΣΩ. πείνη μὲν που λύσις καὶ λύπη;

ΠΡΩ. ναί.

ΣΩ. ἐδωδὴ δέ, πλήρωσις γιγνομένη πάλιν, ἡδονή;

ΠΡΩ. ναί.

ΣΩ. δίψος δ' αὖ φθορὰ καὶ λύπη καὶ λύσις, ἡ δὲ τοῦ ὑγροῦ πάλιν τὸ ξηρανθὲν πληροῦσα δυνάμεις ἡδονή· διακρίσις δέ γ' αὖ καὶ διάλυσις ἡ παρὰ φύσιν, τοῦ πνίγους πάθη, λύπη, κατὰ φύσιν δὲ πάλιν ἀπόδοσις τε καὶ ψῦξις ἡδονή.

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. καὶ ῥίγους ἡ μὲν παρὰ φύσιν τοῦ ζώου τῆς ὑγρότητος πῆξις λύπη· πάλιν δ' εἰς ταυτὸν ἀπιόντων καὶ διακρινομένων ἡ κατὰ φύσιν ὁδὸς ἡδονή. καὶ ἐνὶ λόγῳ σκόπει εἴ σοι μέτριος ὁ λόγος ὃς ἂν φῇ τὸ ἐκ τῆς ἀπείρου καὶ πέρατος κατὰ φύσιν ἔμψυχον γεγονὸς εἶδος, ὅπερ ἔλεγον ἐν τῷ πρόσθεν, ὅταν μὲν τοῦτο φθείρηται, τὴν μὲν φθορὰν λύπην εἶναι, τὴν δ' εἰς τὴν αὐτῶν οὐσίαν ὁδόν, ταύτην δὲ αὖ πάλιν τὴν ἀναχώρησιν πάντων ἡδονήν.

ΠΡΩ. ἔστω· δοκεῖ γάρ μοι τύπον γέ τινα ἔχειν.

ΣΩ. τοῦτο μὲν τοίνυν ἐν εἶδος τιθώμεθα λύπης τε καὶ ἡδονῆς ἐν τούτοις τοῖς πάθεσιν ἑκατέροις;

ΠΡΩ. κείσθω.

ΣΩ. τίθει τοίνυν αὐτῆς τῆς ψυχῆς κατὰ τὸ τούτων τῶν παθημάτων προσδόκημα τὸ μὲν πρὸ τῶν ἡδέων ἐλπιζόμενον ἡδὺ καὶ θαρραλέον, τὸ

δὲ πρὸ τῶν λυπηρῶν φοβερὸν καὶ ἀλγεινόν.

ΠΡΩ. ἔστι γὰρ οὖν τοῦθ' ἡδονῆς καὶ λύπης ἕτερον εἶδος, τὸ χωρὶς τοῦ σώματος αὐτῆς τῆς ψυχῆς διὰ προσδοκίας γιγνόμενον.

ΣΩ. ὀρθῶς ὑπέλαβες. ἐν γὰρ τούτοις οἶμαι, κατὰ γε τὴν ἐμὴν δόξαν, εἰλικρινέσιν τε ἐκατέροις γιγνομένοις, ὡς δοκεῖ, καὶ ἀμείκτοις λύπης τε καὶ ἡδονῆς, ἐμφανὲς ἔσσεσθαι τὸ περὶ τὴν ἡδονήν, πότερον ὅλον ἐστὶ τὸ γένος ἀσπαστόν, ἢ τοῦτο μὲν ἐτέρῳ τινὶ τῶν προειρημένων δοτέον ἡμῖν γενῶν, ἡδονῇ δὲ καὶ λύπῃ, καθάπερ θερμῷ καὶ ψυχρῷ καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις, τοτὲ μὲν ἀσπαστέον αὐτά, τοτὲ δὲ οὐκ ἀσπαστέον, ὡς ἀγαθὰ μὲν οὐκ ὄντα, ἐνίοτε δὲ καὶ ἔνια δεχόμενα τὴν τῶν ἀγαθῶν ἔστιν ὅτε φύσιν.

ΠΡΩ. ὀρθότατα λέγεις, ὅτι ταύτη πῃ δεῖ διαπορηθῆναι τὸ νῦν μεταδιωκόμενον.

ΣΩ. πρῶτον μὲν τοίνυν τόδε συνίδωμεν · ὥς εἴπερ ὄντως ἔστι τὸ λεγόμενον, διαφθειρομένων μὲν αὐτῶν ἀλγηδῶν, ἀνασφζομένων δὲ ἡδονῇ, τῶν μῆτε διαφθειρομένων μῆτε ἀνασφζομένων ἐννοήσωμεν πέρι, τίνα ποτὲ ἕξιν δεῖ τότε ἐν ἐκάστοις εἶναι τοῖς ζώοις, ὅταν οὕτως ἴσχη. σφόδρα δὲ προσέχων τὸν νοῦν εἰπέ · ἄρα οὐ πᾶσα ἀνάγκη πᾶν ἐν τῷ τότε χρόνῳ ζῶον μῆτε τι λυπεῖσθαι μῆτε ἡδεσθαι μῆτε μέγα μῆτε σμικρόν;

ΠΡΩ. ἀνάγκη μὲν οὖν.

ΣΩ. οὐκοῦν ἔστι τις τρίτη ἡμῶν ἢ τοιαύτη διάθεσις παρά τε τὴν τοῦ χαίροντος καὶ παρὰ τὴν τοῦ λυπουμένου;

ΠΡΩ. τί μὴν;

ΣΩ. ἄγε δὴ τοίνυν, ταύτης προθυμοῦ μεμνησθαι. πρὸς γὰρ τὴν τῆς ἡδονῆς κρίσιν οὐ σμικρόν μεμνησθαι ταύτην ἔσθ' ἡμῖν ἢ μή. βραχὺ δέ τι περὶ αὐτῆς, εἰ βούλει, διαπεράνωμεν.

ΠΡΩ. λέγε ποῖον.

ΣΩ. ἐφ' τὸν τοῦ φρονεῖν ἐλομένῳ βίον οἶσθ' ὡς τοῦτον τὸν τρόπον οὐδὲν ἀποκωλύει ζῆν.

ΠΡΩ. τὸν τοῦ μὴ χαίρειν μηδὲ λυπεῖσθαι λέγεις;

ΣΩ. ἐρρήθη γάρ που τότε ἐν τῇ παραβολῇ τῶν βίων μηδὲν δεῖν μῆτε μέγα μῆτε σμικρόν χαίρειν τῷ τὸν τοῦ νοεῖν καὶ φρονεῖν βίον ἐλομένῳ.

ΠΡΩ. καὶ μάλα οὕτως ἐρρήθη.

ΣΩ. οὐκοῦν οὕτως ἂν ἐκείνῳ γε ὑπάρχοι · καὶ ἴσως οὐδὲν ἄτοπον εἰ πάντων τῶν βίων ἐστὶ θεϊότατος.

ΠΡΩ. οὐκ οὐν εἰκός γε οὔτε χαίρειν θεοὺς οὔτε τὸ ἐναντίον.

ΣΩ. πάνυ μὲν οὖν οὐκ εἰκός · ἄσχημον γοῦν αὐτῶν ἐκάτερον γιγνόμενόν ἐστιν. ἀλλὰ δὴ τοῦτο μὲν ἔτι καὶ εἰς αὐθις ἐπισκεψόμεθα, ἐὰν πρὸς λόγον τι ᾗ, καὶ τῷ νῦν πρὸς τὰ δευτερεῖα, ἐὰν μὴ πρὸς τὰ πρωτεῖα δυνάμεθα προσθεῖναι, προσθήσομεν.

ΠΡΩ. ὀρθότατα λέγεις.

ΣΩ. καὶ μὴν τό γε ἕτερον εἶδος τῶν ἡδονῶν, ὃ τῆς ψυχῆς αὐτῆς

ἔφαμεν εἶναι, διὰ μνήμης πᾶν ἔστι γεγονός.

ΠΡΩ. πῶς;

ΣΩ. μνήμην, ὡς ἔοικεν, ὅτι ποτ' ἔστιν πρότερον ἀναληπτέον, καὶ κινδυνεύει πάλιν ἔτι πρότερον αἰσθησιν μνήμης, εἰ μέλλει τὰ περὶ ταῦθ' ἡμῖν κατὰ τρόπον φανερά πη γενήσεσθαι.

ΠΡΩ. πῶς φής;

ΣΩ. θές τῶν περὶ τὸ σῶμα ἡμῶν ἐκάστοτε παθημάτων τὰ μὲν ἐν τῷ σώματι κατασβευνόμενα πρὶν ἐπὶ τὴν ψυχὴν διεξελθεῖν ἀπαθῆ ἑκείνην ἑάσαντα, τὰ δὲ δι' ἀμφοῖν ἰόντα καὶ τινὰ ὥσπερ σεισμὸν ἐντιθέντα ἰδίον τε καὶ κοινὸν ἐκατέρω.

ΠΡΩ. κείσθω.

ΣΩ. τὰ μὲν δὴ μὴ δι' ἀμφοῖν ἰόντα ἐὰν τὴν ψυχὴν ἡμῶν φῶμεν λανθάνειν, τὰ δὲ δι' ἀμφοῖν μὴ λανθάνειν, ἄρ' ὀρθότατα ἐροῦμεν;

ΠΡΩ. πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. τὸ τοίνυν λεληθέναι μηδαμῶς ὑπολάβης ὡς λέγω λήθης ἐνταῦθά που γένεσιν · ἔστι γὰρ λήθη μνήμης ἔξοδος, ἥ δ' ἐν τῷ λεγομένῳ νῦν οὐπω γέγονε. τοῦ δὴ μήτε ὄντος μήτε γεγονότος πῶ γίγνεσθαι φάναι τινὰ ἀποβολὴν ἄτοπον. ἦ γάρ;

ΠΡΩ. τί μήν;

ΣΩ. τὰ τοίνυν ὀνόματα μετὰβαλε μόνον.

ΠΡΩ. πῶς;

ΣΩ. ἀντὶ μὲν τοῦ λεληθέναι τὴν ψυχὴν, ὅταν ἀπαθῆς αὕτη γίγνηται τῶν σεισμῶν τῶν τοῦ σώματος, ἦν νῦν λήθην καλεῖς ἀναισθησίαν ἐπονόμασον.

ΠΡΩ. ἔμαθον.

ΣΩ. τὸ δ' ἐν ἐνὶ πάθει τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα κοινῇ γιγνόμενον κοινῇ καὶ κινεῖσθαι, ταύτην δ' αὖ τὴν κίνησιν ὀνομάζων αἰσθησιν οὐκ ἀπὸ τρόπου φθέγγοι' ἄν.

ΠΡΩ. ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. οὐκοῦν ἤδη μαθάνομεν ὃ βουλόμεθα καλεῖν τὴν αἰσθησιν;

ΠΡΩ. τί μήν;

ΣΩ. σωτηρίαν τοίνυν αἰσθήσεως τὴν μνήμην λέγων ὀρθῶς ἂν τις λέγοι κατὰ γε τὴν ἐμὴν δόξαν.

ΠΡΩ. ὀρθῶς γὰρ οὖν.

ΣΩ. μνήμης δὲ ἀνάμνησιν ἄρ' οὐ διαφέρουσιν λέγομεν;

ΠΡΩ. ἴσως.

ΣΩ. ἄρ' οὖν οὐ τόδε;

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. ὅταν ἂ μετὰ τοῦ σώματος ἐπασχέν ποθ' ἡ ψυχὴ, ταῦτ' ἄνευ τοῦ σώματος αὕτη ἐν ἑαυτῇ ὅτι μάλιστα ἀναλαμβάνη, τότε ἀναμνησχεσθαι που λέγομεν. ἦ γάρ;

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. καὶ μὴν καὶ ὅταν ἀπολέσασα μνήμην εἴτ' αἰσθήσεως εἴτ' αὖ μαθήματος αὐθις ταύτην ἀναπολήσῃ πάλιν αὐτὴ ἐν ἑαυτῇ, καὶ ταῦτα σύμπαντα ἀναμνήσεις καὶ μνήμας που λέγομεν.

ΠΡΩ. ὀρθῶς λέγεις.

ΣΩ. οὐ δὴ χάριν ἅπαντ' εἴρηται ταῦτ', ἔστι τόδε.

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. ἴνα πῃ τὴν ψυχῆς ἡδονὴν χωρὶς σώματος ὅτι μάλιστα καὶ ἐναργέστατα λάβοιμεν, καὶ ἅμα ἐπιθυμίαν · διὰ γὰρ τούτων πως ταῦτα ἀμφοτέρα ἔοικεν δηλοῦσθαι.

ΠΡΩ. λέγωμεν τοίνυν, ὦ Σώκρατες, ἤδη τὸ μετὰ ταῦτα.

ΣΩ. πολλὰ γε περὶ γένεσιν ἡδονῆς καὶ πᾶσαν πῇ μορφὴν αὐτῆς ἀναγκαῖον, ὥς ἔοικε, λέγοντας σκοπεῖν. καὶ γὰρ νῦν πρότερον ἔτι φαίνεται ληπτέον ἐπιθυμίαν εἶναι τί ποτ' ἔστι καὶ ποῦ γίγνεται.

ΠΡΩ. σκοπῶμεν τοίνυν · οὐδὲν γὰρ ἀπολοῦμεν.

ΣΩ. ἀπολοῦμεν μὲν οὖν καὶ ταῦτά γε, ὦ Πρώταρχε · εὐρόντες δ' νῦν ζητοῦμεν, ἀπολοῦμεν τὴν περὶ αὐτὰ ταῦτα ἀπορίαν.

ΠΡΩ. ὀρθῶς ἡμύνω · τὸ δ' ἐφεξῆς τούτοις πειρώμεθα λέγειν.

ΣΩ. οὐκοῦν νυνδὴ πείνην τε καὶ δίψος καὶ πολλὰ ἕτερα τοιαῦτα ἔφαμεν εἶναι τινὰς ἐπιθυμίας;

ΠΡΩ. σφόδρα γε.

ΣΩ. πρὸς τί ποτε ἄρα ταῦτόν βλέψαντες οὕτω πολὺ διαφέροντα ταῦθ' ἐνὶ προσαγορεύομεν ὀνόματι;

ΠΡΩ. μὰ Δί' οὐ ῥάδιον ἴσως εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὅμως λεχτέον.

ΣΩ. ἐκεῖθεν δὴ ἐκ τῶν αὐτῶν πάλιν ἀναλάβωμεν.

ΠΡΩ. πόθεν δὴ;

ΣΩ. διψῇ γέ που λέγομεν ἐκάστοτέ τι;

ΠΡΩ. πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. τοῦτο δέ γ' ἔστι κενοῦται;

ΠΡΩ. τί μὴν;

ΣΩ. ἄρ' οὖν τὸ δίψος ἐστὶν ἐπιθυμία;

ΠΡΩ. ναί, πώματός γε.

ΣΩ. πώματος, ἢ πληρώσεως πώματος;

ΠΡΩ. οἶμαι μὲν πληρώσεως.

ΣΩ. ὁ κενούμενος ἡμῶν ἄρα, ὥς ἔοικεν, ἐπιθυμεῖ τῶν ἐναντίων ἢ πάσχει · κενούμενος γὰρ ἐρᾷ πληροῦσθαι.

ΠΡΩ. σαφέστατά γε.

ΣΩ. τί οὖν; ὁ τὸ πρῶτον κενούμενος ἔστιν ὁπόθεν εἴτ' αἰσθήσει πληρώσεως ἐφάπτοιτ' ἂν εἴτε μνήμη, τούτου δ' μήτ' ἐν τῷ νῦν χρόνῳ πάσχει μήτ' ἐν τῷ πρόσθεν πώποτε ἔπαθεν;

ΠΡΩ. καὶ πῶς;

ΣΩ. ἀλλὰ μὴν ὅ γε ἐπιθυμῶν τινὸς ἐπιθυμεῖ, φαμέν.

ΠΡΩ. πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. οὐκ ἄρα ὃ γε πάσχει, τούτου ἐπιθυμεῖ. διψῇ γάρ, τοῦτο δὲ κένω-
σις · ὃ δ' ἐπιθυμεῖ πληρώσεως.

ΠΡΩ. ναί.

ΣΩ. πληρώσεώς γ' ἄρα πῇ τι τῶν τοῦ διψῶντος ἂν ἐφάπτοιτο.

ΠΡΩ. ἀναγκαῖον.

ΣΩ. τὸ μὲν δὴ σῶμα ἀδύνατον · κενοῦται γάρ που.

ΠΡΩ. ναί.

ΣΩ. τὴν ψυχὴν ἄρα τῆς πληρώσεως ἐφάπτεσθαι λοιπόν, τῇ μνήμῃ
δηλον ὅτι · τῷ γὰρ ἂν ἔτ' ἄλλω ἐφάψαιτο;

ΠΡΩ. σχεδὸν οὐδενί.

ΣΩ. μανθάνομεν οὖν ὃ συμβέβηχ' ἡμῖν ἐκ τούτων τῶν λόγων;

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. σώματος ἐπιθυμίαν οὐ φησιν ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος γίγνεσθαι.

ΠΡΩ. πῶς;

ΣΩ. ὅτι τοῖς ἐκείνου παθήμασιν ἐναντίαν αἰὲ παντὸς ζώου μηνύει τὴν
ἐπιχείρησιν.

ΠΡΩ. καὶ μάλα.

ΣΩ. ἡ δ' ὁρμή γε ἐπὶ τούναντίον ἄγουσα ἢ τὰ παθήματα δηλοῖ που
μνήμην οὔσαν τῶν τοῖς παθήμασιν ἐναντίων.

ΠΡΩ. πάνυ γε.

ΣΩ. τὴν ἄρα ἐπάγουσαν ἐπὶ τὰ ἐπιθυμούμενα ἀποδείξας μνήμην ὁ
λόγος ψυχῆς σύμπασαν τὴν τε ὁρμὴν καὶ ἐπιθυμίαν καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ
ζώου παντὸς ἀπέφηνεν.

ΠΡΩ. ὀρθότατα.

ΣΩ. διψῇν ἄρα ἡμῶν τὸ σῶμα ἢ πεινῇν ἢ τι τῶν τοιούτων πάσχειν
οὐδαμῇ ὁ λόγος αἰρεῖ.

ΠΡΩ. ἀληθέστατα.

ΣΩ. ἔτι δὴ καὶ τόδε περὶ ταῦτ' αὐτὰ κατανοήσωμεν. βίου γὰρ εἰδός
τί μοι φαίνεται βούλεσθαι δηλοῦν ὁ λόγος ἡμῖν ἐν τούτοις αὐτοῖς.

ΠΡΩ. ἐν τίσι καὶ ποίου πέρι βίου φράζεις;

ΣΩ. ἐν τῷ πληροῦσθαι καὶ κενοῦσθαι καὶ πᾶσιν ὅσα περὶ σωτηρίαν τέ
ἐστι τῶν ζώων καὶ τὴν φθοράν, καὶ εἴ τις τούτων ἐν ἑκατέρῳ γιγνόμενος
ἡμῶν ἀλγεῖ, τοτὲ δὲ χαίρει κατὰ τὰς μεταβολάς.

ΠΡΩ. ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. τί δ' ὅταν ἐν μέσῳ τούτων γίγνηται;

ΠΡΩ. πῶς ἐν μέσῳ;

ΣΩ. διὰ μὲν τὸ πάθος ἀλγῆ, μεμνήται δὲ τῶν ἡδέων ὧν γενομένων
παύοιτ' ἂν τῆς ἀλγηδόνης, πληρῶται δὲ μήπω · τί τότε; φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν
αὐτὸν ἐν μέσῳ τῶν παθημάτων εἶναι;

ΠΡΩ. φῶμεν μὲν οὖν.

ΣΩ. πότερον ἀλγοῦνθ' ὅλως ἢ χαίροντα;

ΠΡΩ. μὰ Δί', ἀλλὰ διπλῇ τινὶ λύπῃ λυπούμενον, κατὰ μὲν τὸ σῶμα ἐν τῷ παθήματι, κατὰ δὲ τὴν ψυχὴν προσδοκίας τινὶ πόθῳ.

ΣΩ. πῶς, ὦ Πρώταρχε, τὸ διπλοῦν τῆς λύπης εἶπες; ἄρ' οὐκ ἔστι μὲν ὅτε τις ἡμῶν κενούμενος ἐν ἐλπίδι φανερᾷ τοῦ πληρωθήσεσθαι καθέστηκε, τοτὲ δὲ τοῦναντίον ἀνελπίστως ἔχει;

ΠΡΩ. καὶ μάλα γε.

ΣΩ. μὲν οὖν οὐχὶ ἐλπίζων μὲν πληρωθήσεσθαι τῷ μεμνησθαι δοκεῖ σοι χαίρειν, ἅμα δὲ κενούμενος ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις ἀλγεῖν;

ΠΡΩ. ἀνάγκη.

ΣΩ. τότε ἄρ' ἄνθρωπος καὶ τᾶλλα ζῶα λυπεῖται τε ἅμα καὶ χαίρει.

ΠΡΩ. κινδυνεύει.

ΣΩ. τί δ' ὅταν ἀνελπίστως ἔχῃ κενούμενος τεύξεσθαι πληρώσεως; ἄρ' οὐ τότε τὸ διπλοῦν γίγνεται ἂν περὶ τὰς λύπας πάθος, ὃ σὺ νυνδὴ κατιδὼν ὥθης ἀπλῶς εἶναι διπλοῦν;

ΠΡΩ. ἀληθέστατα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. ταύτῃ δὴ τῇ σκέψει τούτων τῶν παθημάτων τόδε χρῶμεθα.

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. πότερον ἀληθεῖς ταύτας τὰς λύπας τε καὶ ἡδονὰς ἢ ψευδεῖς εἶναι λέξομεν; ἢ τὰς μὲν τινας ἀληθεῖς, τὰς δ' οὐ;

ΠΡΩ. πῶς δ', ὦ Σώκρατες, ἂν εἶεν ψευδεῖς ἡδοναὶ ἢ λύπαι;

ΣΩ. πῶς δέ, ὦ Πρώταρχε, φόβοι ἂν ἀληθεῖς ἢ ψευδεῖς, ἢ προσδοκίαι ἀληθεῖς ἢ μή, ἢ δόξαι ἀληθεῖς ἢ ψευδεῖς;

ΠΡΩ. δόξας μὲν ἔγωγ' ἂν που συγχωροίην, τὰ δ' ἕτερα ταῦτ' οὐκ ἄν.

ΣΩ. πῶς φῆς; λόγον μέντοι τινὰ κινδυνεύομεν οὐ πάνυ σμικρὸν ἐπεγείρειν.

ΠΡΩ. ἀληθῇ λέγεις.

ΣΩ. ἀλλ' εἰ πρὸς τὰ παρεληλυθότα, ὦ παῖ 'κείνου τάνδρός, προσήκοντα, τοῦτο σκεπτέον.

ΠΡΩ. ἴσως τοῦτό γε.

ΣΩ. χαίρειν τοῖνυν δεῖ λέγειν τοῖς ἄλλοις μήχεσιν ἢ καὶ ὁπωσὺν τῶν παρὰ τὸ προσῆκον λεγομένων.

ΠΡΩ. ὀρθῶς.

ΣΩ. λέγε δὴ μοι · θαῦμα γάρ μέ γε ἔχει διὰ τέλους αἰεὶ περὶ τὰ αὐτὰ ἃ νυνδὴ προυθέμεθα ἀπορήματα. πῶς δὴ φῆς; ψευδεῖς, αἱ δ' ἀληθεῖς οὐκ εἰσὶν ἡδοναί;

ΠΡΩ. πῶς γὰρ ἄν;

ΣΩ. οὔτε δὴ ὄναρ οὔθ' ὕπαρ, ὥς φῆς, ἔστιν οὔτ' ἐν μανίαις οὔτ' ἐν παραφροσύναις οὐδεὶς ἔσθ' ὅστις ποτὲ δοκεῖ μὲν χαίρειν, χαίρει δὲ οὐδαμῶς, οὐδ' αὖ δοκεῖ μὲν λυπεῖσθαι, λυπεῖται δ' οὔ.

ΠΡΩ. πάνθ' οὕτω ταῦτα, ὦ Σώκρατες, ἔχειν πάντες ὑπειλήφαμεν.

ΣΩ. ἄρ' οὖν ὀρθῶς; ἢ σκεπτέον εἴτ' ὀρθῶς εἶτε μὴ ταῦτα λέγεται;

ΠΡΩ. σκεπτέον, ὥς γ' ἐγὼ φαίην ἄν.

ΣΩ. διορισώμεθα δὴ σαφέστερον ἔτι τὸ νυνδὴ λεγόμενον ἡδονῆς τε πέρι καὶ δόξης. ἔστιν γὰρ πού τι δοξάζειν ἡμῖν;

ΠΡΩ. ναί.

ΣΩ. καὶ ἡδεσθαι;

ΠΡΩ. ναί.

ΣΩ. καὶ μὴν καὶ τὸ δοξαζόμενον ἐστὶ τι;

ΠΡΩ. πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. καὶ τό γε ὧ τὸ ἡδόμενον ἡδεται;

ΠΡΩ. καὶ πάνυ γε.

ΣΩ. οὐκοῦν τὸ δοξάζον, ἅντε ὀρθῶς ἅντε μὴ ὀρθῶς δοξάζῃ, τό γε δοξάζειν ὄντως οὐδέποτε ἀπόλλυσιν.

ΠΡΩ. πῶς γὰρ ἄν;

ΣΩ. οὐκοῦν καὶ τὸ ἡδόμενον, ἅντε ὀρθῶς ἅντε μὴ ὀρθῶς ἡδεται, τό γε ὄντως ἡδεσθαι δῆλον ὥς οὐδέποτ' ἀπολεῖ.

ΠΡΩ. ναί, καὶ τοῦθ' οὕτως ἔχει.

ΣΩ. ὅτω ποτὲ οὖν δὴ τρόπῳ δόξα ψευδῆς τε καὶ ἀληθῆς ἡμῖν φιλεῖ γίγνεσθαι, τὸ δὲ τῆς ἡδονῆς μόνον ἀληθές, δοξάζειν δ' ὄντως καὶ χαίρειν ἀμφοτέρω ὁμοίως εἴληχεν σκεπτέον.

ΠΡΩ. σκεπτέον.

ΣΩ. ἄρ' ὅτι δόξη μὲν ἐπιγίγνεσθον ψευδός τε καὶ ἀληθές, καὶ ἐγένετο οὐ μόνον δόξα διὰ ταῦτα ἀλλὰ καὶ ποιά τις ἐκάτερα, σκεπτέον φῆς τοῦτ' εἶναι;

ΠΡΩ. ναί.

ΣΩ. πρὸς δέ γε τούτοις, εἰ καὶ τὸ παράπαν ἡμῖν τὰ μὲν ἐστὶ ποί' ἅττα, ἡδονὴ δὲ καὶ λύπη μόνον ἅπερ ἐστί, ποιῶ τινε δὲ οὐ γίγνεσθον, καὶ ταῦθ' ἡμῖν διομολογητέον.

ΠΡΩ. δῆλον.

ΣΩ. ἀλλ' οὐδὲν τοῦτό γε χαλεπὸν ἰδεῖν, ὅτι καὶ ποιῶ τινε · πάλαι γὰρ εἵπομεν ὅτι μεγάλαι τε καὶ σμικραὶ καὶ σφόδρα ἐκότεραι γίγνονται, λυπαὶ τε καὶ ἡδοναί.

ΠΡΩ. παντάπασιν μὲν οὖν.

ΣΩ. ἂν δέ γε πονηρία τούτων, ὧ Πρώταρχε, προσγίγνηται τινι, πονηρὰν μὲν φήσομεν οὕτω γίγνεσθαι δόξαν, πονηρὰν δὲ καὶ ἡδονήν;

ΠΡΩ. ἀλλὰ τί μὴν, ὧ Σώκρατες;

ΣΩ. τί δ', ἂν ὀρθότης ἢ τοῦναντίον ὀρθότητι τινὶ τούτων προσγίγνηται; μὴν οὐκ ὀρθὴν μὲν δόξαν ἐροῦμεν, ἂν ὀρθότητα ἴσχη, ταῦτόν δὲ ἡδονήν;

ΠΡΩ. ἀναγκαῖον.

ΣΩ. ἂν δέ γε ἀμαρτανόμενον τὸ δοξαζόμενον ᾗ, τὴν δόξαν τότε ἀμαρτάνουσάν γε οὐκ ὀρθὴν ὁμολογητέον οὐδ' ὀρθῶς δοξάζουσιν;

ΠΡΩ. πῶς γὰρ ἄν;

ΣΩ. τί δ', ἂν αὖ λύπην ἢ τινα ἡδονὴν περὶ τὸ ἐφ' ᾧ λυπεῖται ἢ τοῦναντίον ἁμαρτάνουσιν ἐφορῶμεν, ὀρθὴν ἢ χρηστὴν ἢ τι τῶν καλῶν ὀνομάτων αὐτῇ προσθήσομεν;

ΠΡΩ. ἀλλ' οὐχ οἷόν τε, εἴπερ ἁμαρτήσεται γε ἡδονή.

ΣΩ. καὶ μὴν ἔοικέν γε ἡδονὴ πολλάκις οὐ μετὰ δόξης ὀρθῆς ἀλλὰ μετὰ ψεύδους ἡμῖν γίγνεσθαι.

ΠΡΩ. πῶς γὰρ οὕ; καὶ τὴν μὲν δόξαν γε, ὧ Σώκρατες, ἐν τῷ τοιούτῳ καὶ τότε λέγομεν ψευδῇ, τὴν δ' ἡδονὴν αὐτὴν οὐδεὶς ἂν ποτε προσείποι ψευδῇ.

ΣΩ. ἀλλὰ προθύμως ἀμύνεις τῷ τῆς ἡδονῆς, ὧ Πρώταρχε, λόγῳ τὰ νῦν.

ΠΡΩ. οὐδέν γε, ἀλλ' ἄπερ ἀκούω λέγω.

ΣΩ. διαφέρει δ' ἡμῖν οὐδέν, ὧ ἐταῖρε, ἢ μετὰ δόξης τε ὀρθῆς καὶ μετ' ἐπιστήμης ἡδονὴ τῆς μετὰ τοῦ ψεύδους καὶ ἀγνοίας πολλάκις ἐκάστοις ἡμῶν ἐγγιγνομένης;

ΠΡΩ. εἰκὸς γοῦν μὴ σμικρὸν διαφέρειν.

ΣΩ. τῆς δὴ διαφορᾶς αὐτοῖν ἐπὶ θεωρίαν ἔλθωμεν.

ΠΡΩ. ἄγ' ὅπη σοι φαίνεται.

ΣΩ. τῇδε δὴ ἄγω.

ΠΡΩ. πῇ;

ΣΩ. δόξα, φαμέν, ἡμῖν ἔστι μὲν ψευδῆς, ἔστι δὲ καὶ ἀληθής;

ΠΡΩ. ἔστιν.

ΣΩ. ἔπεται μὴν ταύταις, ὃ νυνδὴ ἐλέγομεν, ἡδονὴ καὶ λύπη πολλάκις, ἀληθεῖ καὶ ψευδεῖ δόξῃ λέγω.

ΠΡΩ. πάνυ γε.

ΣΩ. οὐκοῦν ἐκ μνήμης τε καὶ αἰσθήσεως δόξα ἡμῖν καὶ τὸ διαδοξάζειν ἐγχειρεῖν γίγνεται ἐκάστοτε;

ΠΡΩ. καὶ μάλα.

ΣΩ. ἄρ' οὖν ἡμᾶς ὧδε περὶ ταῦτα ἀναγκαῖον ἡγοῦμεθ' ἴσχειν;

ΠΡΩ. πῶς;

ΣΩ. πολλάκις ἰδόντι τινὶ πόρρωθεν μὴ πάνυ σαφῶς τὰ καθορώμενα συμβαίνειν βούλεσθαι κρίνειν φαίης ἂν ταῦθ' ἄπερ ὀρᾷ;

ΠΡΩ. φαίην ἄν.

ΣΩ. οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο αὐτὸς αὐτὸν οὗτος ἀνέροιτ' ἂν ὧδε;

ΠΡΩ. πῶς;

ΣΩ. τί ποτ' ἄρ' ἔστι τὸ παρὰ τὴν πέτρην τοῦθ' ἐστάναι φανταζόμενον ὑπὸ τινι δένδρῳ; ταῦτ' εἰπεῖν ἂν τις πρὸς ἑαυτὸν δοκεῖ σοι, τοιαῦτ' ἄττα κατιδὼν φαντασθέντα αὐτῷ ποτε;

ΠΡΩ. τί μὴν;

ΣΩ. ἄρ' οὖν μετὰ ταῦτα ὁ τοιοῦτος ὡς ἀποκρινόμενος ἂν πρὸς αὐτὸν

εἵποι τοῦτο, ὡς ἔστιν ἄνθρωπος, ἐπιτυχῶς εἰπών;

ΠΡΩ. καὶ πάνυ γε.

ΣΩ. καὶ παρενεχθεῖς γ' αὖ τάχ' ἂν ὡς ἔστι τινῶν ποιμένων ἔργον τὸ καθορώμενον ἄγαλμα προσεῖποι.

ΠΡΩ. μάλα γε.

ΣΩ. κὰν μὲν τίς γ' αὐτῷ παρῇ, τά τε πρὸς αὐτὸν ῥηθέντα ἐντείνας εἰς φωνὴν πρὸς τὸν παρόντα αὐτὰ ταῦτ' ἂν πάλιν φθέγγεαιτο, καὶ λόγος δὴ γέγονεν οὕτως ὃ τότε δόξαν ἐκαλοῦμεν;

ΠΡΩ. τί μήν;

ΣΩ. ἂν δ' ἄρα μόνος ἦ τοῦτο ταῦτὸν πρὸς αὐτὸν διανοοῦμενος, ἐνίστε καὶ πλείω χρόνον ἔχων ἐν αὐτῷ πορεύεται.

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. τί οὖν; ἄρα σοὶ φαίνεται τὸ περὶ τούτων ὅπερ ἐμοί;

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. δοκεῖ μοι τότε ἡμῶν ἡ ψυχὴ βιβλίῳ τινὶ προσεικέναι.

ΠΡΩ. πῶς;

ΣΩ. ἡ μνήμη ταῖς αἰσθήσεσι συμπίπτουσα εἰς ταῦτὸν κάκεινα δὲ περὶ ταῦτ' ἐστὶ τὰ παθήματα φαίνονται μοι σχεδὸν οἷον γράφειν ἡμῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς τότε λόγους · καὶ ὅταν μὲν ἀληθῆ γράφῃ ~~τοῦτο τὸ πάθημα~~, δόξα τε ἀληθῆς καὶ λόγοι ἀπ' αὐτοῦ συμβαίνουσιν ἀληθεῖς ἐν ἡμῖν γιγνόμενοι · ψευδῆ δ' ὅταν ὁ τοιοῦτος παρ' ἡμῖν γραμματεὺς γράψῃ, τάναντία τοῖς ἀληθέσιν ἀπέβῃ.

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν δοκεῖ μοι, καὶ ἀποδέχομαι τὰ ῥηθέντα οὕτως.

ΣΩ. ἀποδέχου δὴ καὶ ἕτερον δημιουργὸν ἡμῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐν τῷ τότε χρόνῳ γιγνόμενον.

ΠΡΩ. τίνα;

ΣΩ. ζωγράφον, ὃς μετὰ τὸν γραμματιστὴν τῶν λεγομένων εἰκόνας ἐν τῇ ψυχῇ τούτων γράφει.

ΠΡΩ. πῶς δὴ τοῦτον αὖ καὶ πότε λέγομεν;

ΣΩ. ὅταν ἀπ' ὀψεως ἢ τινος ἄλλης αἰσθήσεως τὰ τότε δοξαζόμενα καὶ λεγόμενα ἀπαγαγόν τις τὰς τῶν δοξασθέντων καὶ λεχθέντων εἰκόνας ἐν αὐτῷ ὁρᾷ πῶς. ἢ τοῦτο οὐκ ἔστι γιγνόμενον παρ' ἡμῖν;

ΠΡΩ. σφόδρα μὲν οὖν.

ΣΩ. οὐκοῦν αἱ μὲν τῶν ἀληθῶν δοξῶν καὶ λόγων εἰκόνες ἀληθεῖς, αἱ δὲ τῶν ψευδῶν ψευδεῖς;

ΠΡΩ. παντάπασιν.

ΣΩ. εἰ δὴ ταῦτ' ὀρθῶς εἰρήκαμεν, ἔτι καὶ τόδε ἐπὶ τούτοις σχεψώμεθα.

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. εἰ περὶ μὲν τῶν ὄντων καὶ τῶν γεγονότων ταῦτα ἡμῖν οὕτω πάσχειν ἀναγκαῖον, περὶ δὲ τῶν μελλόντων οὐ;

ΠΡΩ. περὶ ἀπάντων μὲν οὖν τῶν χρόνων ὡσαύτως.

ΣΩ. οὐκοῦν αἶ γε διὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἡδοναί καὶ λῦπαι ἐλέχθησαν ἐν τοῖς πρόσθεν ὡς πρὸ τῶν διὰ τοῦ σώματος ἡδονῶν καὶ λυπῶν προγίγνοιντ' ἄν, ὥσθ' ἡμῖν συμβαίνει τὸ προχαίρειν τε καὶ προλυπεῖσθαι περὶ τὸν μέλλοντα χρόνον εἶναι γιγνόμενον;

ΠΡΩ. ἀληθέστατα.

ΣΩ. πότερον οὖν τὰ γράμματά τε καὶ ζωγραφήματα, ἃ σμικρῶ πρότερον ἐτίθεμεν ἐν ἡμῖν γίγνεσθαι, περὶ μὲν τὸν γεγονότα καὶ τὸν παρόντα χρόνον ἐστίν, περὶ δὲ τὸν μέλλοντα οὐκ ἔστιν;

ΠΡΩ. σφόδρα γε.

ΣΩ. ἄρα σφόδρα λέγεις, ὅτι πάντ' ἐστὶ ταῦτα ἐλπίδες εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον οὔσαι, ἡμεῖς δ' αὖ διὰ παντὸς τοῦ βίου αἰεὶ γέμομεν ἐλπίδων;

ΠΡΩ. παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. ἄγε δὴ, πρὸς τοῖς νῦν εἰρημένοις καὶ τότε ἀπόκριναι.

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. δίκαιος ἀνὴρ καὶ εὐσεβὴς καὶ ἀγαθὸς πάντως ἄρ' οὐ θεοφιλὴς ἐστίν;

ΠΡΩ. τί μὴν;

ΣΩ. τί δέ; ἄδικός τε καὶ παντάπασι κακὸς ἄρ' οὐ τοῦναντίον ἐκείνῳ;

ΠΡΩ. πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. πολλῶν μὴν ἐλπίδων, ὡς ἐλέγομεν ἄρτι, πᾶς ἄνθρωπος γέμει;

ΠΡΩ. τί δ' οὔ;

ΣΩ. λόγοι μὴν εἰσιν ἐν ἐκάστοις ἡμῶν, ἃς ἐλπίδας ὀνομάζομεν;

ΠΡΩ. ναί.

ΣΩ. καὶ δὴ καὶ τὰ φαντάσματα ἐζωγραφημένα · καὶ τις ὅρᾳ πολλάκις ἑαυτῷ χρυσὸν γιγνόμενον ἄφθονον καὶ ἐπ' αὐτῷ πολλὰς ἡδονάς · καὶ δὴ καὶ ἐνεζωγραφημένον αὐτὸν ἐφ' αὐτῷ χαίροντα σφόδρα καθορᾷ.

ΠΡΩ. τί δ' οὔ;

ΣΩ. τούτων οὖν πότερα φῶμεν τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ὡς τὸ πολὺ τὰ γεγραμμένα παρατίθεσθαι ἀληθῆ διὰ τὸ θεοφιλεῖς εἶναι, τοῖς δὲ κακοῖς ὡς αὖ τὸ πολὺ τοῦναντίον, ἢ μὴ φῶμεν;

ΠΡΩ. καὶ μάλα φατέον.

ΣΩ. οὐκοῦν καὶ τοῖς κακοῖς ἡδοναί γε οὐδὲν ἥττον πάρεισιν ἐζωγραφημένοι, ψευδεῖς δὲ αὐταί που.

ΠΡΩ. τί μὴν;

ΣΩ. ψευδέσιν ἄρα ἡδοναῖς τὰ πολλὰ οἱ πονηροὶ χαίρουσιν, οἱ δ' ἀγαθοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀληθέσιν.

ΠΡΩ. ἀναγκαιότατα λέγεις.

ΣΩ. εἰσὶν δὴ κατὰ τοὺς νῦν λόγους ψευδεῖς ἐν ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς ἡδοναί, μεμιμημένοι μέντοι τὰς ἀληθεῖς ἐπὶ τὰ γελοιότερα, καὶ λῦπαι δὲ ὡσαύτως.

ΠΡΩ. εἰσὶν.

ΣΩ. οὐκοῦν ἦν δοξάζειν μὲν ὄντως ἀεὶ τῷ τὸ παράπαν δοξάζοντι, μὴ ἐπ' οὖσι δὲ μὴδ' ἐπὶ γεγονόσι μὴδὲ ἐπ' ἐσομένοις ἐνίοτε.

ΠΡΩ. πάνυ γε.

ΣΩ. καὶ ταῦτά γε ἦν οἶμαι τὰ ἀπεργαζόμενα δόξαν ψευδῇ τότε καὶ τὸ ψευδῶς δοξάζειν. ἦ γάρ;

ΠΡΩ. ναί.

ΣΩ. τί οὖν; οὐκ ἀνταποδοτέον ταῖς λύπαις τε καὶ ἡδοναῖς τὴν τούτων ἀντίστροφον ἔξιν ἐν ἐκείνοις;

ΠΡΩ. πῶς;

ΣΩ. ὥς ἦν μὲν χαίρειν ὄντως ἀεὶ τῷ τὸ παράπαν ὀπωσοῦν καὶ εἰκῇ χαίροντι, μὴ μέντοι ἐπὶ τοῖς οὖσι μὴδ' ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν ἐνίοτε, πολλάκις δὲ καὶ ἴσως πλειστάκις ἐπὶ τοῖς μὴδὲ μέλλουσί ποτε γενήσεσθαι.

ΠΡΩ. καὶ ταῦθ' οὕτως ἀναγκαῖον, ὦ Σώκρατες, ἔχειν.

ΣΩ. οὐκοῦν ὁ αὐτὸς λόγος ἂν εἴη περὶ φόβων τε καὶ θυμῶν καὶ πάντων τῶν τοιούτων, ὥς ἔστι καὶ ψευδῇ πάντα τὰ τοιαῦτα ἐνίοτε;

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. τί δέ; πονηρὰς δόξας καὶ χρηστὰς ἄλλως ἢ ψευδεῖς γιγνομένας ἔχομεν εἰπεῖν;

ΠΡΩ. οὐκ ἄλλως.

ΣΩ. οὐδ' ἡδονὰς γ' οἶμαι κατανοοῦμεν ὥς ἄλλον τινὰ τρόπον εἰσὶν πονηρὰι πλὴν τῷ ψευδεῖς εἶναι.

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν τοῦναντίον, ὦ Σώκρατες, εἴρηκας. σχεδὸν γὰρ τῷ ψεύδει μὲν οὐ πάνυ πονηρὰς ἂν τις λύπας τε καὶ ἡδονὰς θεῖη, μεγάλη δὲ ἄλλη καὶ πολλῇ συμπιπτούσας πονηρίᾳ.

ΣΩ. τὰς μὲν τοίνυν πονηρὰς ἡδονὰς καὶ διὰ πονηρίαν οὔσας τοιαύτας ὀλίγον ὕστερον ἐροῦμεν, ἂν ἔτι δοκῇ νῶν · τὰς δὲ ψευδεῖς κατ' ἄλλον τρόπον ἐν ἡμῖν πολλάς καὶ πολλάκις ἐνούσας τε καὶ ἐγγιγνομένας λεκτέον. τούτῳ γὰρ ἴσως χρῆσόμεθα πρὸς τὰς κρίσεις.

ΠΡΩ. πῶς γὰρ οὐκ; εἴπερ γε εἰσὶν.

ΣΩ. ἀλλ', ὦ Πρώταρχε, εἰσὶν κατὰ γε τὴν ἐμήν. τοῦτο δὲ τὸ δόγμα ἕως ἂν κέηται παρ' ἡμῖν, ἀδύνατον ἀνέλεγκτον δήπου γίγνεσθαι.

ΠΡΩ. καλῶς.

ΣΩ. περιστώμεθα δὴ καθάπερ ἀθληταὶ πρὸς τοῦτον αὖ τὸν λόγον.

ΠΡΩ. ἴωμεν.

ΣΩ. ἀλλὰ μὴν εἴπομεν, εἴπερ μεμνήμεθα, ὀλίγον ἐν τοῖς πρόσθεν, ὥς ὅταν αἱ λεγόμεναι ἐπιθυμίαι ἐν ἡμῖν ᾧσι, δίχα ἄρα τότε τὸ σῶμα καὶ χωρὶς τῆς ψυχῆς τοῖς παθήμασι διείληπται.

ΠΡΩ. μεμνήμεθα καὶ προερρήθη ταῦτα.

ΣΩ. οὐκοῦν τὸ μὲν ἐπιθυμοῦν ἦν ἡ ψυχὴ τῶν τοῦ σώματος ἐναντίων ἔξεων, τὸ δὲ τὴν ἀλγηδόνα ἢ τινα διὰ πάθος ἡδονὴν τὸ σῶμα ἦν τὸ παρεχόμενον;

ΠΡΩ. ἦν γὰρ οὖν.

ΣΩ. συλλογίζου δὴ τὸ γιγνόμενον ἐν τούτοις.

ΠΡΩ. λέγε.

ΣΩ. γίγνεται τοίνυν, ὁπόταν ἡ ταῦτα, ἅμα παραχεῖσθαι λύπας τε καὶ ἡδονάς, καὶ τούτων αἰσθήσεις ἅμα παρ' ἀλλήλας ἐναντίων οὐσῶν γίγνεσθαι, ὃ καὶ νυνδὴ ἐφάνη.

ΠΡΩ. φαίνεται γοῦν.

ΣΩ. οὐκοῦν καὶ τόδε εἴρηται καὶ συνωμολογημένον ἡμῖν ἔμπροσθε κεῖται;

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. ὥς τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον ἄμφω τούτῳ δέχεσθον, λύπη τε καὶ ἡδονή, καὶ ὅτι τῶν ἀπείρων εἴτην.

ΠΡΩ. εἴρηται. τί μῆν;

ΣΩ. τίς οὖν μηχανὴ ταῦτ' ὀρθῶς κρίνεσθαι;

ΠΡΩ. πῇ δὴ καὶ πῶς;

ΣΩ. εἰ τὸ βούλημα ἡμῖν τῆς κρίσεως τούτων ἐν τοιούτοις τισὶ διαγνῶναι βούλεται ἐκάστοτε τίς τούτων πρὸς ἀλλήλας μείζων καὶ τίς ἐλάττων καὶ τίς μᾶλλον καὶ τίς σφοδρότερα, λύπη τε πρὸς ἡδονὴν καὶ λύπη πρὸς λύπην καὶ ἡδονὴ πρὸς ἡδονήν.

ΠΡΩ. ἀλλ' ἔστι ταῦτά τε τοιαῦτα καὶ ἡ βούλησις τῆς κρίσεως αὕτη.

ΣΩ. τί οὖν; ἐν μὲν ὅψει τὸ πόρρωθεν καὶ ἐγγύθεν ὁρᾶν τὰ μεγέθη τὴν ἀληθειαν ἀφανίζει καὶ ψευδῇ ποιεῖ δοξάζειν, ἐν λύπαις δ' ἄρα καὶ ἡδοναῖς οὐκ ἔστι ταῦτόν τοῦτο γιγνόμενον;

ΠΡΩ. πολὺ μὲν οὖν μᾶλλον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. ἐναντίον δὴ τὸ νῦν τῷ σμικρὸν ἔμπροσθε γέγονεν.

ΠΡΩ. τὸ ποῖον λέγεις;

ΣΩ. τότε μὲν αἱ δόξαι ψευδεῖς τε καὶ ἀληθεῖς αὗται γιγνόμεναι τὰς λύπας τε καὶ ἡδονὰς ἅμα τοῦ παρ' αὐταῖς παθήματος ἀνεπίπλασαν.

ΠΡΩ. ἀληθέστατα.

ΣΩ. νῦν δέ γε αὗται διὰ τὸ πόρρωθέν τε καὶ ἐγγύθεν ἐκάστοτε μεταβαλλόμεναι θεωρεῖσθαι, καὶ ἅμα τιθέμεναι παρ' ἀλλήλας, αἱ μὲν ἡδοναὶ παρὰ τὸ λυπηρὸν μείζους φαίνονται καὶ σφοδρότεραι, λύπαι δ' αὖ διὰ τὸ παρ' ἡδονὰς τοῦναντίον ἐκείναις.

ΠΡΩ. ἀνάγκη γίγνεσθαι τὰ τοιαῦτα διὰ ταῦτα.

ΣΩ. οὐκοῦν ὅσῳ μείζους τῶν οὐσῶν ἐκάτεραι καὶ ἐλάττους φαίνονται, τοῦτο ἀποτερόμενος ἐκατέρων τὸ φαινόμενον ἀλλ' οὐκ ὄν, οὔτε αὐτὸ ὀρθῶς φαινόμενον ἐρεῖς, οὐδ' αὖ ποτε τὸ ἐπὶ τούτῳ μέρος τῆς ἡδονῆς καὶ λύπης γιγνόμενον ὀρθόν τε καὶ ἀληθὲς τολμήσεις λέγειν.

ΠΡΩ. οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. τούτων τοίνυν ἐξῆς ὁψόμεθα ἐὰν τῇδε ἀπαντῶμεν ἡδονὰς καὶ λύπας ψευδεῖς ἔτι μᾶλλον ἢ ταύτας φαινομένας τε καὶ οὐσας ἐν τοῖς ζώοις.

ΠΡΩ. ποίας δὴ καὶ πῶς λέγεις;

ΣΩ. εἴρηταί που πολλάκις ὅτι τῆς φύσεως ἐκάστων διαφθειρομένης μὲν συγκρίσεις καὶ διακρίσεις καὶ πληρώσεις καὶ κενώσεις καὶ τισιν αὐξαις καὶ φθίσεις λυπαί τε καὶ ἀλγηδόνες καὶ ὀδύνη καὶ πάνθ' ὅποσα τοιαῦτ' ὀνόματα ἔχει συμβαίνει γινόμενα.

ΠΡΩ. ναί, ταῦτα εἴρηται πολλάκις.

ΣΩ. εἰς δέ γε τὴν αὐτῶν φύσιν ὅταν καθιστῇται, ταύτην αὖ τὴν κατάστασιν ἡδονὴν ἀπεδεξάμεθα παρ' ἡμῶν αὐτῶν.

ΠΡΩ. ὀρθῶς.

ΣΩ. τί δ' ὅταν περὶ τὸ σῶμα μηδὲν τούτων γινόμενον ἡμῶν ᾖ;

ΠΡΩ. πότε δὲ τοῦτ' ἂν γένοιτο, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. οὐδὲν πρὸς λόγον ἐστίν, ὦ Πρώταρχε, ὃ σὺ νῦν ἤρου τὸ ἐρώτημα.

ΠΡΩ. τί δῆ;

ΣΩ. διότι τὴν ἐμὴν ἐρώτησιν οὐ κωλύεις με διερέσθαι σε πάλιν.

ΠΡΩ. ποίαν;

ΣΩ. εἰ δ' οὖν μὴ γίγνοιτο, ὦ Πρώταρχε, φήσω, τὸ τοιοῦτον, τί ποτε ἀναγκαῖον ἐξ αὐτοῦ συμβαίνειν ἡμῖν;

ΠΡΩ. μὴ κινουμένου τοῦ σώματος ἐφ' ἐκάτερα φῆς;

ΣΩ. οὕτως.

ΠΡΩ. δῆλον δὴ τοῦτό γε, ὦ Σώκρατες, ὥς οὔτε ἡδονὴ γίγνοιτ' ἂν ἐν τῷ τοιούτῳ ποτὲ οὔτ' ἂν τις λύπη.

ΣΩ. κάλλιστ' εἶπες. ἀλλὰ γὰρ οἶμαι τόδε λέγεις, ὥς αἰεὶ τι τούτων ἀναγκαῖον ἡμῖν συμβαίνειν, ὥς οἱ σοφοὶ φασιν · αἰεὶ γὰρ ἅπαντα ἄνω τε καὶ κάτω ρεῖ.

ΠΡΩ. λέγουσι γὰρ οὖν, καὶ δοκοῦσί γε οὐ φαύλως λέγειν.

ΣΩ. πῶς γὰρ ἂν, μὴ φαῦλοί γε ὄντες; ἀλλὰ γὰρ ὑπεκστῆναι τὸν λόγον ἐπιφερόμενον τοῦτον βούλομαι. τῇδ' οὖν διανοοῦμαι φεύγειν, καὶ σύ μοι σύμφευγε.

ΠΡΩ. λέγε ὅπη.

ΣΩ. ταῦτα μὲν τοίνυν οὕτως ἔστω, φῶμεν πρὸς τούτους · σὺ δ' ἀποκρίναι πότερον αἰεὶ πάντα, ὅποσα πάσχει τι τῶν ἐμπύχων, ταῦτ' αἰσθάνεται τὸ πάσχον, καὶ οὔτ' αὐξάνομενοι λανθάνομεν ἡμᾶς αὐτοὺς οὔτε τι τῶν τοιούτων οὐδὲν πάσχοντες, ἢ πᾶν τοῦναντίον.

ΠΡΩ. ἅπαν δῆπου τοῦναντίον · ὀλίγου γὰρ τά γε τοιαῦτα ἐλέγηθε πάνθ' ἡμᾶς.

ΣΩ. οὐ τοίνυν καλῶς ἡμῖν εἴρηται τὸ νυνδὴ ῥηθέν, ὥς αἰ μεταβολαὶ κάτω τε καὶ ἄνω γινόμεναι λύπας τε καὶ ἡδονὰς ἀπεργάζονται.

ΠΡΩ. τί μὴν;

ΣΩ. ὦδ' ἔσται κάλλιον καὶ ἀνεπιληπτότερον τὸ λεγόμενον.

ΠΡΩ. πῶς;

ΣΩ. ὥς αἰ μὲν μεγάλαι μεταβολαὶ λύπας τε καὶ ἡδονὰς ποιοῦσιν ἡμῖν,

αί δ' αὖ μέτριάι τε καὶ σμικραὶ τὸ παράπαν οὐδέτερα τούτων.

ΠΡΩ. ὀρθότερον οὕτως ἢ 'κείνως, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. οὐκοῦν εἰ ταῦτα οὕτω, πάλιν ὁ νυνδὴ ῥηθεὶς βίος ἂν ἤχοι.

ΠΡΩ. ποῖος;

ΣΩ. ὃν ἄλυπὸν τε καὶ ἄνευ χαρμονῶν ἔφαμεν εἶναι.

ΠΡΩ. ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. ἐκ δὴ τούτων τιθῶμεν τριτοῦς ἡμῖν βίους, ἓνα μὲν ἡδύν, τὸν δ' αὖ λυπηρόν, τὸν δ' ἓνα μηδέτερα. ἢ πῶς ἂν φαίης σὺ περὶ τούτων;

ΠΡΩ. οὐκ ἄλλως ἔγωγε ἢ ταύτῃ, τρεῖς εἶναι τοὺς βίους.

ΣΩ. οὐκοῦν οὐκ ἂν εἴη τὸ μὴ λυπεῖσθαι ποτε ταυτόν τῳ χαίρειν;

ΠΡΩ. πῶς γὰρ ἄν;

ΣΩ. ὁπότεν οὖν ἀκούσης ὡς ἡδιστον πάντων ἐστὶν ἀλύπως διατελεῖν τὸν βίον ἅπαντα, τί τόθ' ὑπολαμβάνεις λέγειν τὸν τοιοῦτον;

ΠΡΩ. ἡδὺ λέγειν φαίνεται ἔμοιγε οὗτος τὸ μὴ λυπεῖσθαι.

ΣΩ. τριῶν ὄντων οὖν ἡμῖν, ὦντινων βούλει, τίθει, καλλίσοις ἵνα ὀνόμασι χρώμεθα, τὸ μὲν χρυσόν, τὸ δ' ἄργυρον, τρίτον δὲ τὸ μηδέτερα τούτων.

ΠΡΩ. κεῖται.

ΣΩ. τὸ δὴ μηδέτερα τούτων ἔσθ' ἡμῖν ὅπως θάτερα γένοιτο ἄν, χρυσὸς ἢ ἄργυρος;

ΠΡΩ. καὶ πῶς ἄν;

ΣΩ. οὐδ' ἄρα ὁ μέσος βίος ἡδὺς ἢ λυπηρὸς λεγόμενος ὀρθῶς ἂν ποτε οὕτ' εἰ δοξάζοι τις, δοξάζοιτο, οὕτ' εἰ λέγοι, λεχθείη, κατὰ γε τὸν ὀρθὸν λόγον.

ΠΡΩ. πῶς γὰρ ἄν;

ΣΩ. ἀλλὰ μὴν, ὦ ἐταῖρε, λεγόντων γε ταῦτα καὶ δοξαζόντων αἰσθανόμεθα.

ΠΡΩ. καὶ μάλα.

ΣΩ. πότερον οὖν καὶ χαίρειν οἶονται τότε ὅταν μὴ λυπῶνται;

ΠΡΩ. φασὶ γοῦν.

ΣΩ. οὐκοῦν οἶονται τότε χαίρειν · οὐ γὰρ ἂν ἔλεγόν που.

ΠΡΩ. κινδυνεύει.

ΣΩ. ψευδῇ γε μὴν δοξάζουσι περὶ τοῦ χαίρειν, εἴπερ χωρὶς τοῦ μὴ λυπεῖσθαι καὶ τοῦ χαίρειν ἡ φύσις ἐκατέρου.

ΠΡΩ. καὶ μὴν χωρὶς γε ἦν.

ΣΩ. πότερον οὖν αἰρώμεθα παρ' ἡμῖν ταῦτ' εἶναι, καθάπερ ἄρτι, τρία, ἢ δύο μόνα, λύπην μὲν κακὸν τοῖς ἀνθρώποις, τὴν δ' ἀπαλλαγὴν τῶν λυπῶν, αὐτὸ τοῦτο ἀγαθὸν ὄν, ἡδὺ προσαγορεύεσθαι;

ΠΡΩ. πῶς δὴ νῦν τοῦτο, ὦ Σώκρατες, ἐρωτώμεθα ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν; οὐ γὰρ μανθάνω.

ΣΩ. ὄντως γὰρ τοὺς πολεμίους Φιλῆβου τοῦδε, ὦ Πρώταρχε, οὐ μαν-

θάνεις;

ΠΡΩ. λέγεις δὲ αὐτοὺς τίνας;

ΣΩ. καὶ μάλα δεινούς λεγομένους τὰ περὶ φύσιν, οἳ τὸ παράπαν ἡδονὰς οὐ φασιν εἶναι.

ΠΡΩ. τί μὴν;

ΣΩ. λυπῶν ταύτας εἶναι πάσας ἀποφυγὰς, ἃς νῦν οἱ περὶ Φίληβον ἡδονὰς ἐπονομάζουσιν.

ΠΡΩ. τούτοις οὖν ἡμᾶς πότερα πείθεσθαι συμβουλεύεις, ἢ πῶς, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. οὐκ, ἀλλ' ὥσπερ μάντεσι προσχρῆσθαι τισι, μαντευομένοις οὐ τέχνη ἀλλὰ τινι δυσχερεῖα φύσεως οὐκ ἀγεννοῦς λίαν μεμνηκότων τὴν τῆς ἡδονῆς δύναμιν καὶ νενομικῶτων οὐδὲν ὑγιές, ὥστε καὶ αὐτὸ τοῦτο αὐτῆς τὸ ἐπαγωγὸν γοήτευμα, οὐχ ἡδονήν, εἶναι. τούτοις μὲν οὖν ταῦτα ἂν προσχρήσαιο, σκεψάμενος ἔτι καὶ τὰ ἄλλα αὐτῶν δυσχεράσματα · μετὰ δὲ ταῦτα αἶ γέ μοι δοκοῦσιν ἡδοναὶ ἀληθεῖς εἶναι πύση, ἵνα ἐξ ἀμφοῖν τοῖν λόγοιιν σκεψάμενοι τὴν δύναμιν αὐτῆς παραθώμεθα πρὸς τὴν κρίσιν.

ΠΡΩ. ὀρθῶς λέγεις.

ΣΩ. μεταδιώκωμεν δὴ τούτους, ὥσπερ συμμάχους, κατὰ τὸ τῆς δυσχερείας αὐτῶν ἵχνος. οἶμαι γὰρ τοιόνδε τι λέγειν αὐτούς, ἀρχομένους ποθὲν ἄνωθεν, ὡς εἰ βουλευθεῖμεν ὅτουοῦν εἰδους τὴν φύσιν ἰδεῖν, οἷον τὴν τοῦ σκληροῦ, πότερον εἰς τὰ σκληρότατα ἀποβλέποντες οὕτως ἂν μᾶλλον συννοήσαιμεν ἢ πρὸς τὰ πολλοστά σκληρότητι; δεῖ δὴ σε, ὦ Πρώταρχε, καθάπερ ἐμοί, καὶ τούτοις τοῖς δυσχερεσίιν ἀποκρίνεσθαι.

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν, καὶ λέγω γε αὐτοῖς ὅτι πρὸς τὰ πρῶτα μεγέθει.

ΣΩ. οὐκοῦν εἰ καὶ τὸ τῆς ἡδονῆς γένος ἰδεῖν ἦντινά ποτ' ἔχει φύσιν βουλευθεῖμεν, οὐκ εἰς τὰς πολλοστάς ἡδονὰς ἀποβλεπτέον, ἀλλ' εἰς τὰς ἀκροτάτας καὶ σφοδροτάτας λεγομένας.

ΠΡΩ. πᾶς ἂν σοι ταύτη συγχωροίη τὰ νῦν.

ΣΩ. ἄρ' οὖν, αἱ πρόχειροί γε αἵπερ καὶ μέγισται τῶν ἡδονῶν, ὃ λέγομεν πολλάκις, αἱ περὶ τὸ σῶμά εἰσιν αὗται;

ΠΡΩ. πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. πότερον οὖν καὶ μείζους εἰσὶ καὶ γίνονται περὶ τοὺς κάμνοντας ἐν ταῖς νόσοις ἢ περὶ ὑγιαίνοντας; εὐλαβηθῶμεν δὲ μὴ προπετῶς ἀποκρινόμενοι πταίσωμένῃ. τάχα γὰρ ἴσως φαῖμεν ἂν περὶ ὑγιαίνοντας.

ΠΡΩ. εἰκός γε.

ΣΩ. τί δ'; οὐχ αὗται τῶν ἡδονῶν ὑπερβάλλουσιν, ὧν ἂν καὶ ἐπιθυμῖαι μέγισται προγίγνωνται;

ΠΡΩ. τοῦτο μὲν ἀληθές.

ΣΩ. ἀλλ' οὐχ οἱ πυρέττοντες καὶ ἐν τοιούτοις νοσήμασιν ἐχόμενοι μᾶλλον διψῶσι καὶ ῥιγοῦσι καὶ πάντα ὁπόσα διὰ τοῦ σώματος εἰώθασιν πάσχειν, μᾶλλον τ' ἐνδεία συγγίγνονται καὶ ἀποπληρουμένων μείζους ἡδο-

νάς ἴσχουσιν; ἢ τοῦτο οὐ φήσομεν ἀληθὲς εἶναι;

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν νῦν ῥηθὲν φαίνεται.

ΣΩ. τί οὖν; ὀρθῶς ἂν φαινοίμεθα λέγοντες ὥς εἴ τις τὰς μεγίστας ἡδονὰς ἰδεῖν βούλοιτο, οὐκ εἰς ὑγίειαν ἀλλ' εἰς νόσον ἰόντας δεῖ σκοπεῖν; ὅρα δὲ μή με ἡγῇ διανοούμενον ἐρωτᾷν σε εἰ πλείω χαίρουσιν οἱ σφόδρα νοσοῦντες τῶν ὑγιαίνοντων, ἀλλ' οἷου μέγεθός με ζητεῖν ἡδονῆς, καὶ τὸ σφόδρα περὶ τοῦ τοιούτου ποῦ ποτε γίγνεται ἐκάστοτε. νοῆσαι γὰρ δεῖ φαμεν ἦντινα φύσιν ἔχει καὶ τίνα λέγουσιν οἱ φάσκοντες μὴδ' εἶναι τὸ παράπαν αὐτήν.

ΠΡΩ. ἀλλὰ σχεδὸν ἔπομαι τῷ λόγῳ σου.

ΣΩ. τάχα, ὦ Πρώταρχε, οὐχ ἥττον δεῖξεις. ἀπόκριται γάρ· ἐν ὕβρει μείζους ἡδονάς—οὐ πλείους λέγω, τῷ σφόδρα δὲ καὶ τῷ μᾶλλον ὑπερεχούσας—ὁρᾷς ἢ ἐν τῷ σώφρονι βίῳ; λέγε δὲ προσέχων τὸν νοῦν.

ΠΡΩ. ἀλλ' ἔμαθον ὃ λέγεις, καὶ πολὺ τὸ διαφέρειν ὁρῶ. τοὺς μὲν γὰρ σώφρονάς που καὶ ὁ παροιμιαζόμενος ἐπίσχει λόγος ἐκάστοτε, ὃ τὸ “μὴδὲν ἄγαν” παρακελευόμενος, ὃ πείθονται· τὸ δὲ τῶν ἀφρόνων τε καὶ ὕβριστῶν μέχρι μανίας ἢ σφοδρὰ ἡδονὴ κατέχουσα περιβοήτους ἀπεργάζεται.

ΣΩ. καλῶς· καὶ εἴ γε τοῦθ' οὕτως ἔχει, δῆλον ὥς ἐν τινι πονηρίᾳ ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, ἀλλ' οὐκ ἐν ἀρετῇ μέγιστα μὲν ἡδοναί, μέγιστα δὲ καὶ λῦπαι γίνονται.

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. οὐκοῦν τούτων τινὰς προελόμενον δεῖ σκοπεῖσθαι τίνα ποτὲ τρόπον ἐχούσας ἐλέγομεν αὐτὰς εἶναι μεγίστας.

ΠΡΩ. ἀνάγκη.

ΣΩ. σκόπει δὴ τὰς τῶν τοιῶνδε νοσημάτων ἡδονάς, τίνα ποτὲ ἔχουσι τρόπον.

ΠΡΩ. ποίων;

ΣΩ. τὰς τῶν ἀσχημόνων, ἃς οὐς εἵπομεν δυσχερεῖς μισοῦσι παντελῶς.

ΠΡΩ. ποίας;

ΣΩ. οἷον τὰς τῆς ψώρας ἰάσεις τῷ τρίβειν καὶ ὅσα τοιαῦτα, οὐκ ἄλλης δεόμενα φαρμάξεως· τοῦτο γὰρ δὴ τὸ πάθος ἡμῖν, ὃ πρὸς θεῶν, τί ποτε φῶμεν ἐγγίγνεσθαι; πότερον ἡδονὴν ἢ λύπην;

ΠΡΩ. σύμμεικτον τοῦτό γ' ἄρ', ὃ Σώκρατες, ἔοικε γίγνεσθαι τι κακόν.

ΣΩ. οὐ μὲν δὴ Φιλήβου γε ἔνεκα παρεθέμην τὸν λόγον· ἀλλ' ἄνευ τούτων, ὦ Πρώταρχε, τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν ταύταις ἐπομένων, ἂν μὴ κατοφθῶσι, σχεδὸν οὐκ ἂν ποτε δυναίμεθα διακρίνασθαι τὸ νῦν ζητούμενον.

ΠΡΩ. οὐκοῦν ἰτέον ἐπὶ τὰς τούτων συγγενεῖς.

ΣΩ. τὰς ἐν τῇ μείξει κοινωνούσας λέγεις;

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. εἰσὶ τοίνυν μείξεις αἱ μὲν κατὰ τὸ σῶμα ἐν αὐτοῖς τοῖς σώμασιν, αἱ δ' αὐτῆς τῆς ψυχῆς ἐν τῇ ψυχῇ · τὰς δ' αὖ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ἀνευρήσομεν λύπας ἡδοναῖς μειχθείσας τοτὲ μὲν ἡδονὰς τὰ συναμφοτέρα, τοτὲ δὲ λύπας ἐπικαλουμένας.

ΠΡΩ. πῶς;

ΣΩ. ὁπόταν ἐν τῇ καταστάσει τις ἢ τῇ διαφθορᾷ τάναντία ἅμα πάθη πάσχη, ποτὲ ῥιγῶν θέρηται καὶ θερμαινόμενος ἐνίοτε ψύχεται, ζητῶν οἷμαι τὸ μὲν ἔχειν, τοῦ δὲ ἀπαλλάττεσθαι, τὸ δὴ λεγόμενον πικρῷ γλυκὺ μεμειγμένον, μετὰ δυσπαλλακτίας παρόν, ἀγανάκτησιν καὶ ὕστερον σύντασιν ἀγρίαν ποιεῖ.

ΠΡΩ. καὶ μάλα ἀληθές τὸ νῦν λεγόμενον.

ΣΩ. οὐκοῦν αἱ τοιαῦται μείξεις αἱ μὲν ἐξ ἴσων εἰσὶ λυπῶν τε καὶ ἡδονῶν, αἱ δ' ἐκ τῶν ἐτέρων πλειόνων;

ΠΡΩ. πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. λέγε δὴ τὰς μὲν, ὅταν πλείους λῦπαι τῶν ἡδονῶν γίνωνται—τὰς τῆς ψώρας λεγομένας νυνδὴ ταύτας εἶναι καὶ τὰς τῶν γαργαλισμῶν—ὁπόταν ἐν τοῖς ἐντὸς τὸ ζέον ἢ καὶ τὸ φλεγμαῖνον, τῇ τρίψει δὲ καὶ τῇ κνήσει μὴ ἐφικνῇται τις, τὸ δ' ἐπιπολῆς μόνον διαχέη, τοτὲ φέροντες εἰς πῦρ αὐτὰ καὶ εἰς τοῦναντίον πυρίαις μεταβάλλοντες ἐνίοτε ἀμυχήνους ἡδονάς, τοτὲ δὲ τοῦναντίον τοῖς ἐντὸς πρὸς τὰ τῶν ἔξω, λύπας ἡδοναῖς συγκερασθείσας, εἰς ὅποτερ' ἂν ῥέσῃ, παρέσχοντο τῷ τὰ συγκεκριμένα βία διαχεῖν ἢ τὰ διακεκριμένα συγχεῖν —καὶ ὁμοῦ λύπας ἡδοναῖς παρατιθέναι.

ΠΡΩ. ἀληθέστατα.

ΣΩ. οὐκοῦν ὁπόταν αὖ πλείων ἡδονὴ κατὰ τὰ τοιαῦτα πάντα συμμειχθῇ, τὸ μὲν ὑπομεμειγμένον τῆς λύπης γαργαλίζει τε καὶ ἡρέμα ἀγανακτεῖν ποιεῖ, τὸ δ' αὖ τῆς ἡδονῆς πολὺ πλεόν ἐγκεχυμένον συντείνει τε καὶ ἐνίοτε πηδᾶν ποιεῖ, καὶ παντοῖα μὲν χρώματα, παντοῖα δὲ σχήματα, παντοῖα δὲ πνεύματα ἀπεργαζόμενον πᾶσαν ἐκπληξιν καὶ βοὰς μετὰ ἀφροσύνης ἐνεργάζεται;

ΠΡΩ. μάλα γε.

ΣΩ. καὶ λέγειν τε, ὃ ἐταῖρε, αὐτόν τε περὶ ἑαυτοῦ ποιεῖ καὶ ἄλλον ὡς ταύταις ταῖς ἡδοναῖς τερπόμενος οἶον ἀποθνήσκει · καὶ ταύτας γε δὴ παντάπασιν αἰεὶ μεταδίδωκει τοσοῦτῳ μᾶλλον ὅσῳ ἂν ἀκολαστότερός τε καὶ ἀφρονέστερος ὢν τυγχάνῃ, καὶ καλεῖ δὴ μεγίστας ταύτας, καὶ τὸν ἐν αὐταῖς ὅτι μάλιστ' αἰεὶ ζῶντα εὐδαιμονέστατον καταριθμεῖται.

ΠΡΩ. πάντα, ὃ Σώκρατες, τὰ συμβαίνοντα πρὸς τῶν πολλῶν ἀνθρώπων εἰς δόξαν διεπέρανas.

ΣΩ. περὶ γε τῶν ἡδονῶν, ὃ Πρώταρχε, τῶν ἐν τοῖς κοινοῖς παθήμασιν αὐτοῦ τοῦ σώματος τῶν ἐπιπολῆς τε καὶ ἐντὸς κερασθέντων · περὶ δέ γ' ὢν ψυχὴ σώματι τάναντία συμβάλλεται, λύπην τε ἅμα πρὸς ἡδονὴν καὶ ἡδονὴν πρὸς λύπην, ὥστ' εἰς μίαν ἀμφοτέρα κραῖναι ἰέναι, ταῦτα ἔμπροσθε

μὲν διήλθομεν, ὥς, ὁπότεν ἅ κενῶται, πληρώσεως ἐπιθυμεῖ, καὶ ἐλπίζων μὲν χαίρει, κενούμενος δὲ ἀλγεῖ, ταῦτα δὲ τότε μὲν οὐκ ἐμαρτυράμεθα, νῦν δὲ λέγομεν ὡς ψυχῆς πρὸς σῶμα διαφερομένης ἐν πᾶσι τούτοις πλήθει ἀμηχάνοις οὔσι μεῖζις μία λύπης τε καὶ ἡδονῆς συμπίπτει γενομένη.

ΠΡΩ. κινδυνεύεις ὀρθότατα λέγειν.

ΣΩ. ἔτι τοίνυν ἡμῖν τῶν μείξεων λύπης τε καὶ ἡδονῆς λοιπὴ μία.

ΠΡΩ. ποία, φῆς;

ΣΩ. ἦν αὐτὴν τὴν ψυχὴν αὐτῇ πολλάκις λαμβάνειν σύγκρασιν ἔφαμεν.

ΠΡΩ. πῶς οὖν δὴ τοῦτ' αὐτὸ λέγομεν;

ΣΩ. ὀργὴν καὶ φόβον καὶ πόθον καὶ θρήνον καὶ ἔρωτα καὶ ζῆλον καὶ φθόνον καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἅρ' οὐκ αὐτῆς τῆς ψυχῆς τίθεσαι ταύτας λύπας τινάς;

ΠΡΩ. ἔγωγε.

ΣΩ. οὐκοῦν αὐτὰς ἡδονῶν μεστὰς εὐρήσομεν ἀμηχάνων; ἡ δεόμεθα ὑπομιμνήσχεσθαι ~~τὸ ἐν τοῖς θυμοῖς καὶ ταῖς ὀργαῖς~~, τὸ “ ὅς τ' ἐφέηκε πολύφρονά περ χαλεπῆναι ὅς τε πολὺ γλυκίων μέλιτος καταλειβομένοιο, ” *Hom. Il. 18.108-109* καὶ τὰς ἐν τοῖς θρήνοις καὶ πόθοις ἡδονὰς ἐν λύπαις οὔσας ἀναμειγμένους;

ΠΡΩ. οὐκ, ἀλλ' οὕτω ταῦτά γε καὶ οὐκ ἄλλως ἂν συμβαίνοι γιγνόμενα.

ΣΩ. καὶ μὴν καὶ τὰς γε τραγικὰς θεωρήσεις, ὅταν ἅμα χαίροντες κλάωσι, μέμνησαι;

ΠΡΩ. τί δ' οὐ;

ΣΩ. τὴν δ' ἐν ταῖς καμωδίαις διάθεσιν ἡμῶν τῆς ψυχῆς, ἅρ' οἴσθ' ὥς ἔστι κἂν τούτοις μεῖζις λύπης τε καὶ ἡδονῆς;

ΠΡΩ. οὐ πάνυ κατανοῶ.

ΣΩ. παντάπασιν γὰρ οὐ ῥάδιον, ὦ Πρώταρχε, ἐν τούτῳ συννοεῖν τὸ τοιοῦτον ἐκάστοτε πάθος.

ΠΡΩ. οὐχ οὐκ ὥς γ' εἰσικεν ἐμοί.

ΣΩ. λάβωμέν γε μὴν αὐτὸ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ σκοτεινότερόν ἐστιν, ἵνα καὶ ἐν ἄλλοις ῥᾶον καταμαθεῖν τις οἴός τ' ἢ μεῖζιν λύπης τε καὶ ἡδονῆς.

ΠΡΩ. λέγοις ἄν.

ΣΩ. τό τοι νυνδὴ ῥηθὲν ὄνομα φθόνου πότερα λύπην τινὰ ψυχῆς θήσεις, ἢ πῶς;

ΠΡΩ. οὕτως.

ΣΩ. ἀλλὰ μὴν ὁ φθονῶν γε ἐπὶ κακοῖς τοῖς τῶν πέλας ἡδόμενος ἀναφανήσεται.

ΠΡΩ. σφόδρα γε.

ΣΩ. κακὸν μὴν ἄγνοια καὶ ἦν δὴ λέγομεν ἀβελτέραν ἔξιν.

ΠΡΩ. τί μὴν;

ΣΩ. ἐκ δὴ τούτων ἰδὲ τὸ γελοῖον ἦντινα φύσιν ἔχει.

ΠΡΩ. λέγε μόνον.

ΣΩ. ἔστιν δὴ πονηρία μὲν τις τὸ κεφάλαιον, ἔξεώς τινος ἐπὶ κλην λεγομένη· τῆς δ' αὖ πάσης πονηρίας ἐστὶ τὸ ὑναντίον πάθος ἔχον ἢ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν ἐν Δελφοῖς γραμμάτων.

ΠΡΩ. τὸ “γνώθι σαυτὸν” λέγεις, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. ἔγωγε. τὸ ὑναντίον μὴν ἐκείνῳ δηλὸν ὅτι τὸ μηδαμῇ γιγνώσκειν αὐτὸν λεγόμενον ὑπὸ τοῦ γράμματος ἂν εἴη.

ΠΡΩ. τί μὴν;

ΣΩ. ὦ Πρώταρχε, πειρῶ δὲ αὐτὸ τοῦτο τριχῇ τέμνειν.

ΠΡΩ. πῇ φῆς; οὐ γὰρ μὴ δυνατὸς ὦ.

ΣΩ. λέγεις δὴ δεῖν ἐμὲ τοῦτο διελέσθαι τὰ νῦν;

ΠΡΩ. λέγω, καὶ δέομαί γε πρὸς τῷ λέγειν.

ΣΩ. ἄρ' οὖν οὐ τῶν ἀγνοούντων αὐτοὺς κατὰ τρία ἀνάγκη τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν ἕκαστον;

ΠΡΩ. πῶς;

ΣΩ. πρῶτον μὲν κατὰ χρήματα, δοξάζειν εἶναι πλουσιώτερον ἢ κατὰ τὴν αὐτῶν οὐσίαν.

ΠΡΩ. πολλοὶ γοῦν εἰσὶν τὸ τοιοῦτον πάθος ἔχοντες.

ΣΩ. πλείους δέ γε οἱ μείζους καὶ καλλίους αὐτοὺς δοξάζουσι, καὶ πάντα ὅσα κατὰ τὸ σῶμα εἶναι διαφερόντως τῆς οὐσῆς αὐτοῖς ἀληθείας.

ΠΡΩ. πάνυ γε.

ΣΩ. πολὺ δὲ πλεῖστοί γε οἶμαι περὶ τὸ τρίτον εἶδος τὸ τῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς διημαρτήκασιν, ἀρετῇ δοξάζοντες βελτίους ἑαυτοὺς, οὐκ ὄντες.

ΠΡΩ. σφόδρα μὲν οὖν.

ΣΩ. τῶν ἀρετῶν δ' ἄρ' οὐ σοφίας πέρι τὸ πλεῖθος πάντως ἀντεχόμενον μεστὸν ἐρίδων καὶ δοξοσοφίας ἐστὶ ψευδοῦς;

ΠΡΩ. πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. κακὸν μὲν δὴ πᾶν ἂν τις τὸ τοιοῦτον εἰπὼν ὀρθῶς ἂν εἴποι πάθος.

ΠΡΩ. σφόδρα γε.

ΣΩ. τοῦτο τοίνυν ἔτι διαιρετέον, ὦ Πρώταρχε, δίχα, εἰ μέλλομεν τὸν παιδικὸν ἰδόντες φθόνον ἄτοπον ἡδονῆς καὶ λύπης ὄψεσθαι μείζιν. πῶς οὖν τέμνομεν δίχα, λέγεις; πάντες ὁπόσοι ταύτην τὴν ψευδῇ δόξαν περὶ ἑαυτῶν ἀνοήτως δοξάζουσι, καθάπερ ἀπάντων ἀνθρώπων, καὶ τούτων ἀναγκαιότατον ἔπεσθαι τοῖς μὲν ῥώμην αὐτῶν καὶ δύναιμι, τοῖς δὲ οἶμαι τὸ ὑναντίον.

ΠΡΩ. ἀνάγκη.

ΣΩ. ταύτη τοίνυν διέλε, καὶ ὅσοι μὲν αὐτῶν εἰσι μετ' ἀσθενείας τοιοῦτοι καὶ ἀδύνατοι καταγελῶμενοι τιμωρεῖσθαι, γελοίους τούτους φάσκων εἶναι τάληθ' ὀφθέντες· τοὺς δὲ δυνατοὺς τιμωρεῖσθαι καὶ ἰσχυροὺς φοβεροὺς καὶ ἐχθροὺς προσαγορεύων ὀρθότατον τούτων σαυτῷ λόγον ἀποδώσεις. ἄγνοια γὰρ ἢ μὲν τῶν ἰσχυρῶν ἐχθρά τε καὶ αἰσχροῦ—βλαβερὰ γὰρ καὶ τοῖς πέλας αὐτῇ τε καὶ ὅσαι εἰκόνες αὐτῆς εἰσιν—ἢ δ' ἀσθενῆς ἡμῖν

τὴν τῶν γελοίων εἴληχε τάξιν τε καὶ φύσιν.

ΠΡΩ. ὀρθότατα λέγεις. ἀλλὰ γὰρ ἡ τῶν ἡδονῶν καὶ λυπῶν μεῖζις ἐν τούτοις οὕτω μοι καταφανής.

ΣΩ. τὴν τοίνυν τοῦ φθόνου λαβὲ δύναμιν πρῶτον.

ΠΡΩ. λέγε μόνον.

ΣΩ. λύπη τις ἄδικός ἐστί που καὶ ἡδονή;

ΠΡΩ. τοῦτο μὲν ἀνάγκη.

ΣΩ. οὐκοῦν ἐπὶ μὲν τοῖς τῶν ἐχθρῶν κακοῖς οὗτ' ἄδικον οὔτε φθονερόν ἐστι τὸ χαίρειν;

ΠΡΩ. τί μήν;

ΣΩ. τὰ δέ γε τῶν φίλων ὀρώντας ἔστιν ὅτε κακὰ μὴ λυπεῖσθαι, χαίρειν δέ, ἅρα οὐκ ἄδικόν ἐστιν;

ΠΡΩ. πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. οὐκοῦν τὴν ἄγνοιαν εἶπομεν ὅτι κακὸν πᾶσιν;

ΠΡΩ. ὀρθῶς.

ΣΩ. τὴν οὖν τῶν φίλων δοξοσοφίαν καὶ δοξοκαλίαν καὶ ὅσα νυνδὴ διήλθομεν, ἐν τρισὶν λέγοντες εἶδεσιν γίγνεσθαι, γελοῖα μὲν ὀπόσα ἀσθενῇ, μισητὰ δ' ὀπόσα ἐβρωμένα, φῶμεν ἢ μὴ φῶμεν ὅπερ εἶπον ἄρτι, τὴν τῶν φίλων ἕξιν ταύτην ὅταν ἔχη τις τὴν ἀβλαβῇ τοῖς ἄλλοις, γελοῖαν εἶναι;

ΠΡΩ. πάνυ γε.

ΣΩ. κακὸν δ' οὐχ ὁμολογοῦμεν αὐτὴν ἄγνοιάν γε οὔσαν εἶναι;

ΠΡΩ. σφόδρα γε.

ΣΩ. χαίρομεν δέ ἢ λυπούμεθα, ὅταν ἐπ' αὐτῇ γελῶμεν;

ΠΡΩ. δῆλον ὅτι χαίρομεν.

ΣΩ. ἡδονὴν δέ ἐπὶ τοῖς τῶν φίλων κακοῖς, οὐ φθόνον ἔφαμεν εἶναι τὸν τοῦτ' ἀπεργαζόμενον;

ΠΡΩ. ἀνάγκη.

ΣΩ. γελῶντας ἅρα ἡμᾶς ἐπὶ τοῖς τῶν φίλων γελοίοις φησὶν ὁ λόγος, κεραννύντας ἡδονὴν αὖ φθόνῳ, λύπη τὴν ἡδονὴν συγκεραννύναι· τὸν γὰρ φθόνον ὠμολογῆσθαι λύπην ψυχῆς ἡμῖν πάλαι, τὸ δέ γελᾶν ἡδονήν, ἅμα γίγνεσθαι δὲ τούτῳ ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις.

ΠΡΩ. ἀληθῇ.

ΣΩ. μηνύει δὴ νῦν ὁ λόγος ἡμῖν ἐν θρήνοις τε καὶ ἐν τραγωδίαις καὶ κωμωδίαις, μὴ τοῖς δράμασι μόνον ἀλλὰ καὶ τῇ τοῦ βίου συμπάσῃ τραγωδίᾳ καὶ κωμωδίᾳ, λύπας ἡδοναῖς ἅμα κεράννυσθαι, καὶ ἐν ἄλλοις δὴ μυρίοις.

ΠΡΩ. ἀδύνατον μὴ ὁμολογεῖν ταῦτα, ὦ Σώκρατες, εἰ καὶ τις φιλονικοῖ πάνυ πρὸς τἀναντία.

ΣΩ. ὀργὴν μὴν καὶ πόθον καὶ θρήνον καὶ φόβον καὶ ἔρωτα καὶ ζῆλον καὶ φθόνον προυθέμεθα καὶ ὀπόσα τοιαῦτα, ἐν οἷς ἔφαμεν εὐρήσειν μειγνύμενα τὰ νῦν πολλάκις λεγόμενα. ἢ γάρ;

ΠΡΩ. ναί.

ΣΩ. μανθάνομεν οὖν ὅτι θρήνου πέρι καὶ φθόνου καὶ ὀργῆς πάντα ἐστὶ τὰ νυνδὴ διαπερανθέντα;

ΠΡΩ. πῶς γὰρ οὐ μανθάνομεν;

ΣΩ. οὐκοῦν πολλὰ ἔτι τὰ λοιπά;

ΠΡΩ. καὶ πάνυ γε.

ΣΩ. διὰ δὴ τί μάλισθ' ὑπολαμβάνεις με δεῖξαι σοὶ τὴν ἐν τῇ κωμῳδίᾳ μεῖξιν; ἄρ' οὐ πίστεως χάριν, ὅτι τὴν γε ἐν τοῖς φόβοις καὶ ἔρωσι καὶ τοῖς ἄλλοις ῥάδιον κρασιν ἐπιδείξει· λαβόντα δὲ τοῦτο παρὰ σαυτῷ ἀφεῖναι με μηκέτι ἐπ' ἐκεῖνα ἰόντα δεῖν μηκύνειν τοὺς λόγους, ἀλλ' ἀπλῶς λαβεῖν τοῦτο, ὅτι καὶ σῶμα ἄνευ ψυχῆς καὶ ψυχὴ ἄνευ σώματος καὶ κοινῇ μετ' ἀλλήλων ἐν τοῖς παθήμασι μεστά ἐστι συγκεκραμένης ἡδονῆς λύπαις; νῦν οὖν λέγε πότερα ἀφίης με ἢ μέσας ποιήσεις νύκτας; εἰπὼν δὲ σμικρὰ οἷμαί σου τεύξεσθαι μεθεῖναι με· τούτων γὰρ ἀπάντων αὔριον ἐτελήσω σοὶ λόγον δοῦναι, τὰ νῦν δὲ ἐπὶ τὰ λοιπὰ βούλομαι στέλλεσθαι πρὸς τὴν κρίσιν ἣν Φίληβος ἐπιτάττει.

ΠΡΩ. καλῶς εἶπες, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὅσα λοιπὰ ἡμῖν διέξελθε ὅπη σοὶ φίλον.

ΣΩ. κατὰ φύσιν τοίνυν μετὰ τὰς μειχθείσας ἡδονὰς ὑπὸ δὴ τινος ἀνάγκης ἐπὶ τὰς ἀμείκτους πορευοίμεθ' ἂν ἐν τῷ μέρει.

ΠΡΩ. κάλλιστ' εἶπες.

ΣΩ. ἐγὼ δὴ πειράσομαι μεταβαλὼν σημαίνειν ἡμῖν αὐτάς. τοῖς γὰρ φάσκουσι λυπῶν εἶναι παῦλαν πάσας τὰς ἡδονὰς οὐ πάνυ πῶς πείθομαι, ἀλλ' ὅπερ εἶπον, μάρτυσι καταχρῶμαι πρὸς τὸ τινὰς ἡδονὰς εἶναι δοκούσας, οὐσας δ' οὐδαμῶς, καὶ μεγάλας ἐτέρας τινὰς ἅμα καὶ πολλὰς φαντασθείσας, εἶναι δ' αὐτάς συμπεφυρμένας ὁμοῦ λύπαις τε καὶ ἀναπαύσεσιν ὁδυνῶν τῶν μεγίστων περὶ τε σώματος καὶ ψυχῆς ἀπορίας.

ΠΡΩ. ἀληθεῖς δ' αὖ τίνες, ὦ Σώκρατες, ὑπολαμβάνων ὀρθῶς τις διανοοῖτ' ἄν;

ΣΩ. τὰς περὶ τε τὰ καλὰ λεγόμενα χρώματα καὶ περὶ τὰ σχήματα καὶ τῶν ὁσμῶν τὰς πλείστας καὶ τὰς τῶν φθόγγων καὶ ὅσα τὰς ἐνδείας ἀναισθήτους ἔχοντα καὶ ἀλύπους τὰς πληρώσεις αἰσθητὰς καὶ ἡδέας ~~καθάρως~~ λυπῶν παραδίδωσιν.

ΠΡΩ. πῶς δὴ ταῦτα, ὦ Σώκρατες, αὖ λέγομεν οὕτω;

ΣΩ. πάνυ μὲν οὖν οὐκ εὐθύς δῆλὰ ἐστὶν ἃ λέγω, πειρατέον μὴν δηλοῦν. σχημάτων τε γὰρ κάλλος οὐχ ὅπερ ἂν ὑπολάβοιεν οἱ πολλοὶ πειρῶμαι νῦν λέγειν, ἢ ζῶων ἢ τινων ζωγραφημάτων, ἀλλ' εὐθύ τι λέγω, φησὶν ὁ λόγος, καὶ περιφερὲς καὶ ἀπὸ τούτων δὴ τά τε τοῖς τόρνοις γιγνόμενα ἐπίπεδά τε καὶ στερεὰ καὶ τὰ τοῖς κανόσι καὶ γωνίαις, εἴ μου μανθάνεις. ταῦτα γὰρ οὐκ εἶναι πρὸς τι καλὰ λέγω, καθάπερ ἄλλα, ἀλλ' αἰεὶ καλὰ καθ' αὐτὰ πεφυκέναι καὶ τινὰς ἡδονὰς οἰκείας ἔχειν, οὐδὲν ταῖς τῶν κνήσεων προσφερεῖς· καὶ χρώματα δὴ τοῦτον τὸν τύπον ἔχοντα ~~καλὰ καὶ ἡδονὰς~~

ἀλλ' ἄρα μανθάνομεν, ἦ πῶς;

ΠΡΩ. πειρῶμαι μὲν, ὦ Σώκρατες · πειράθητι δὲ καὶ σὺ σαφέστερον ἔτι λέγειν.

ΣΩ. λέγω δὴ ἡχᾶς τῶν φθόγγων τὰς λείας καὶ λαμπράς, τὰς ἐν τι καθαρὸν εἰσας μέλος, οὐ πρὸς ἕτερον καλὰς ἀλλ' αὐτὰς καθ' αὐτὰς εἶναι, καὶ τούτων συμφύτους ἡδονὰς ἐπομένας.

ΠΡΩ. ἔστι γὰρ οὖν καὶ τοῦτο.

ΣΩ. τὸ δὲ περὶ τὰς ὁσμάς ἤττον μὲν τούτων θεῖον γένος ἡδονῶν · τὸ δὲ μὴ συμμεμεῖχθαι ἐν αὐταῖς ἀναγκαίους λύπας, καὶ ὅπη τοῦτο καὶ ἐν ὧτω τυγχάνει γεγονὸς ἡμῖν, τοῦτ' ἐκείνοις τίθημι ἀντίστροφον ἅπαν. ἀλλ', εἰ κατανοεῖς, ταῦτα εἶδη δύο ὧν λέγομεν ἡδονῶν.

ΠΡΩ. κατανοῶ.

ΣΩ. ἔτι δὴ τοίνυν τούτοις προσθῶμεν τὰς περὶ τὰ μαθήματα ἡδονάς, εἰ ἄρα δοκοῦσιν ἡμῖν αὐταὶ πείνας μὲν μὴ ἔχειν τοῦ μανθάνειν μηδὲ διὰ μαθημάτων πείνην ἀλγηδόνας ἐξ ἀρχῆς γιγνομένας.

ΠΡΩ. ἀλλ' οὕτω συνδοκεῖ.

ΣΩ. τί δέ; μαθημάτων πληρωθεῖσιν ἐὰν ὕστερον ἀποβολαὶ διὰ τῆς λήθης γίγνωνται, καθορᾶς τινας ἐν αὐταῖς ἀλγηδόνας;

ΠΡΩ. οὐ τι φύσει γε, ἀλλ' ἐν τισι λογισμοῖς τοῦ παθήματος, ὅταν τις στερηθεὶς λυπηθῇ διὰ τὴν χρεῖαν.

ΣΩ. καὶ μὴν, ὦ μακάριε, νῦν γε ἡμεῖς αὐτὰ τὰ τῆς φύσεως μόνον παθήματα χωρὶς τοῦ λογισμοῦ διαπεραίνομεν.

ΠΡΩ. ἀληθῇ τοίνυν λέγεις ὅτι χωρὶς λύπης ἡμῖν λήθη γίγνεται ἐκαστοτε ἐν τοῖς μαθήμασιν.

ΣΩ. ταύτας τοίνυν τὰς τῶν μαθημάτων ἡδονὰς ἀμείκτους τε εἶναι λύπαις ῥητέον καὶ οὐδαμῶς τῶν πολλῶν ἀνθρώπων ἀλλὰ τῶν σφόδρα ὀλίγων.

ΠΡΩ. πῶς γὰρ οὐ ῥητέον;

ΣΩ. οὐκοῦν ὅτε μετρίως ἦδη διακεκρίμεθα χωρὶς τὰς τε καθαρὰς ἡδονὰς καὶ τὰς σχεδὸν ἀκαθάρτους ὀρθῶς ἂν λεχθείσας, προσθῶμεν τῷ λόγῳ ταῖς μὲν σφοδραῖς ἡδοναῖς ἀμετρίαν, ταῖς δὲ μὴ τοῦναντίον ἐμμετρίαν · καὶ τὰς τὸ μέγα καὶ τὸ σφοδρὸν αὖ δεχομένας, καὶ πολλὰς καὶ ὀλιγάς γιγνομένας τοιαύτας, τῆς τοῦ ἀπείρου γε ἐκείνου καὶ ἤττον καὶ μᾶλλον διὰ τε σώματος καὶ ψυχῆς φερομένου πρῶσθῶμεν αὐτὰς εἶναι γένους, τὰς δὲ μὴ τῶν ἐμμέτρων.

ΠΡΩ. ὀρθότατα λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. ἔτι τοίνυν πρὸς τούτοις μετὰ ταῦτα τόδε αὐτῶν διαθεατέον.

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. τί ποτε χρὴ φάναι πρὸς ἀλήθειαν εἶναι; τὸ καθαρὸν τε καὶ εἰλικρινὲς ἢ τὸ σφόδρα τε καὶ τὸ πολὺ καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ ἱακμόν;

ΠΡΩ. τί ποτ' ἄρα, ὦ Σώκρατες, ἐρωτᾷς βουλόμενος;

ΣΩ. μηδέν, ὦ Πρώταρχε, ἐπιλείπειν ἐλέγχων ἡδονῆς τε καὶ ἐπιστήμης, εἰ τὸ μὲν ἄρ' αὐτῶν ἑκατέρου καθαρὸν ἐστι, τὸ δ' οὐ καθαρὸν, ἵνα καθαρὸν ἑκάτερον ἰὸν εἰς τὴν κρίσιν ἐμοὶ καὶ σοὶ καὶ συνάπασι τοῖσδε ῥᾶω παρέχῃ τὴν κρίσιν.

ΠΡΩ. ὀρθότατα.

ΣΩ. ἴθι δὴ, περὶ πάντων, ὅσα καθαρὰ γένη λέγομεν, οὕτως διανοηθῶμεν · προσελόμενοι πρῶτον αὐτῶν ἓν τι σκοπῶμεν.

ΠΡΩ. τί οὖν προσελώμεθα;

ΣΩ. τὸ λευκὸν ἐν τοῖς πρῶτον, εἰ βούλει, θεασώμεθα γένος.

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. πῶς οὖν ἂν λευκοῦ καὶ τίς καθαρότης ἡμῖν εἴη; πότερα τὸ μέγιστόν τε καὶ πλεῖστον ἢ τὸ ἀκρατέστατον, ἐν ᾧ χρώματος μηδεμία μοῖρα ἄλλη μηδενὸς ἐνεῖη;

ΠΡΩ. δῆλον ὅτι τὸ μάλιστ' εἰλικρινὲς ὄν.

ΣΩ. ὀρθῶς. ἄρ' οὖν οὐ τοῦτο ἀληθέστατον, ὦ Πρώταρχε, καὶ ἅμα δὴ κάλλιστον τῶν λευκῶν πάντων θήσομεν, ἀλλ' οὐ τὸ πλεῖστον οὐδὲ τὸ μέγιστον;

ΠΡΩ. ὀρθότατά γε.

ΣΩ. σμικρὸν ἄρα καθαρὸν λευκὸν μεμειγμένου πολλοῦ λευκοῦ λευκότερον ἅμα καὶ κάλλιον καὶ ἀληθέστερον ἐὰν φῶμεν γίνεσθαι, παντάπασιν ἐροῦμεν ὀρθῶς.

ΠΡΩ. ὀρθότατα μὲν οὖν.

ΣΩ. τί οὖν; οὐ δήπου πολλῶν δεησόμεθα παραδειγμάτων τοιούτων ἐπὶ τὸν τῆς ἡδονῆς πέρι λόγον, ἀλλ' ἄρκεῖ νοεῖν ἡμῖν αὐτόθεν ὥς ἄρα καὶ σύμπασα ἡδονὴ σμικρὰ μεγάλης καὶ ὀλίγη πολλῆς, καθαρὰ λύπης, ἡδίων καὶ ἀληθεστέρα καὶ καλλίων γίγνεται ἂν.

ΠΡΩ. σφόδρα μὲν οὖν, καὶ τό γε παράδειγμα ἱκανόν.

ΣΩ. τί δὲ τὸ τοιόνδε; ἄρα περὶ ἡδονῆς οὐκ ἀκηκόαμεν ὥς αἰ γενεαίς ἐστιν, οὐσία δὲ οὐκ ἔστι τὸ παράπαν ἡδονῆς; κομψοὶ γὰρ δὴ τινες αὖ τοῦτον τὸν λόγον ἐπιχειροῦσι μηνύειν ἡμῖν, οἷς δεῖ χάριν ἔχειν.

ΠΡΩ. τί δὴ;

ΣΩ. διαπερανοῦμαί σοι τοῦτ' αὐτὸ ἐπανερωτῶν, ὦ Πρώταρχε φίλε.

ΠΡΩ. λέγε καὶ ἐρώτα μόνον.

ΣΩ. ἐστὸν δὴ τινε δύο, τὸ μὲν αὐτὸ καθ' αὐτό, τὸ δ' αἰ ἐφιέμενον ἄλλου.

ΠΡΩ. πῶς τούτω καὶ τίνας λέγεις;

ΣΩ. τὸ μὲν σεμνότατον αἰεὶ πεφυκός, τὸ δ' ἐλλιπὲς ἐκείνου.

ΠΡΩ. λέγ' ἔτι σαφέστερον.

ΣΩ. παιδικὰ που καλὰ καὶ ἀγαθὰ τεθεωρήκαμεν ἅμα καὶ ἐραστὰς ἀνδρείους αὐτῶν.

ΠΡΩ. σφόδρα γε.

ΣΩ. τούτοις τοίνυν εοικότα δυοῖν οὔσι δύο ἄλλα ζήτει κατὰ πάνθ' ὅσα λέγομεν εἶναι.

ΠΡΩ. τὸ τρίτον ἔτ' ἐρῶ; λέγε σαφέστερον, ὦ Σώκρατες, ὅτι λέγεις.

ΣΩ. οὐδέν τι ποικίλον, ὦ Πρώταρχε · ἀλλ' ὁ λόγος ἐρεσχηλεῖ νῶν, λέγει δ' ὅτι τὸ μὲν ἔνεκά του τῶν ὄντων ἔστ' αἰεὶ, τὸ δ' οὐ χάριν ἐκάστοτε τὸ τινὸς ἔνεκα γιγνόμενον αἰεὶ γίγνεται.

ΠΡΩ. μόγις ἔμαθον διὰ τὸ πολλάκις λεχθῆναι.

ΣΩ. τάχα δ' ἴσως, ὦ παῖ, μᾶλλον μαθησόμεθα προελθόντος τοῦ λόγου.

ΠΡΩ. τί γὰρ οὐ;

ΣΩ. δύο δὴ τάδε ἕτερα λάβωμεν.

ΠΡΩ. ποῖα;

ΣΩ. ἐν μὲν τι γένεσιν πάντων, τὴν δὲ οὐσίαν ἕτερον ἔν.

ΠΡΩ. δύο ἀποδέχομαί σου ταῦτα, οὐσίαν καὶ γένεσιν.

ΣΩ. ὀρθότατα. πότερον οὖν τούτων ἔνεκα ποτέρου, τὴν γένεσιν οὐσίας ἔνεκα φῶμεν ἢ τὴν οὐσίαν εἶναι γενέσεως ἔνεκα;

ΠΡΩ. τοῦτο δ' προσαγορεύεται οὐσία εἰ γενέσεως ἔνεκα τοῦτ' ἔστιν ὅπερ ἐστί, νῦν πυνθάνη;

ΣΩ. φαίνομαι.

ΠΡΩ. πρὸς θεῶν ἄρ' ἔν' ἐπανερωτᾷς με τοιόνδε τι; λέγ', ὦ Πρώταρχε, μοί, πότερα πλοίων ναυπηγίαν ἔνεκα φῆς γίγνεσθαι μᾶλλον ἢ πλοῖα ἔνεκα ναυπηγίας, καὶ πάνθ' ὅποσα τοιαῦτ' ἐστίν;

ΣΩ. λέγω τοῦτ' αὐτό, ὦ Πρώταρχε.

ΠΡΩ. τί οὖν οὐκ αὐτὸς ἀπεκρίνω σαυτῷ, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. οὐδὲν ὅτι οὐ · σὺ μέντοι τοῦ λόγου συμμετέχε.

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. φημί δὴ γενέσεως μὲν ἔνεκα φάρμακά τε καὶ πάντα ὄργανα καὶ πᾶσαν ὕλην παρατίθεσθαι πᾶσιν, ἐκάστην δὲ γένεσιν ἄλλην ἄλλης οὐσίας τινὸς ἐκάστης ἔνεκα γίγνεσθαι, σύμπασαν δὲ γένεσιν οὐσίας ἔνεκα γίγνεσθαι συμπάσης.

ΠΡΩ. σαφέστατα μὲν οὖν.

ΣΩ. οὐκοῦν ἡδονή γε, εἴπερ γένεσίς ἐστιν, ἔνεκά τινος οὐσίας ἐξ ἀνάγκης γίγνεται ἄν.

ΠΡΩ. τί μήν;

ΣΩ. τό γε μὴν οὐ ἔνεκα τὸ ἔνεκά του γιγνόμενον αἰεὶ γίγνεται ἄν, ἐν τῇ τοῦ ἀγαθοῦ μοίρᾳ ἐκείνῳ ἐστί · τὸ δὲ τινὸς ἔνεκα γιγνόμενον εἰς ἄλλην, ὦ ἄριστε, μοῖραν θετέον.

ΠΡΩ. ἀναγκαιότατον.

ΣΩ. ἄρ' οὖν ἡδονή γε εἴπερ γένεσίς ἐστιν, εἰς ἄλλην ἢ τὴν τοῦ ἀγαθοῦ μοῖραν αὐτὴν τιθέντες ὀρθῶς θήσομεν;

ΠΡΩ. ὀρθότατα μὲν οὖν.

ΣΩ. οὐκοῦν ὅπερ ἀρχόμενος εἶπον τούτου τοῦ λόγου, τῷ μηνύσαντι

τῆς ἡδονῆς πέρι τὸ γένεσιν μὲν, οὐσίαν δὲ μὴδ' ἦντινοῦν αὐτῆς εἶναι, χάριν ἔχειν δεῖ· ὁ δὲ γὰρ ὅτι οὗτος τῶν φασκόντων ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι καταγελᾷ.

ΠΡΩ. σφόδρα γε.

ΣΩ. καὶ μὴν αὐτὸς οὗτος ἐκάστοτε καὶ τῶν ἐν ταῖς γενέσεσιν ἀποτελουμένων καταγελάσεται.

ΠΡΩ. πῶς δὴ καὶ ποίων λέγεις;

ΣΩ. τῶν ὅσοι ἐξιώμενοι ἢ πείνην ἢ δίψαν ἢ τι τῶν τοιούτων, ὅσα γένεσις ἐξιᾶται, χαίρουσι διὰ τὴν γένεσιν ἅτε ἡδονῆς οὕσης αὐτῆς, καὶ φασὶ ζῆν οὐκ ἂν δέξασθαι μὴ διψῶντές τε καὶ πεινῶντες καὶ ἄλλα ἃ τις ἂν εἴποι πάντα τὰ ἐπόμενα τοῖς τοιούτοις παθήμασι μὴ πάσχοντες.

ΠΡΩ. ἐοίκασι γοῦν.

ΣΩ. οὐκοῦν τῷ γίγνεσθαι γε τοῦναντίον ἅπαντες τὸ φθείρεσθαι φαῖμεν ἂν.

ΠΡΩ. ἀναγκαῖον.

ΣΩ. τὴν δὴ φθορὰν καὶ γένεσιν αἰροῖτ' ἂν τις τοῦθ' αἰρούμενος, ἀλλ' οὐ τὸν τρίτον ἐκείνον βίον, τὸν ἐν ᾧ μῆτε χαίρειν μῆτε λυπεῖσθαι, φρονεῖν δ' ἦν θυματὸν ὡς οἶόν τε καθαρῶτατα.

ΠΡΩ. πολλή τις, ὡς ἔοικεν, ὧ Σώκρατες, ἀλογία συμβαίνει γίγνεσθαι, ἐάν τις τὴν ἡδονὴν ὡς ἀγαθὸν ἡμῖν τιθῇται.

ΣΩ. πολλή, ἐπεὶ καὶ τῇδε ἔτι λέγωμεν.

ΠΡΩ. πῇ;

ΣΩ. πῶς οὐκ ἄλογόν ἐστι μὴδὲν ἀγαθὸν εἶναι μὴδὲ καλὸν μῆτε ἐν σώμασι μῆτ' ἐν πολλοῖς ἄλλοις πλὴν ἐν ψυχῇ, καὶ ἐνταῦθα ἡδονὴν μόνον, ἀνδρείαν δὲ ἢ σωφροσύνην ἢ νοῦν ἢ τι τῶν ἄλλων ὅσα ἀγαθὰ εἴληχε ψυχῇ, μὴδὲν τοιούτον εἶναι; πρὸς τοῦτοις δὲ ἔτι τὸν μὴ χαίροντα, ἀλγοῦντα δέ, ἀναγκάζεσθαι φάναι κακὸν εἶναι τότε ὅταν ἀλγῇ, καὶ ἢ ἄριστος πάντων, καὶ τὸν χαίροντα αὖ, ὅσῳ μᾶλλον χαίρει, τότε ὅταν χαίρῃ, τοσούτῳ διαφέρειν πρὸς ἀρετὴν.

ΠΡΩ. πάντ' ἐστὶ ταῦτα, ὧ Σώκρατες, ὡς δυνατόν ἀλογώτατα.

ΣΩ. μὴ τοίνυν ἡδονῆς μὲν πάντως ἐξέτασιν πᾶσαν ἐπιχειρῶμεν ποιήσασθαι, νοῦ δὲ καὶ ἐπιστήμης οἶον φειδόμενοι σφόδρα φανῶμεν· γενναίως δέ, εἴ πῃ τι σαθρὸν ἔχει, πᾶν περικρούμεν, ὡς ὅτι καθαρῶτατόν ἐστ' αὐτῶν φύσει, τοῦτο κατιδόντες εἰς τὴν κρίσιν χρώμεθα τὴν κοινὴν τοῖς τε τούτων καὶ τοῖς τῆς ἡδονῆς μέρεσιν ἀληθεστάτοις.

ΠΡΩ. ὀρθῶς.

ΣΩ. οὐκοῦν ἡμῖν τὸ μὲν οἶμαι δημιουργικόν ἐστι τῆς περὶ τὰ μαθήματα ἐπιστήμης, τὸ δὲ περὶ παιδείαν καὶ τροφήν. ἢ πῶς;

ΠΡΩ. οὕτως.

ΣΩ. ἐν δὴ ταῖς χειροτεχνικαῖς διανοηθῶμεν πρῶτα εἰ τὸ μὲν ἐπιστήμης αὐτῶν μᾶλλον ἐχόμενον, τὸ δ' ἥττον ἐνι, καὶ δεῖ τὰ μὲν ὡς καθαρῶτατα

νομίζουν, τὰ δ' ὡς ἀκαθαρότερα.

ΠΡΩ. οὐκοῦν χρή.

ΣΩ. τὰς τοίνυν ἡγεμονικὰς διαληπτέον ἐκάστων αὐτῶν χωρίς;

ΠΡΩ. ποίας καὶ πῶς;

ΣΩ. οἷον πασῶν που τεχνῶν ἂν τις ἀριθμητικὴν χωρίζη καὶ μετρητικὴν καὶ στατικὴν, ὡς ἔπος εἰπεῖν φαῦλον τὸ καταλειπόμενον ἐκάστης ἂν γίγνοιτο.

ΠΡΩ. φαῦλον μὲν δῆ.

ΣΩ. τὸ γοῦν μετὰ ταῦτ' εἰκάζειν λείποιτ' ἂν καὶ τὰς αἰσθήσεις καταμελετᾶν ἐμπειρίᾳ καὶ τινι τριβῇ, ταῖς τῆς στοχαστικῆς προσχρωμένους δυνάμεσιν ἃς πολλοὶ τέχνας ἐπονομάζουσι, μελέτη καὶ πόνῳ τὴν ῥώμην ἀπειργασμένας.

ΠΡΩ. ἀναγκαιότατα λέγεις.

ΣΩ. οὐκοῦν μεστὴ μὲν που μουσικὴ πρῶτον, τὸ σύμφωνον ἁρμότουσα οὐ μέτρῳ ἀλλὰ μελέτης στοχασμῷ, καὶ σύμπασα αὐτῆς αὐλητικὴ, τὸ μέτρον ἐκάστης χορδῆς τῷ στοχάζεσθαι φερομένης θηρεύουσα, ὥστε πολὺ μεμειγμένον ἔχειν τὸ μὴ σαφές, σμικρὸν δὲ τὸ βέβαιον.

ΠΡΩ. ἀληθέστατα.

ΣΩ. καὶ μὴν ἱατρικὴν τε καὶ γεωργίαν καὶ κυβερνητικὴν καὶ στρατηγικὴν ὡσαύτως εὐρήσομεν ἐχούσας.

ΠΡΩ. καὶ πάνυ γε.

ΣΩ. τεκτονικὴν δέ γε οἶμαι πλείστοις μέτροις τε καὶ ὀργάνοις χρωμένην τὰ πολλὴν ἀκριβείαν αὐτῇ πορίζοντα τεχνικωτέραν τῶν πολλῶν ἐπιστημῶν παρέχεται.

ΠΡΩ. πῇ;

ΣΩ. κατὰ τε ναυπηγίαν καὶ κατ' οἰκοδομίαν καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις τῆς ξυλουργικῆς. κανόνι γὰρ οἶμαι καὶ τόνῳ χρῆται καὶ διαβήτη καὶ στάθμῃ καὶ τινι προσαγωγῇ κεκοιμημένῳ.

ΠΡΩ. καὶ πάνυ γε, ὦ Σώκρατες, ὁρθῶς λέγεις.

ΣΩ. θῶμεν τοίνυν διχῇ τὰς λεγομένας τέχνας, τὰς μὲν μουσικῇ συνεπομένας ἐν τοῖς ἔργοις ἐλάττονος ἀκριβείας μετισχούσας, τὰς δὲ τεκτονικῇ πλείονος.

ΠΡΩ. κείσθω.

ΣΩ. τούτων δὲ ταύτας ἀκριβεστάτας εἶναι τέχνας, ἃς νυνδὴ πρῶτας εἵπομεν.

ΠΡΩ. ἀριθμητικὴν φαίνη μοι λέγειν καὶ ὅσας μετὰ ταύτης τέχνας ἐφθέγξω νυνδὴ.

ΣΩ. πάνυ μὲν οὔν. ἀλλ', ὦ Πρώταρχε, ἄρ' οὐ διττὰς αὖ καὶ ταύτας λεκτέον; ἢ πῶς;

ΠΡΩ. ποίας δὴ λέγεις;

ΣΩ. ἀριθμητικὴν πρῶτον ἄρ' οὐκ ἄλλην μὲν τινα τὴν τῶν πολλῶν

φατέον, ἄλλην δ' αὖ τὴν τῶν φιλοσοφούντων;

ΠΡΩ. πῆ ποτε διορισάμενος οὖν ἄλλην, τὴν δὲ ἄλλην θείη τις ἂν ἀριθμητικήν;

ΣΩ. οὐ σμικρὸς ὅρος, ὦ Πρώταρχε. οἱ μὲν γάρ που μονάδας ἀνίσους καταριθμοῦνται τῶν περὶ ἀριθμόν, οἷον στρατόπεδα δύο καὶ βοῦς δύο καὶ δύο τὰ σμικρότατα ἢ καὶ τὰ πάντων μέγιστα · οἱ δ' οὐκ ἂν ποτε αὐτοῖς συνακολουθήσειαν, εἰ μὴ μονάδα μονάδος ἐκάστης τῶν μυρίων μηδεμίαν ἄλλην ἄλλης διαφέρουσάν τις θήσει.

ΠΡΩ. καὶ μάλα εὖ λέγεις οὐ σμικρὰν διαφορὰν τῶν περὶ ἀριθμὸν τευταζόντων, ὥστε λόγον ἔχειν δὴ αὐτάς εἶναι.

ΣΩ. τί δέ; λογιστική καὶ μετρητική ἢ κατὰ τεκτονικήν καὶ κατ' ἐμπορικὴν τῆς κατὰ φιλοσοφίαν γεωμετρίας τε καὶ λογισμῶν καταμελετωμένων—πότερον ὡς μία ἐκατέρα λεκτέον ἢ δύο τιθώμεν;

ΠΡΩ. τῇ πρόσθεν ἐπόμενος ἔγωγ' ἂν δύο κατὰ τὴν ἐμὴν ψῆφον τιθείην ἐκατέραν τούτων.

ΣΩ. ὀρθῶς. οὐ δ' ἔνεκα ταῦτα προηνεγκάμεθα εἰς τὸ μέσον, ἄρα ἐννοεῖς;

ΠΡΩ. ἴσως, ἀλλὰ σὲ βουλοίμην ἂν ἀποφήνασθαι τὸ νῦν ἐρωτώμενον.

ΣΩ. δοκεῖ τοίνυν ἔμοιγε οὗτος ὁ λόγος, οὐχ ἥττον ἢ ὅτε λέγειν αὐτὸν ἡρχόμεθα, ταῖς ἡδοναῖς ζητῶν ἀντίστροφον ἐνταῦθα προβεβληκέναι σκοπῶν ἅρα ἐστὶ τις ἑτέρας ἄλλῃ καθαρωτέρα ἐπιστήμης ἐπιστήμη, καθάπερ ἡδονῆς ἡδονή.

ΠΡΩ. καὶ μάλα σαφές τοῦτό γε, ὅτι ταῦθ' ἔνεκα τούτων ἐπικεχείρηκεν.

ΣΩ. τί οὖν; ἄρ' οὐκ ἐν μὲν τοῖς ἔμπροσθεν ἐπ' ἄλλοις ἄλλην τέχνην οὕσαν ἀνηυρῆκεν σαφεστέραν καὶ ἀσαφεστέραν ἄλλην ἄλλης;

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. ἐν τούτοις δὲ ἄρ' οὐ τίνα τέχνην ὡς ὁμώνυμον φθεγξάμενος, εἰς δόξαν καταστήσας ὡς μιᾶς, πάλιν ὡς δυοῖν ἐπανερωτᾷ τούτοις αὐτοῖν τὸ σαφές καὶ τὸ καθαρόν περὶ ταῦτα πότερον ἢ τῶν φιλοσοφούντων ἢ μὴ φιλοσοφούντων ἀκριβέστερον ἔχει;

ΠΡΩ. καὶ μάλα δοκεῖ μοι τοῦτο διερωτᾶν.

ΣΩ. τίν' οὖν, ὦ Πρώταρχε, αὐτῷ δίδομεν ἀπόκρισιν;

ΠΡΩ. ὦ Σώκρατες, εἰς θαυμαστὸν διαφορᾶς μέγεθος εἰς σαφήνειαν προεληλύθαμεν ἐπιστημῶν.

ΣΩ. οὐκοῦν ἀποκρινόμεθα ῥᾶον;

ΠΡΩ. τί μήν; καὶ εἰρήσθω γε ὅτι πολὺ μὲν αὗται τῶν ἄλλων τεχνῶν διαφέρουσι, τούτων δ' αὐτῶν αἱ περὶ τὴν τῶν ὄντως φιλοσοφούντων ὁρμὴν ἀμήχανον ἀκριβεῖα καὶ ἀληθεία περὶ μέτρα τε καὶ ἀριθμοὺς διαφέρουσιν.

ΣΩ. ἔστω ταῦτα κατὰ σέ, καὶ σοὶ δὴ πιστεύοντες θαρροῦντες ἀποκρινόμεθα τοῖς δεινοῖς περὶ λόγων ὀλκήν—

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. ὡς εἰσὶ δύο ἀριθμητικαὶ καὶ δύο μετρητικαὶ καὶ ταύταις ἄλλαι τοιαῦται συνεπόμεναι συχναί, τὴν διδυμότητα ἔχουσai ταύτην, ὀνόματος δὲ ἑνὸς κεκοινωμέναι.

ΠΡΩ. διδῶμεν τύχη ἀγαθῇ τούτοις οὓς φῆς δεινοὺς εἶναι ταύτην τὴν ἀπόκρισιν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. ταύτας οὖν λέγομεν ἐπιστήμας ἀκριβεῖς μάλιστ' εἶναι;

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. ἀλλ' ἡμᾶς, ὦ Πρώταρχε, ἀναίνοιτ' ἂν ἡ τοῦ διαλέγεσθαι δύναμις, εἴ τινα πρὸ αὐτῆς ἄλλην κρίναιμεν.

ΠΡΩ. τίνα δὲ ταύτην αὖ δεῖ λέγειν;

ΣΩ. δῆλον ὅτι ἡ πᾶς ἂν τὴν γε νῦν λεγομένην γνοίῃ · τὴν γὰρ περὶ τὸ ὄν καὶ τὸ ὄντως καὶ τὸ κατὰ ταῦτόν ἀεὶ πεφυκὸς πάντως ἔγωγε οἶμαι ἤγε-ῖσθαι σύμπαντας ὅσοις νοῦ καὶ σμικρὸν προσήρτηται μακρῶ ἄληθεστάτην εἶναι γνῶσιν. σὺ δὲ τί; πῶς τοῦτο, ὦ Πρώταρχε, διακρίνεις ἄν;

ΠΡΩ. ἡκουον μὲν ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἐκάστοτε Γοργίου πολλάκις ὡς ἡ τοῦ πεῖθειν πολὺ διαφέρει πασῶν τεχνῶν —πάντα γὰρ ὑφ' αὐτῇ δοῦλα δι' ἐκόντων ἄλλ' οὐ διὰ βίας ποιοῖτο, καὶ μακρῶ ἀρίστη πασῶν εἴη τῶν τεχνῶν—νῦν δ' οὔτε σοὶ οὔτε δὴ ἐκείνῳ βουλοίμην ἂν ἐναντία τίθεσθαι.

ΣΩ. “τὰ ὄπλα” μοι δοκεῖς βουλευθεῖς εἰπεῖν αἰσχυνθεῖς ἀπολιπεῖν.

ΠΡΩ. ἔστω νῦν ταῦτα ταύτῃ ὅπῃ σοὶ δοκεῖ.

ΣΩ. ἄρ' οὖν αἴτιος ἐγὼ τοῦ μὴ καλῶς ὑπολαβεῖν σε;

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. οὐκ, ὦ φίλε Πρώταρχε, τοῦτο ἔγωγε ἐζήτουν πω, τίς τέχνη ἢ τίς ἐπιστήμη πασῶν διαφέρει τῷ μεγίστῃ καὶ ἀρίστῃ καὶ πλεῖστα ὠφελοῦσα ἡμᾶς, ἀλλὰ τίς ποτε τὸ σαφές καὶ τὰκριβές καὶ τὸ ἀληθέστατον ἐπισκοπεῖ, καὶ εἰ σμικρὰ καὶ σμικρὰ ὀνινᾷσα, τοῦτ' ἔστιν ὃ νῦν δὴ ζητοῦμεν. ἀλλ' ὅρα—οὐδὲ γὰρ ἀπεχθήσῃ Γοργία, τῇ μὲν ἐκείνου ὑπάρχειν τέχνη διδοὺς πρὸς χρεῖαν τοῖς ἀνθρώποις κρατεῖν, ἥ δ' εἶπον ἐγὼ νῦν πραγματεία, καθάπερ τοῦ λευκοῦ πέρι τότε ἔλεγον, καὶ εἰ σμικρόν, καθαρὸν δ' εἴη, τοῦ πολλοῦ καὶ μὴ τοιούτου διαφέρειν, τούτῳ γ' αὐτῷ τῷ ἀληθεστάτῳ, καὶ νῦν δὴ σφόδρα διανοηθέντες καὶ ἱκανῶς διαλογισάμενοι, μήτ' εἰς τινὰς ὠφελίας ἐπιστημῶν βλέψαντες μήτε τινὰς εὐδοκίμιας, ἀλλ' εἴ τις πέφυκε τῆς ψυχῆς ἡμῶν δύναμις ἐρᾷν τε τοῦ ἀληθοῦς καὶ πάντα ἕνεκα τούτου πράττειν, ταύτην εἵπωμεν διεξερευνησάμενοι—τὸ καθαρὸν νοῦ τε καὶ φρονήσεως εἰ ταύτην μάλιστα ἐκ τῶν εἰκότων ἐκτῆσθαι φαῖμεν ἂν ἢ τινα ἑτέραν ταύτης κυριωτέραν ἡμῖν ζητητέον.

ΠΡΩ. ἀλλὰ σκοπῶ, καὶ χαλεπὸν οἶμαι συγχωρῆσαί τινα ἄλλην ἐπιστήμην ἢ τέχνην τῆς ἀληθείας ἀντέχεσθαι μᾶλλον ἢ ταύτην.

ΣΩ. ἄρ' οὖν ἐννοήσας τὸ τοιόνδε εἴρηκας ὃ λέγεις νῦν, ὡς αἱ πολλαὶ

τέχνη, καὶ ὅσοι περὶ ταῦτα πεπόνηται, πρῶτον μὲν δόξαις χρῶνται καὶ τὰ περὶ δόξαν ζητοῦσι συντεταμένως; εἴ τε καὶ περὶ φύσεως ἡγεῖται τις ζητεῖν, οἶσθ' ὅτι τὰ περὶ τὸν κόσμον τόνδε, ὅπη τε γέγονεν καὶ ὅπη πάσχει τι καὶ ὅπη ποιεῖ, ταῦτα ζητεῖ διὰ βίου; φαῖμεν ἂν ταῦτα, ἢ πῶς;

ΠΡΩ. οὕτως.

ΣΩ. οὐκοῦν οὐ περὶ τὰ ὄντα ἀεὶ, περὶ δὲ τὰ γιγνόμενα καὶ γενησόμενα καὶ γεγονότα ἡμῶν ὁ τοιοῦτος ἀνήρηται τὸν πόνον;

ΠΡΩ. ἀληθέστατα.

ΣΩ. τούτων οὖν τι σαφὲς ἂν φαῖμεν τῇ ἀκριβεστάτῃ ἀληθείᾳ γίγνεσθαι, ὧν μήτε ἔσχε μηδὲν πώποτε κατὰ ταῦτά μήθ' ἔξει μήτε εἰς τὸ νῦν παρὸν ἔχει;

ΠΡΩ. καὶ πῶς;

ΣΩ. περὶ οὖν τὰ μὴ κεκτημένα βεβαιότητα μηδ' ἡντινοῦν πῶς ἂν ποτε βέβαιον γίγνοιθ' ἡμῖν καὶ ὁτιοῦν;

ΠΡΩ. οἶμαι μὲν οὐδαμῶς.

ΣΩ. οὐδ' ἄρα νοῦς οὐδέ τις ἐπιστήμη περὶ αὐτὰ ἐστὶν τὸ ἀληθέστατον ἔχουσα.

ΠΡΩ. οὐκ οὐν εἰκὸς γε.

ΣΩ. τὸν μὲν δὴ σὲ καὶ ἐμὲ καὶ Γοργίαν καὶ Φίληβον χρὴ συχνὰ χαίρειν ἔαν, τότε δὲ διαμαρτύρασθαι τῷ λόγῳ.

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. ὥς ἢ περὶ ἐκεῖνα ἔσθ' ἡμῖν τό τε βέβαιον καὶ τὸ καθαρὸν καὶ ἀληθὲς καὶ ὃ δὴ λέγομεν εἰλικρινές, περὶ τὰ ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ὡσαύτως ἀμεικτότατα ἔχοντα, ἢ θεύτερος ἐκείνων ὅτι μάλιστά ἐστι συγγενές · τὰ δ' ἄλλα πάντα δευτέρᾳ τε καὶ ὕστερα λεκτέον.

ΠΡΩ. ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. τὰ δὴ τῶν ὀνομάτων περὶ τὰ τοιαῦτα κάλλιστα ἄρ' οὐ τοῖς καλλίστοις δικαιοτάτον ἀπονέμειν;

ΠΡΩ. εἰκὸς γε.

ΣΩ. οὐκοῦν νοῦς ἐστὶ καὶ φρόνησις ἃ γ' ἂν τις τιμήσειε μάλιστα ὀνόματα;

ΠΡΩ. ναί.

ΣΩ. ταῦτ' ἄρα ἐν ταῖς περὶ τὸ ὄν ὄντως ἐννοίαις ἐστὶν ἀπηκριβωμένα ὀρθῶς κείμενα καλεῖσθαι.

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. καὶ μὴν ἃ γε εἰς τὴν κρίσιν ἐγὼ τότε παρεσχόμην οὐκ ἄλλ' ἐστὶν ἢ ταῦτα τὰ ὀνόματα.

ΠΡΩ. τί μὴν, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. εἶεν. τὸ μὲν δὴ φρονήσεώς τε καὶ ἡδονῆς πέρι πρὸς τὴν ἀλλήλων μεῖξιν εἴ τις φαίη καθαπερεὶ δημιουργοῖς ἡμῖν ἐξ ὧν ἢ ἐν οἷς δεῖ δημιουργεῖν τι παρακεῖσθαι, καλῶς ἂν τῷ λόγῳ ἀπεικάζοι.

ΠΡΩ. καὶ μάλα.

ΣΩ. τὸ δὴ μετὰ ταῦτα ἄρ' οὐ μειγνύναι ἐπιχειρητέον;

ΠΡΩ. τί μήν;

ΣΩ. οὐκοῦν τάδε προειποῦσι καὶ ἀναμνήσασιν ἡμᾶς αὐτοὺς ὀρθότερον ἂν ἔχοι;

ΠΡΩ. τὰ ποῖα;

ΣΩ. ἃ καὶ πρότερον ἐμνήσθημεν · εὖ δ' ἡ παροιμία δοκεῖ ἔχειν, τὸ καὶ δις καὶ τρις τό γε καλῶς ἔχον ἐπαναπολεῖν τῷ λόγῳ δεῖν.

ΠΡΩ. τί μήν;

ΣΩ. φέρε δὴ πρὸς Διός · οἶμαι γὰρ οὕτωςί πως τὰ τότε λεχθέντα ῥηθῆναι.

ΠΡΩ. πῶς;

ΣΩ. Φίληβός φησι τὴν ἡδονὴν σκοπὸν ὀρθὸν πᾶσι ζώοις γεγονέναι καὶ δεῖν πάντας τούτου στοχάζεσθαι, καὶ δὴ καὶ τὰγαθὸν τοῦτ' αὐτὸ εἶναι σύμπασι, καὶ δύο ὀνόματα, ἀγαθὸν καὶ ἡδύ, ἐνὶ τινι καὶ φύσει μιᾷ τούτῳ ὀρθῶς τεθέντ' ἔχειν · Σωκράτης δ' ἐν μὲν οὗ φησι τοῦτ' εἶναι, δύο δὲ καθάπερ τὰ ὀνόματα, καὶ τό τε ἀγαθὸν καὶ ἡδὺ διάφορον ἀλλήλων φύσιν ἔχειν, μᾶλλον δὲ μέτοχον εἶναι τῆς τοῦ ἀγαθοῦ μοίρας τὴν φρόνησιν ἢ τὴν ἡδονήν. οὐ ταῦτ' ἔστιν τε καὶ ἦν τὰ τότε λεγόμενα, ὧ Πρώταρχε;

ΠΡΩ. σφόδρα μὲν οὖν.

ΣΩ. οὐκοῦν καὶ τότε καὶ τότε καὶ νῦν ἡμῖν ἂν συνομολογοῖτο;

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. τὴν τὰγαθοῦ διαφέρειν φύσιν τῷδε τῶν ἄλλων.

ΠΡΩ. τίни;

ΣΩ. ὣι παρεῖη τοῦτ' ἀεὶ τῶν ζώων διὰ τέλους πάντως καὶ πάντῃ, μηδενὸς ἐτέρου ποτὲ ἔτι προσδεῖσθαι, τὸ δὲ ἱκανὸν τελεώτατον ἔχειν. οὐχ οὕτως;

ΠΡΩ. οὕτω μὲν οὖν.

ΣΩ. οὐκοῦν τῷ λόγῳ ἐπειράθημεν χωρὶς ἐκάτερον ἐκατέρου θέντες εἰς τὸν βίον ἐκάστων, ἅμεικτον μὲν ἡδονὴν φρονήσῃ, φρόνησιν δὲ ὡσαύτως ἡδονῆς μηδὲ τὸ σμικρότατον ἔχουσιν;

ΠΡΩ. ἦν ταῦτα.

ΣΩ. μὲν οὖν ἡμῖν αὐτῶν τότε πότερον ἱκανὸν ἔδοξεν εἶναί τω;

ΠΡΩ. καὶ πῶς;

ΣΩ. εἰ δέ γε παρηνέχθημέν τι τότε, νῦν ὅστισοῦν ἐπαναλαβὼν ὀρθότερον εἰπάτω, μνήμην καὶ φρόνησιν καὶ ἐπιστήμην καὶ ἀληθῆ δόξαν τῆς αὐτῆς ἰδέας τιθέμενος καὶ σκοπῶν εἴ τις ἄνευ τούτων δέξαιτ' ἂν οἱ καὶ ὅτιοῦν εἶναι ἢ καὶ γίγνεσθαι, μὴ ὅτι δὴ γε ἡδονὴν εἶθ' ὡς πλείστην εἶθ' ὡς σφοδροτάτην, ἦν μήτε ἀληθῶς δοξάζοι χαίρειν μήτε τὸ παράπαν γιγνώσκει τί ποτε πέπονθε πάθος μήτ' αὖ μνήμην τοῦ πάθους μηδ' ὄντινοῦν χρόνον ἔχοι. ταῦτά δὲ λεγέτω καὶ περὶ φρονήσεως, εἴ τις ἄνευ πάσης

ἡδονῆς καὶ τῆς βραχυτάτης δέξαιτ' ἂν φρόνησιν ἔχειν μᾶλλον ἢ μετὰ τινων ἡδονῶν ἢ πάσας ἡδονάς χωρὶς φρονήσεως μᾶλλον ἢ μετὰ φρονήσεως αὖ τινος.

ΠΡΩ. οὐκ ἔστιν, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' οὐδὲν δεῖ ταυτὰ γε πολλάκις ἐπερωτᾶν.

ΣΩ. οὐκοῦν τό γε τέλεον καὶ πᾶσιν αἰρετὸν καὶ τὸ παντάπασιν ἀγαθὸν οὐδέτερον ἂν τούτων εἴη;

ΠΡΩ. πῶς γὰρ ἄν;

ΣΩ. τὸ τοῖνυν ἀγαθὸν ἥτοι σαφῶς ἢ καὶ τίνα τύπον αὐτοῦ ληπτέον, ἵν' ὅπερ ἐλέγομεν, δευτερεῖα ὅτῳ δώσομεν ἔχωμεν.

ΠΡΩ. ὀρθότατα λέγεις.

ΣΩ. οὐκοῦν ὁδὸν μὲν τίνα ἐπὶ τἀγαθὸν εἰλήφαμεν;

ΠΡΩ. τίνα;

ΣΩ. καθάπερ εἴ τις τίνα ἄνθρωπον ζητῶν τὴν οἴκησιν πρῶτον ὀρθῶς ἵν' οἰκεῖ πύθοιτο αὐτοῦ, μέγα τι δήπου πρὸς τὴν εὕρεσιν ἂν ἔχοι τοῦ ζητουμένου.

ΠΡΩ. πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. καὶ νῦν δὴ τις λόγος ἐμήνυσεν ἡμῖν, ὥσπερ καὶ κατ' ἀρχάς, μὴ ζητεῖν ἐν τῷ ἀμείκτῳ βίῳ τἀγαθὸν ἀλλ' ἐν τῷ μεικτῷ.

ΠΡΩ. πάνυ γε.

ΣΩ. ἐλπὶς μὴν πλείων ἐν τῷ μειχθέντι καλῶς τὸ ζητούμενον ἔσεσθαι φανερώτερον ἢ ἐν τῷ μῇ;

ΠΡΩ. πολὺ γε.

ΣΩ. τοῖς δὴ θεοῖς, ὦ Πρώταρχε, εὐχόμενοι κεραννύμεν, εἴτε Διόνυσος εἴτε Ἑφαιστος εἴθ' ὅστις θεῶν ταύτην τὴν τιμὴν εἵληχε τῆς συγκράσεως.

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. καὶ μὴν καθάπερ ἡμῖν οἰνοχόοις τισὶ παρεστᾶσι χρῆναι—μέλιτος μὲν ἂν ἀπεικάζοι τις τὴν τῆς ἡδονῆς, τὴν δὲ τῆς φρονήσεως νηφαντικὴν καὶ ἄοινον αὐστηροῦ καὶ ὑγιεινοῦ τινος ὕδατος—ὅς προθυμητέον ὥς κάλλιστα συμμειγνύναι.

ΠΡΩ. πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. φέρε δὴ πρότερον · ἄρα πᾶσαν ἡδονὴν πάσῃ φρονήσῃ μειγνύντες τοῦ καλῶς ἂν μάλιστα ἐπιτύχοιμεν;

ΠΡΩ. ἴσως.

ΣΩ. ἀλλ' οὐκ ἀσφαλές. ἥ δὲ ἀκινδυνότερον ἂν μειγνύοιμεν, δόξαν μοι δοκῶ τίνα ἀποφύνασθαι ἄν.

ΠΡΩ. λέγε τίνα.

ΣΩ. ἦν ἡμῖν ἡδονή τε ἀληθῶς, ὥς οἴομεθα, μᾶλλον ἐτέρας ἄλλη καὶ δὴ καὶ τέχνη τέχνης ἀκριβεστέρα;

ΠΡΩ. πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. καὶ ἐπιστήμη δὴ ἐπιστήμης διάφορος, ἡ μὲν ἐπὶ τὰ γιγνόμενα καὶ ἀπολλύμενα ἀποβλέπουσα, ἡ δ' ἐπὶ τὰ μήτε γιγνόμενα μήτε ἀπολλύμενα, κατὰ ταῦτά δὲ καὶ ὡσαύτως ὄντα αἰεί. ταύτην εἰς τὸ ἀληθὲς ἐπισκοποῦμενοι ἡγησάμεθα ἐκείνης ἀληθεστέραν εἶναι.

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς.

ΣΩ. οὐκοῦν εἰ τάληθέστατα τμήματα ἐκατέρας ἴδοιμεν πρῶτον συμμείξαντες, ἄρα ἱκανὰ ταῦτα συγκεκραμένα τὸν ἀγαπητότατον βίον ἀπεργασάμενα παρέχειν ἡμῖν, ἥ τινος ἔτι προσδεόμεθα καὶ τῶν μὴ τοιούτων;

ΠΡΩ. ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ δρᾶν οὕτως.

ΣΩ. ἔστω δὴ τις ἡμῖν φρονῶν ἄνθρωπος αὐτῆς περὶ δικαιοσύνης ὅτι ἔστιν, καὶ λόγον ἔχων ἐπόμενον τῷ νοεῖν, καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ὄντων ὡσαύτως διανοοῦμενος.

ΠΡΩ. ἔστω γὰρ οὖν.

ΣΩ. ἄρ' οὖν οὗτος ἱκανῶς ἐπιστήμης ἔξει, κύκλου μὲν καὶ σφαίρας αὐτῆς τῆς θείας τὸν λόγον ἔχων, τὴν δὲ ἀνθρωπίνην ταύτην σφαῖραν καὶ τοὺς κύκλους τούτους ἀγνοῶν, καὶ χρώμενος ἐν οἰκοδομίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως κανόσι καὶ τοῖς κύκλοις;

ΠΡΩ. γελοῖαν διάθεσιν ἡμῶν, ὦ Σώκρατες, ἐν ταῖς θείαις οὔσαν μόνον ἐπιστήμας λέγομεν.

ΣΩ. πῶς φῆς; ἥ τοῦ ψευδοῦς κανόνος ἅμα καὶ τοῦ κύκλου τὴν οὐ βέβαιον οὐδὲ καθαρὰν τέχνην ἐμβλητέον κοινῇ καὶ συγκρατέον;

ΠΡΩ. ἀναγκαῖον γάρ, εἰ μέλλει τις ἡμῶν καὶ τὴν ὁδὸν ἐκάστοτε ἐξευρῆσειν οἴκαδε.

ΣΩ. ἥ καὶ μουσικὴν, ἣν ὀλίγον ἔμπροσθεν ἔφαμεν στοχάσεώς τε καὶ μιμήσεως μεστήν οὔσαν καθαρότητος ἐνδεῖν;

ΠΡΩ. ἀναγκαῖον φαίνεται ἔμοιγε, εἴπερ γε ἡμῶν ὁ βίος ἔσται καὶ ὅπως οὖν ποτε βίος.

ΣΩ. βούλει δῆτα, ὥσπερ θυρωρὸς ὑπ' ὄχλου τις ὠθούμενος καὶ βιαζόμενος, ἡττηθεὶς ἀναπετάσας τὰς θύρας ἀφ' ὧν πάσας τὰς ἐπιστήμας εἰσρεῖν καὶ μείγνυσθαι ὁμοῦ καθαρᾷ τὴν ἐνδεεστέραν;

ΠΡΩ. οὐκ οὐκ ἔγωγε οἶδα, ὦ Σώκρατες, ὅτι τις ἂν βλάπτοιτο πάσας λαβὼν τὰς ἄλλας ἐπιστήμας, ἔχων τὰς πρώτας.

ΣΩ. μεθιῶ δὴ τὰς συμπάσας ρεῖν εἰς τὴν τῆς Ὀμήρου καὶ μάλα ποιητικῆς μισγαγκείας ὑποδοχῇ;

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. μεθεῖνται · καὶ πάλιν ἐπὶ τὴν τῶν ἡδονῶν πηγὴν ἰτέον. ὥς γὰρ διενοήθημεν αὐτὰς μειγνύναι, τὰ τῶν ἀληθῶν μόρια πρῶτον, οὐκ ἐξεγένεθ' ἡμῖν, ἀλλὰ διὰ τὸ πᾶσαν ἀγαπᾶν ἐπιστήμην εἰς ταὐτὸν μεθεῖμεν ἀθρόας καὶ πρόσθεν τῶν ἡδονῶν.

ΠΡΩ. ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. ὦρα δὴ βουλευέσθαι νῦν καὶ περὶ τῶν ἡδονῶν, πότερα καὶ ταύτας

πάσας ἀθρόας ἀφετέον ἢ καὶ τούτων πρώτας μεθετέον ἡμῖν ὅσαι ἀληθεῖς.

ΠΡΩ. πολύ τι διαφέρει πρὸς γε ἀσφάλειαν πρώτας τὰς ἀληθεῖς ἀφεῖναι.

ΣΩ. μεθείσθων δὴ. τί δὲ μετὰ ταῦτα; ἄρ' οὐκ εἰ μὲν τινες ἀναγκαῖαι, καθάπερ ἐκεῖ, συμμεικτέον καὶ ταύτας;

ΠΡΩ. τί δ' οὐ; τὰς γε ἀναγκαῖας δῆπουθεν.

ΣΩ. εἰ δὲ γε καί, καθάπερ τὰς τέχνας πάσας ἀβλαβές τε καὶ ὠφέλιμον ἦν ἐπίστασθαι διὰ βίου, καὶ νῦν δὴ ταῦτ' ἀλέγομεν περὶ τῶν ἡδονῶν, εἶπερ πάσας ἡδονὰς ἡδεσθαι διὰ βίου συμφέρον τε ἡμῖν ἐστὶ καὶ ἀβλαβές ἅπασιν, πάσας συγκρατέον.

ΠΡΩ. πῶς οὖν δὴ περὶ αὐτῶν τούτων λέγωμεν; καὶ πῶς ποιῶμεν;

ΣΩ. οὐχ ἡμᾶς, ὦ Πρώταρχε, διερωτᾷν χρή, τὰς ἡδονὰς δὲ αὐτὰς καὶ τὰς φρονήσεις διαπυνθανομένους τὸ τοιόνδε ἀλλήλων πέρι.

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. “ὦ φίλοι, εἴτε ἡδονὰς ὑμᾶς χρή προσαγορεύειν εἴτε ἄλλω ὀπωρῶν ὀνόματι, μὴν οὐκ ἂν δέξαισθε οἰκεῖν μετὰ φρονήσεως πάσης ἢ χωρὶς τοῦ φρονεῖν;” οἶμαι μὲν πρὸς ταῦτα τόδ' αὐτὰς ἀναγκαιότατον εἶναι λέγειν.

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. ὅτι καθάπερ ἔμπροσθεν ἐρρήθη, “τὸ μόνον καὶ ἔρημον εἰλικρινές εἶναι τι γένος οὔτε πάνυ τι δυνατόν οὔτ' ὠφέλιμον · πάντων γε μὴν ἡγούμεθα γενῶν ἄριστον ἐν ἀνθ' ἑνὸς συνοικεῖν ἡμῖν τὸ τοῦ γιγνώσκειν τᾶλλά τε πάντα καὶ αἴτιαν αὐτὴν ἡμῶν τελέως εἰς δύναμιν ἐκάστην.”

ΠΡΩ. “καὶ καλῶς γε εἰρήκατε τὰ νῦν,” φήσομεν.

ΣΩ. ὀρθῶς. πάλιν τοῖνυν μετὰ τοῦτο τὴν φρόνησιν καὶ τὸν νοῦν ἀνερωτητέον · “ἄρ' ἡδονῶν τι προσδεῖσθε ἐν τῇ συγκράσει;” φαῖμεν ἂν αὐτὸν νοῦν τε καὶ τὴν φρόνησιν ἀνερωτῶντες. “ποιῶν,” φαῖεν ἂν ἴσως, “ἡδονῶν;”

ΠΡΩ. εἰκός.

ΣΩ. ὁ δὲ γ' ἡμέτερος λόγος μετὰ τοῦτ' ἐστὶν ὅδε. “πρὸς ταῖς ἀληθείαις ἐκείναις ἡδοναῖς,” φήσομεν, “ἄρ' ἔτι προσδεῖσθ' ὑμῖν τὰς μεγίστας ἡδονὰς συνοίκους εἶναι καὶ τὰς σφοδροτάτας;” “καὶ πῶς, ὦ Σώκρατες,” ἴσως φαῖεν ἂν, “αἱ γ' ἐμποδίσματά τε μυρία ἡμῖν ἔχουσι, τὰς ψυχὰς ἐν αἷς οἰκοῦμεν ταράττουσαι διὰ μανίας ἡδονᾶς, καὶ γίνεσθαι τε ἡμᾶς τὴν ἀρχὴν οὐκ ἐῷσι, τὰ τε γιγνώμενα ἡμῶν τέκνα ὥς τὸ πολύ, δι' ἀμέλειαν λήθην ἐμποιοῦσαι, παντάπασιν διαφθείρουσιν;”

ΣΩ. “ἀλλ' ἅς τε ἡδονὰς ἀληθεῖς καὶ καθαρὰς ἅς εἶπες, σχεδὸν οἰκείας ἡμῖν νόμιζε, καὶ πρὸς ταύταις τὰς μεθ' ὑγείας καὶ τοῦ σωφρονεῖν, καὶ δὴ καὶ συμπάσης ἀρετῆς ὁπόσαι καθάπερ θεοῦ ὁπαδοὶ γιγνώμεναι αὐτῇ συνακολουθοῦσι πάντῃ, ταύτας μείγνυ · τὰς δ' αἰεὶ μετ' ἀφροσύνης καὶ τῆς ἄλλης κακίας ἐπομένας πολλήν ποτε ἀλογίαν τῷ νῷ μειγνύναι τὸν βουλόμενον ὅτι καλλίστην ἰδόντα καὶ ἀστασιαστοτάτην μεῖζιν καὶ κρᾶσιν, ἐν ταύτῃ μαθεῖν πειρᾶσθαι τί ποτε ἐν τ' ἀνθρώπῳ καὶ τῷ παντὶ πέφυκεν

ἀγαθὸν καὶ τίνα ἰδέαν αὐτὴν εἶναι ποτε μαντευτέον.” ἄρ’ οὐκ ἐμφρόνως ταῦτα καὶ ἐχόντως ἑαυτὸν τὸν νοῦν φήσομεν ὑπέρ τε αὐτοῦ καὶ μνήμης καὶ δόξης ὀρθῆς ἀποκρίνασθαι τὰ νῦν ῥηθέντα;

ΠΡΩ. παντάπασι μὲν οὔν.

ΣΩ. ἀλλὰ μὴν καὶ τότε γε ἀναγκαῖον, καὶ οὐκ ἄλλως ἂν ποτε γένοιτο οὐδ’ ἂν ἔν.

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. ὦι μὴ μείζομεν ἀλήθειαν, οὐκ ἂν ποτε τοῦτο ἀληθῶς γίγνοιτο οὐδ’ ἂν γενόμενον εἶη.

ΠΡΩ. πῶς γὰρ ἂν;

ΣΩ. οὐδαμῶς. ἀλλ’ εἴ τινος ἔτι προσδεῖ τῇ συγκράσει ταύτῃ, λέγετε σὺ καὶ Φίληβος. ἐμοὶ μὲν γὰρ καθαπερὲ κόσμος τις ἀσώματος ἄρξων καλῶς ἐμφύχου σώματος ὁ νῦν λόγος ἀπειργάσθαι φαίνεται.

ΠΡΩ. καὶ ἐμοὶ τοίνυν, ὦ Σώκρατες, οὕτω λέγε δεδόχθαι.

ΣΩ. ἄρ’ οὔν ἐπὶ μὲν τοῖς τοῦ ἀγαθοῦ νῦν ἤδη προθύροις καὶ τῆς οἰκῆσεως ἐφεστάναι ~~τῆς τοῦ τοιαύτου~~ λέγοντες ἴσως ὀρθῶς ἂν τινα τρόπον φαίμεν;

ΠΡΩ. ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ.

ΣΩ. τί δῆτα ἐν τῇ συμμεῖξει τιμιώτατον ἅμα καὶ μάλιστ’ αἴτιον εἶναι δόξειεν ἂν ἡμῖν τοῦ πᾶσιν γεγονέναι προσφιλεῖ τὴν τοιαύτην διάθεσιν; τοῦτο γὰρ ἰδόντες μετὰ τοῦτ’ ἐπισκεψόμεθα εἴθ’ ἥδονῃ εἶτε τῷ νῶ προσφυέστερον καὶ οἰκειότερον ἐν τῷ παντὶ συνέστηκεν.

ΠΡΩ. ὀρθῶς · τοῦτο γὰρ εἰς τὴν κρίσιν ἡμῖν ἐστι συμφορώτατον.

ΣΩ. καὶ μὴν καὶ συμπάσης γε μείξεως οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν τὴν αἰτίαν, δι’ ἣν ἡ παντὸς ἀξία γίγνεται ἥτισοῦν ἢ τὸ παράπαν οὐδενός.

ΠΡΩ. πῶς λέγεις;

ΣΩ. οὐδεὶς που τοῦτο ἀνθρώπων ἀγνοεῖ.

ΠΡΩ. τὸ ποῖον;

ΣΩ. ὅτι μέτρου καὶ τῆς συμμέτρου φύσεως μὴ τυχοῦσα ἥτισοῦν καὶ ὁπωσοῦν σύγκρασις πᾶσα ἐξ ἀνάγκης ἀπόλλυσι τὰ τε κεραννύμενα καὶ πρώτην αὐτὴν · οὐδὲ γὰρ κρᾶσις ἀλλὰ τις ἄκρατος συμπεφορημένη ἀληθῶς ἢ τοιαύτη γίγνεται ἐκάστοτε ὄντως τοῖς κεκτημένοις συμφορά.

ΠΡΩ. ἀληθέστατα.

ΣΩ. νῦν δὴ καταπέφευγεν ἡμῖν ἡ τοῦ ἀγαθοῦ δύναμις εἰς τὴν τοῦ καλοῦ φύσιν · μετριότης γὰρ καὶ συμμετρία κάλλος δήπου καὶ ἀρετὴ πανταχοῦ συμβαίνει γίγνεσθαι.

ΠΡΩ. πάνυ μὲν οὔν.

ΣΩ. καὶ μὴν ἀληθειᾶν γε ἔφαμεν αὐτοῖς ἐν τῇ κράσει μεμεῖχθαι.

ΠΡΩ. πάνυ γε.

ΣΩ. οὐκοῦν εἰ μὴ μιᾶς δυνάμεθα ιδέα τὸ ἀγαθὸν θηρεῦσαι, σὺν τρισὶ λαβόντες, κάλλει καὶ συμμετρίᾳ καὶ ἀληθείᾳ, λέγωμεν ὥς τοῦτο οἶον ἔν

ὀρθότατ' ἂν αἰτιασαίμεθ' ἂν τῶν ἐν τῇ συμμείξει, καὶ διὰ τοῦτο ὡς ἀγαθὸν ὄν τοιαύτην αὐτὴν γεγονέναι.

ΠΡΩ. ὀρθότατα μὲν οὖν.

ΣΩ. ἤδη τοίνυν, ὦ Πρώταρχε, ἱκανὸς ἡμῖν γένοιτ' ἂν ὅστισοῦν κριτῆς ἡδονῆς τε πέρι καὶ φρονήσεως, ὁπότερον αὐτοῖν τοῦ ἀρίστου συγγενέστερόν τε καὶ τιμιώτερον ἐν ἀνθρώποις τέ ἐστι καὶ θεοῖς.

ΠΡΩ. δῆλον μὲν, ὅμως δ' οὖν τῷ λόγῳ ἐπεξελθεῖν βέλτιον.

ΣΩ. καθ' ἐν ἑκαστον τοίνυν τῶν τριῶν πρὸς τὴν ἡδονὴν καὶ τὸν νοῦν κρίνωμεν · δεῖ γὰρ ἰδεῖν ποτέρῳ ὡς μᾶλλον συγγενὲς ἑκαστον αὐτῶν ἀπονεμοῦμεν.

ΠΡΩ. κάλλους καὶ ἀληθείας καὶ μετριότητος πέρι λέγεις;

ΣΩ. ναί. πρῶτον δέ γε ἀληθείας λαβοῦ, ὦ Πρώταρχε · καὶ λαβόμενος βλέψας εἰς τρία, νοῦν καὶ ἀλήθειαν καὶ ἡδονήν, πολλὴν ἐπισχὼν χρόνον ἀπόκριναι σαυτῷ πότερον ἡδονὴ συγγενέστερον ἢ νοῦς ἀληθείᾳ.

ΠΡΩ. τί δὲ χρόνου δεῖ; πολλὴ γὰρ οἶμαι διαφέρετον. ἡδονὴ μὲν γὰρ ἀπάντων ἀλαζονίστατον, ὡς δὲ λόγος, καὶ ἐν ταῖς ἡδοναῖς ταῖς περὶ τάφροδισια, αἱ δὴ μέγισται δοκοῦσιν εἶναι, καὶ τὸ ἐπιορκεῖν συγγνώμην εἵληφε παρὰ θεῶν, ὡς καθάπερ παιδῶν τῶν ἡδονῶν νοῦν οὐδὲ τὸν ὀλίγιστον κεκτημένων · νοῦς δὲ ἥτοι ταῦτόν καὶ ἀλήθειά ἐστιν ἢ πάντων ὁμοιότατόν τε καὶ ἀληθέστατον.

ΣΩ. οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο τὴν μετριότητα ὡσαύτως σκέψαι, πότερον ἡδονὴ φρονήσεως ἢ φρόνησις ἡδονῆς πλείω κέκτηται;

ΠΡΩ. εὐσχεπτὸν γε καὶ ταύτην σκέψιν προβέβληκας · οἶμαι γὰρ ἡδονῆς μὲν καὶ περιχαρείας οὐδὲν τῶν ὄντων πεφυκὸς ἀμετρώτερον εὔρεῖν ἂν τινα, νοῦ δὲ καὶ ἐπιστήμης ἐμμετρώτερον οὐδ' ἂν ἓν ποτε.

ΣΩ. καλῶς εἴρηκας. ὅμως δ' ἔτι λέγε τὸ τρίτον. νοῦς ἡμῖν κάλλους μετεἵληφε πλείον ἢ τὸ τῆς ἡδονῆς γένος, ὥστε εἶναι καλλίω νοῦν ἡδονῆς, ἢ τοῦναντίον;

ΠΡΩ. ἀλλ' οὖν φρόνησιν μὲν καὶ νοῦν, ὦ Σώκρατες, οὐδεὶς πώποτε οὔθ' ὕπαρ οὔτ' ὄναρ αἰσχρὸν οὔτε εἶδεν οὔτε ἐπενόησεν οὐδαμῇ οὐδαμῶς οὔτε γιγνόμενον οὔτε ὄντα οὔτε ἐσόμενον.

ΣΩ. ὀρθῶς.

ΠΡΩ. ἡδονὰς δέ γε που, καὶ ταῦτα σχεδὸν τὰς μεγίστας, ὅταν ἴδωμεν ἡδόμενον ὄντινοῦν, ἢ τὸ γελοῖον ἐπ' αὐταῖς ἢ τὸ πάντων αἰσχιστον ἐπόμενον ὀρῶντες αὐτοῖ τε αἰσχυρόμεθα καὶ ἀφανίζοντες κρύπτομεν ὅτι μάλιστα, νυκτὶ πάντα τὰ τοιαῦτα διδόντες, ὡς φῶς οὐ δέον ὄρᾶν αὐτά.

ΣΩ. πάντῃ δὴ φήσεις, ὦ Πρώταρχε, ὑπὸ τε ἀγγέλων πέμπων καὶ παροῦσι φράζων, ὡς ἡδονὴ κτῆμα οὐκ ἔστι πρῶτον οὐδ' αὖ δεύτερον, ἀλλὰ πρῶτον μὲν πῃ περὶ μέτρον καὶ τὸ μέτριον καὶ καίριον καὶ πάντα ὁπόσα χρὴ τοιαῦτα νομίζειν, τὴν αἰδιδίον ἡρῆσθαι.

ΠΡΩ. φαίνεται γοῦν ἐκ τῶν νῦν λεγομένων.

ΣΩ. δεύτερον μὴν περὶ τὸ σύμμετρον καὶ καλὸν καὶ τὸ τέλος καὶ ἱκανὸν καὶ πάνθ' ὁπόσα τῆς γενεᾶς αὐτῆς ἐστίν.

ΠΡΩ. ἔοικε γοῦν.

ΣΩ. τὸ τοίνυν τρίτον, ὥς ἡ ἐμὴ μαντεία, νοῦν καὶ φρόνησιν τιθεὶς οὐκ ἂν μέγα τι τῆς ἀληθείας παρεξέλθοις.

ΠΡΩ. ἴσως.

ΣΩ. ἄρ' οὖν οὐ τέταρτα, ἃ τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἔθεμεν, ἐπιστήμας τε καὶ τέχνας καὶ δόξας ὀρθὰς λεχθείσας, ταῦτ' εἶναι τὰ πρὸς τοῖς τρισὶ τέταρτα, εἴπερ τοῦ ἀγαθοῦ γέ ἐστι μᾶλλον ἢ τῆς ἡδονῆς συγγενῆ;

ΠΡΩ. τάχ' ἂν.

ΣΩ. πέμπτας τοίνυν, ἃς ἡδονὰς ἔθεμεν ἀλύπτους ὀρισάμενοι, καθαρὰς ἐπονομάσαντες τῆς ψυχῆς αὐτῆς, ἐπιστήμας, τὰς δὲ αἰσθήσεσιν ἐπομένας;

ΠΡΩ. ἴσως.

ΣΩ. “ἕκτη δ' ἐν γενεᾷ,” φησὶν Ὀρφεύς, “καταπαύσατε κόσμον ἀοιδῆς.” ἀτὰρ κινδυνεύει καὶ ὁ ἡμέτερος λόγος ἐν ἕκτη καταπεπαυμένος εἶναι κρίσει. τὸ δὴ μετὰ ταῦθ' ἡμῖν οὐδὲν λοιπὸν πλὴν ὥσπερ κεφαλὴν ἀποδοῦναι τοῖς εἰρημένους.

ΠΡΩ. οὐκοῦν χρή.

ΣΩ. ἴθι δὴ, τὸ τρίτον τῷ σωτῆρι τὸν αὐτὸν διαμαρτυράμενοι λόγον ἐπεξέλθωμεν.

ΠΡΩ. ποῖον δὴ;

ΣΩ. Φίληβος τὰγαθὸν ἐτίθετο ἡμῖν ἡδονὴν εἶναι πᾶσαν καὶ παντελῆ.

ΠΡΩ. τὸ τρίτον, ὧ Σώκρατες, ὥς ἔοικας, ἔλεγες ἀρτίως τὸν ἐξ ἀρχῆς ἐπαναλαβεῖν δεῖν λόγον.

ΣΩ. ναί, τὸ δέ γε μετὰ τοῦτο ἀκούωμεν. ἐγὼ γὰρ δὴ κατιδὼν ἅπερ νυνδὴ διελέλυθα, καὶ δυσχεράνας τὸν Φιλήβου λόγον οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ ἄλλων πολλάκις μυρίων, εἶπον ὥς ἡδονῆς γε νοῦς εἴη μακρῷ βέλτιόν τε καὶ ἄμεινον τῷ τῶν ἀνθρώπων βίῳ.

ΠΡΩ. ἦν ταῦτα.

ΣΩ. ὑποπτεύων δέ γε καὶ ἄλλα εἶναι πολλὰ εἶπον ὥς εἰ φανείη τι τούτοις ἀμφοῖν βέλτιον, ὑπὲρ τῶν δευτερείων νῶν πρὸς ἡδονὴν συνδιαμαχοίμην, ἡδονὴ δὲ καὶ δευτερείων στερήσοιτο.

ΠΡΩ. εἶπες γὰρ οὖν.

ΣΩ. καὶ μετὰ ταῦτά γε πάντων ἱκανώτατα τούτοις οὐδέτερον ἱκανὸν ἐφάνη.

ΠΡΩ. ἀληθέστατα.

ΣΩ. οὐκοῦν παντάπασιν ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ νοῦς ἀπήλλακτο καὶ ἡδονὴ μὴ τοι τὰγαθὸν γε αὐτὸ μὴδ' ἕτερον αὐτοῖν εἶναι, στερομένοις αὐταρκειᾶς καὶ τῆς τοῦ ἱκανοῦ καὶ τελέου δυνάμεως;

ΠΡΩ. ὀρθότατα.

ΣΩ. φανέντος δέ γε ἄλλου τρίτου κρείττονος τούτοις ἑκατέρου, μυρίῳ

γ' αὖ νοῦς ἡδονῆς οἰκειότερον καὶ προσφυέστερον πέφανται νῦν τῇ τοῦ νικῶντος ἰδέῃ.

ΠΡΩ. πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. οὐκοῦν πέμπτον κατὰ τὴν κρίσιν, ἣν νῦν ὁ λόγος ἀπεφήνατο, γίγνεται ἂν ἡ τῆς ἡδονῆς δύναμις.

ΠΡΩ. ἔοικεν.

ΣΩ. πρῶτον δέ γε οὐδ' ἂν οἱ πάντες βόες τε καὶ ἵπποι καὶ τᾶλλα σύμπα-
ντα θηρία φῶσι τῷ τὸ χαίρειν διώκειν · οἷς πιστεύοντες, ὥσπερ μάντις
ὄρνισιν, οἱ πολλοὶ κρίνουσι τὰς ἡδονὰς εἰς τὸ ζῆν ἡμῖν εὖ κρατίστας εἶναι,
καὶ τοὺς θηρίων ἔρωτας οἷονται κυρίους εἶναι μάρτυρας μᾶλλον ἢ τοὺς
τῶν ἐν μούσῃ φιλοσόφῳ μεμαντευμένων ἐκάστοτε λόγων.

ΠΡΩ. ἀληθέστατα, ὦ Σώκρατες, εἰρήσθαι σοι νῦν ἤδη φαμέν ἅπαντες.

ΣΩ. οὐκοῦν καὶ ἀφίετέ με;

ΠΡΩ. σμικρὸν ἔτι τὸ λοιπόν, ὦ Σώκρατες · οὐ γὰρ δήπου σύ γε
ἄπερεῖς πρότερος ἡμῶν, ὑπομνήσω δέ σε τὰ λειπόμενα.

This offline edition was generated from the canonical TEI text.

bookstacks.org